ОБЩЕСТВЕНА ЕЛЕКТРОННА ПЛАТФОРМА В ПОМОЩ НА ГРАЖДАНИТЕ И СЪДА

www.moetopravo.bg

I. Обща информация

Обществената електронна платформа (ОЕП) е изработена в изпълнение на Дейност 2 на **проект: „Електронна платформа за активен диалог, граждански мониторинг и обществена подкрепа на реформата в съдебната система“**, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“ в рамките на **административен договор № BG05SFOP001-3.003-0080-C01/18.02.2019г.** ОЕП е разработена от водещата организация по проекта: СНЦ „Демократично Сдружение Искам да Знам“ и ангажираните от нея експерти: Галина Минчева – журналист; Иван Иванов – психолог; Калин Славов – юрист и Сунай Алиев – експерт по информационни технологии. Платформата е резултат от 6-месечен експертен труд, положен в периода : юли – декември, 2019г.

Разработването на ОЕП се основава на препоръките на граждани и професионалисти от правораздавателните органи, дадени в анкетно проучване по проекта, целящо изследването на обществените нагласи към платформата, и очакванията относно нейното съдържание и функционалности.

II. Цели и задачи на ОЕП

Целите и задачите на ОЕП съответстват на заложените по горепосоченият проект, а именно:

- Увеличаване на прозрачността на органите от системата на правораздаването, и в частност на съда;
- Повишаване на общественото доверие и подкрепата на гражданите към реформата в съдебната система;
- Обособяването на ОЕП в място за електронен обмен на информация между гражданите, съда, професионални организации в системата на съдебната власт - съдии, прокурори, следователи, съдии по вписванията, съдебни заседатели, съдебни служители, вещи лица и др.), на адвокати, нотариуси и други юристи, на медиатори и арбитри, както и на други лица, работещи в сектор „Правосъдие“;

- Предоставянето на своевременна и полезна информация чрез ОЕП за възможностите за ползване на правна помощ и алтернативни методи за решаване на правни спорове - техники за медиация и арбитраж;
- Обособено място в платформата за хора от уязвими групи и предоставяне на информация за достъпа им до съдебните зали за участие в процеси, по които са страни или участници;
- Възможност за гражданите, чрез ОЕП да правят запитвания или да изпращат сигнали за нередности /корупция или конфликт на интереси/в съдебната система.

III. Съдържание

Съдържанието на платформата е изцяло съобразено с препоръките за вида, обема и начина на предоставяне на желаната информация, посочена от гражданите и професионалистите в проведеното анкетно проучване. Съдържанието трябва:

1. **Да помага на гражданите**:
   - Да получават полезна информация относно правозащитни организации и органи на правораздавателната система, отнасяща се до техните правомощия, функции и възможност за контакт;
   - Да се ориентират в различните форми за решаване на спорове и бъдат насочвани към правни съветници, от които впоследствие да получат при желание необходима правна помощ, но извън платформата;
   - Да се информират за алтернативни на съдебното производство способи за решаване на правни спорове – в т.ч. медиация, споразумение и арбитраж.
   - Да търсят насока за решаване на свой проблем, комуникирайки с платформата, чрез генерирани в нея алгоритми на принципа: „въпрос/търсене“ и „отговор/предложение“. Ползването на алгоритмите предполага на първо място декларирано от гражданите желание, а на второ място съдържание, съобразено с ниското ниво на правна култура на ползвателите и предоставено от администратора на разбираем език.
   - Да комуникират помежду си, както и с професионалисти от системата на правосъдието (съдии, прокурори, следователи, адвокати, нотариуси, съдии по вписванията, съдебни изпълнители и др.), чрез обособено за целта място в ОЕП, фукциониращо като „форум“, в който да има възможност, както за обмен на опит, така и за сигнализиране за нередности и проблеми.
2. **Да помага на професионалистите от правораздавателната система като:**
   - Прави работата им по-достъпна и разбираема за гражданите;
   - Популяризира и прави по-прозрачни действията на правораздавателните органи с които професионалистите имат досег, работейки по конкретен казус;

- Облекчава работата им, като подготвя информационно гражданите, така че, при установен впоследствие контакт с професионалиста, те да бъдат по-добре ориентирани и да направят информиран избор за търсената защита.
- Предоставя поле за обмен на информация между професионалисти в правосъдната система и между граждани и професионалисти.

При изработването на съдържанието на ОЕП са неутрализирани посочените в анкетното проучване рискове, както следва:

- Недостатъчна обхватност на предварително въведените възможни решения в генерираните в ОЕП алгоритми (големият брой комбинации в казусите от реалния живот не позволяват обхватност);
- Нуждата от периодично актуализиране на информацията в алгоритмите в съответствие с промените на законодателството и съдебната и административна практика;
- Да не се допусне чрез ОЕП да бъдат иззети функциите на адвокатите, които единствено по закон могат да предоставят правни съвети, доколкото това, е част от „адвокатската дейност“и ограниченията за посредничество и реклама при такава дейност;
- Да се предотврати възможността потребители на ОЕП да имат претенции и търсят отговорност на организацията – администратор за вреди, причинени вследствие на насоки, получени от нея;
- Платформата да не бъде възприета от съда като форма на натиск върху работата му, и като способ за изземване на магистратски функции.

Всички тези рискове са неутрализирани посредством обособяването на вътрешна и външна среда за работа с ОЕП, и организиране на съдържанието й на две нива – **вътрешно**, което е видимо и достъпно само за регистрирани потребители на платформата (граждани и професионалисти), **и външно**, което е публично и общодостъпно за всички потребители, т.е такива без направена изрична регистрация.

Потребител, който търси помощ за решаване на свой конкретен казус трябва да влезе във вътрешната среда на ОЕП. Преди да получи достъпа до нея, **потребителят трябва да премине две стъпки**:

- Да удостовери съгласието си с условията за ползване на вътрешната среда, като попълни и изпрати до администратора, зададената от последния електронна декларация със следния текст:

При Е-декларацията трябва да има в изкачащ прозорец с инфо защо се попълва декларацията и какъв достъп дава тя, т.е, че е вход към вътрешната среда на платформата.

„ Декларирам, че желая да получа първоначална, насочваща информация от общ характер по изложен от мен проблем/въпрос в платформата, като приемам получената информация без никакви претенции относно нейната правна значимост.

Декларирам, че не очаквам да получа специализирана правна помощ в рамките на платформата, а само обща насока по проблема си с полезна обща информация, данни и полезни връзки към потенциални правни съветници (адвокати/медиатори), от които впоследствие по свой избор и преценка да търся специализирана правна помощ за защита на нарушените си права по реда на закона извън платформата.

Декларирам, че няма да търся отговорност от администраторите на платформата във връзка с получената информация, като се задължавам да не предоставям свои лични данни, при работа с платформата, и най-вече при отговорите на автоматично генерираните в нея въпроси, помагащи при представянето на моя проблем/казус.

Декларирам, че ще използвам предоставените от платформата безплатни услуги добросъвестно, а ако впоследствие реша да потърся платена правна помощ, ще го направя извън платформата и без никакви претенции към нейните администратори.“

Именно посредством текста на тази Е-декларация и даденото от потребителя съгласие с условията за ползване на вътрешната среда се неутрализират рисковете за:

- Недостатъчна обхватност на предварително генерираните в ОЕП възможни решения на поставения от потребителя проблем;
- Тези предложени от платформата общи решения да не бъдат възприемани като правни съвети и по този начин да не се изземват функциите на адвокатите, които единствени по закон могат да извършват правни консултации.
- Потребителите да не предявяват претенции към администратора за получената чрез платфората помощ и насоки.

- Да направи необходимата за целта регистрация, попълвайки електронна форма на заявление и посочвайки свой актуален е-мейл за връзка, като след изпращането й на администратора, той получава потребителско име с код за достъп до вътрешната среда на ОЕП. Одобрението за регистрация ще бъде извършвано от администратора (лице, което ще поддържа работата на платформата), за да може потока от информация и данни на потребители да бъде контролиран и проследен. Впоследствие този функционален модул може да бъде надграден с въвеждането на опция за автоматично одобрение на регистрация , заявена от протребителите.

Съдържанието в ОЕП е организирано по категории и подкатегории, които са разпределени в двете нива (вътрешно и външно) на ОЕП както следва:

А. КАТЕГОРИИ И ПОДКАТЕГОРИИ ВЪВ ВЪНШНАТА СРЕДА НА ОЕП:

А.1. „Начало“ – това е началната страница на Е-платформата, на която е разположена основната лента с меню и под него изписан следния текст:

„Добре дошли в електронната платформа за обмен на информация в системата на правораздаването.Тук ще намерите обща правна информация и данни за контакт с правозащитни организации.Ще получите и първоначални насоки за решаването на Ваш правен проблем. Съдържанието на платформата е съобразено с препоръките на граждани и професионалисти от системата на правораздаването.“.

Прегледът на отделните категории се извършва от основното меню.

А.2. Категория „ Новини“

В тази категория, администраторите на ОЕП публикуват периодично актуални новини и полезна информация за потребителите на платформата.

А.3. Категория „ Добри практики“

В тази категория администраторите на ОЕП публикуват материали, доклади, видеа и други продукти, които демонстрират добри практики в работата на правозащитни организации.
Именно чрез тази категория, водещата организация по проекта – СНЦ „ Демократично Сдружение Искам да Знам“ ще представи и популяризира успехите на съдилищата при реализиране на реформата в съдебната система.
Водещата организация е проучила опита на 3 съдилища до момента в осигуряването на публичност, прозрачност и достъп до правосъдие на маргинализирани групи и в тази рубрика помества докладите от своите проучвания, извършени посредством гражданско наблюдение на Районен съд и Окръжен съд Шумен и на Окръжен съд Перник.

А.4. Категорията „ За нас“ съдържа 3 допълнителни подкатегории:

- ✓ **Подкатегория: СНЦ „Демократично Сдружение Искам да Знам“**

В тази подкатегория се съдържа информация за неправителствената организация – за нейната история, мисия, дейности и проекти, с акцент върху опита й в съвместни проекти с правораздавателни органи. При влизане в тази подкатегория се вижда следния текст, представящ организацията:

„Сдружение с нестопанска цел "Демократично Сдружение Искам да знам" е основано през 2004 г. в гр. Шумен.

Основната цел на организацията е да работи за развитие на гражданското общество в област Шумен, в България, на национално и европейско ниво, подкрепяйки европейското гражданство и насърчавайки европейските ценности.

В периода 2004 – 2006 г. организацията реализира първите си два проекта, свързани с развитие на гражданското общество. Финансирани са от предприсъединителните инструменти (Програма ФАР) по процедурите : „Развитие на гражданското общество2002" и „Развитие на гражданското общество2004". С първият проект създадохме Антикорупционен център в Шумен и Обществен съвет срещу корупцията на местно ниво. Разглеждахме отправени към центъра сигнали и работихме съвместно с институците, ангажирани в превенцията на корупцията на местно и регионално ниво. По вторият проект създадохме местен капацитет за превенция на корупцията, чрез силен граждански контрол. Реализираните от организацията съвместни инициативи с местни власти, полиция, органи на правораздаване, изградиха устойчиви партньорства и местен капацитет за ограничаване на корупционните практики, чрез прилагане на активен граждански контрол на местно ниво.

В периода 2007-2009г. организацията ни бе партньор на Центъра на НПО в Разград при осъществяване на граждански мониторинг на съда в Шумен, като във фокуса на наблюденията бе прилагането на гражданско-процесуалния и наказателно-процесуалния кодекси.

В успешно проведена законодателна инициатива в периода 2008-2009г., организацията ни допринесе за промени в българското законодателство, свързани с осигуряването на повече прозрачност и възможност за граждански контрол на процедурите по обществени поръчки. Организацията ни е сред членовете на Обществения съвет към Комисията по взаимодействие с неправителствените организации и жалбите на гражданите в 43-то и в 44-то Народно събрание на Република България. Нашата област на компетентност е: „Развитие на гражданското общество". Ние даваме експертни становища при изготвянето на законите.

От основаването си до наши дни, реализирахме много дейности и проекти, финансирани от европейски, национални и местни фондове..

В рамките на проект: „Обществена подкрепа за предотвратяване на агресията сред подрастващите", финансиран по ПМС 136/2010г. създадохме Стратегия за превенция на агресивното поведение сред деца и ученици от 15-18 години в Община Шумен. Тя бе направена сред задълбочено изследване на формите на агресията сред учениците в училище и извън него по въпросника на Бъс-Дюрке. Стратегическият документ се фокусира върху определянето на мерки за превенция и ограничаване на

агресивните прояви. В рамките на проекта, издадохме наръчник за учители, като ги насърчихме да прилагат непопулярни за училищната среда модели на интерактивно обучение „чрез поставяне на агресора в обувките на жертвата по време на процеса на симулация в класната стая“, с цел преодоляване на агресивните прояви сред учениците. Общински съвет - Шумен одобри стратегията и по нея в продължение на 3 години бяха реализирани редица проекти на НПО и училища, с финансовата подкрепа на общинския бюджет. Един от проектите « Ползвай безопасно интернет» бе осъществен през 2017г. от нашата организация.По него бяха разработени видеоуроци за безопасно ползване на интернет от деца. Обхванахме общо 175 деца от град Шумен, при заложени минимум 100. Общо 87 от тях бяха в предучилищна възраст, а 88 от децата – в начална училищна възраст (I-III) клас. Видеоуроците по забавен и достъпен за децата начин им показват как да реагират в ситуация на агресия, проявена към тях, когато ползват интернет, а също и как безопазно да сърфират в Мрежата. Видеоуроците бяха представени в детски градини, начални и средни училища в гр. Шумен и качени във видеоканала на нашата организация в youtube.com.

Като партньор на Търговско-промишелната палата на Венеция (Италия) реализирахме през 2015-2016г. образователен иновативен проект по програма „Еразъм +“, озаглавен: „Помогнете ми“ („Help me“). В рамките на проекта заедно с представители на още 4 държави разработихме мобилно приложение под формата на игра, с което хората от различни възрасти, играейки се учат правилно да реагират в ситуации на природни бедствия - земетресения и наводнения.

Нашата неправителствена организация има дългогодишен опит и принос за укрепване на правосъдието, борбата с корупцията и утвърждаването на гражданския мониторинг като добра практика за ефективно взаимодействие с местните власти и публичните институции, а също и със съда при прилагане на законите - за гарантиране на прозрачността, независимостта и достъпа до правосъдие на хора от уязвими групи.

Един от проектите, които сме изпълнили в областта на правосъдието е озаглавен: „Прозрачен, достъпен и независим съд с високо обществено доверие“. Финансиран е от Европейските структурни и инвестиционни фондове в България и основно от Европейския социален фонд, чрез Оперативна програма „Добро управление“. Основната цел на проекта е осигуряването на ефективен механизъм за граждански контрол върху работата на съда и съдебната система в България. С проекта въведохме устойчиви методи за активно гражданство в реформирането на системата на съда, и по този начин допринесохме за осигуряването на по-голяма прозрачност, достъпност и независимост на съда. По проекта извършихме анкетно проучване за публичния образ на съда и за доверието на обществеността към него, създадохме инструменти и методология за провеждането на граждански наблюдения,

обучихме наблюдатели, които проведоха граждански мониторинг на Районен съд – Шумен и Окръжен съд – Шумен. Резултатите от него бяха анализирани в доклади с изведени в тях препоръки, с които съда ще повиши прозрачността си и доверието на гражданните и ще подобри своя публичен образ. В момента работим по втори съдебен проект, финансиран по Оперативна програма „ Добро управление“, който освен прозрачността и доверието на гражданите към осъществяваната реформа в съдебната система, трябва да подобри взаимодействието между гражданите и правораздавателните органи, и най-вече със съда. С оглед на това в рамките на проекта бе разработена и настоящата електронна платформа, посредством която устойчиво ще се подобрява във времето комуникацията между съда и други органи от системата на пръвосъдието и гражданите.

Всички наши проекти и резултатите от тях, можете да видите в интернет-страницата на СНЦ „Демократично Сдружение Искам да Знам“: http://iskamdaznam.org/“

✓ **Подкатегория: Фондация „Отворена врата“**

В тази подкатегория се съдържа информация за неправителствената организация – партньор по проекта, за нейната история, мисия, дейности и проекти. При влизане в тази подкатегория се вижда следния текст, представящ партньора :

„Фондация „Отворена врата“ е създадена през 2008 г. и развива дейност на местно, регионално и национално ниво. Активно участва в социални програми и дейности, свързани с решаването на проблеми на хора с увреждания, хора в неравностойно положение, младежка заетост, иновации и развитие на иновативни технологии, нетрадиционни производства и др. Фондацията е участвала активно и в програми и проекти свързани с малцинствени групи, повишаване на тяхното образование, квалификация, преквалификация, и др. Членове на организацията са разработвали и управлявали проекти, свързани с изграждането на екопътеки, подобряването на биоразнообразието на определени територии, чистотата на водите и въздуха и др.

Фондация „Отворена врата“ е част от Програмата „КОСТ“, която е най-рано стартиралата програма на Европейския съюз, създадена за да подкрепя научните изследвания и технологичното развитие. От началото на седемдесетте години до днес, Програмата се е обособила в най-мащабната научна мрежа с над 35 членове от страните – членки на ЕС, и е отворена за участие на страни от всички континенти. Програмата е пример за глобален подход при решаването на важни научни и технологични проблеми.

Фондацията инициира дарителски и доброволчески мероприятия, в т.ч. събиране на храни и дрехи за подпомагане на възрастни и болни хора от Пернишка област. Подпомагала е дом за деца без родителски грижи в гр. Трън и Медико социалния дом в гр. Перник. Предоставяла е средства и труд за укрепването, реставрирането и

доизграждането на църкви и манастири в региона, като: манастира „Архангел Михаил“-гр.Трън, „Скалния параклис“-гр.Трън, Гигински манастир и др. Организацията е инициирала доброволчески акции за изграждането на екопътека на Ждрелото на р.Ерма в Трън, почистване коритото на р. Струма, р. Ерма, района около крепостта „Кракра“-гр.Перник и др. Фондацията има осиновена еко пътека в Природен парк „Витоша”, за която полага периодично грижи. С доброволен труд Фондацията е организирала и обучение на деца по рисуване, керамика, приложни изкуства и др. чрез създаване на детска академия “Еленче“ в област Перник. Участвала е в създаването на доброволчески мобилни групи за помощ на възрастни и болни хора след земетресението в гр. Перник и околните села.

През 2017г. съвместно с 6 страни, Фондацията, в качеството си на водеща организация е изпълнила проект по № 2016-3-BG01-KA105-035245 „Present Yourself - Be Successful!” по КД1 „Мобилност“, сектор „Младеж“ на Програма „Еразъм+” за 2016г. Неговата цел е била младежката безработица и начините за справяне с нея.

През 2018г. неправителствената организация осъществи проект по програма „Европа за гражданите“, озаглавен: "WWII: Memories of Eastern European Nations in Education",с партньори Словакия, Румъния и Чехия. Всеки партньор засне определен брой участници - евреи с произход от съответната държава. Техните истински истории бяха включени във филм. Филмът се използва за обучения на деца, студенти и преподаватели в различните страни, чрез провеждане на семинари с реалните разкази на участниците от Втората световна война и отношението към евреите. Целта е днешните поколения да почерпят опита от истинските истории, да видят ужаса и трагедията и да не я допускат да се повтаря никога отново.

От началото на 2019г. Фондация „ Отворена врата“ гр. Перник е партньор на СНЦ „Демократично Сдружение Искам да Знам“ по проекта: „Електронна платформа за активен диалог, граждански мониторинг и обществена подкрепа на реформата в съдебната система“, финансиран от ОП „Добро управление“. Сред дейностите, които се осъществяват от партньора е 4-месечно гражданско наблюдение на Окръжен съд – Перник и включването на съда и други организации в създадената по проекта обществена електронна платформа за активен диалог, граждански мониторинг и обществена подкрепа на реформата в съдебната система.

Фондацията е и партньор по проект на програма Interreg-ИПП за трансгранично сътрудничество България – Сърбия 2014-2020 „Environmental education - a bridge for sustainable development of the cross border region“, чиито цели са: Да създаде капацитет и възможности за екологично образование в трансграничния регион; Да насърчава осведомеността за околната среда, отговорното поведение и в крайна сметка действия чрез образование; Да се изгради връзка с околната среда и да се променят възприятията, които младите хора имат към околната среда.

Фондацията изпълнява и проект: „Csaladok, tükrök, Europa - Families, mirrors, Europe“ -608951-CITIZ-1-2019-1-HU-CITIZ-TT по програма „Европа за гражданите“. Целта е да бъдат премахнати общите предразсъдъци на жителите на 6 държави, ангажирани по проекта, сред които и България, като евроскептицизъм, неприязън към мигранти или цигани, хомофобия, чрез програми и ежедневно подчертани ценности на ЕС. Проектът поставя акцент върху неформалната група, наречена СЕМЕЙСТВО, която има най-голямата сила за оформяне на личността за хората. Основният метод на работа се нарича ПРОГРАМА ЗА СЕМЕЙНО ЛЕЧЕНИЕ. Чрез нея се търси решение за сенсибилизиране на много твърди, културно враждебни или предубедени граждани.

Фондация „Отворена врата” притежава лиценз за социални услуги за деца № 1131 от 19.01.2017г. и Удостоверение за регистрация № 00077-0004 Заповед № РД1-19/25.01.2017г. за предоставяне на социални услуги /ЦЕНТЪР ЗА ОБЩЕСТВЕНА ПОДКРЕПА/.

Връзка с Фондацията на e-mail: otvorena_vrata@abv.bg или на FB страницата: https://www.facebook.com/profile.php?id=100090096366262&fref=search&__tn__=%2Cd%2CP-R&eid=ARCX0eefW2zPq80-V18IZI94PvazshXbutgWd57PQGg0oXvmcYpFO05mFAUrlMTOUdnTCJBPpUs1yPfv

- ✓ **Подкатегория: „За проекта“**

При избор на тази подкатегория се влиза в следните раздели:

1. **<u>Раздел: Цели на проекта</u>**

В този раздел е поместен следния текст:

- ❖ *Цели:*

Основната цел на проекта е: "Повишаване на обществената подкрепа за провежданите реформи от съда и утвърждаването на гражданския мониторинг като основно средство за ефективно включване на активни НПО в процесите на оценка, стратегическо планиране, реформиране и модернизиране на съдебната система".

Специфична цел 1: Активизиране на обществения диалог за достъпна и прозрачна съдебна система, чрез разработването на обществена електронна платформа в помощ на гражданите и съда;

Специфична цел 2: Привличане на активни НПО за усвояване и прилагане на добрите практики, създадени от ДС Искам да Знам“ за граждански мониторинг върху работата на магистратите . Тази цел се реализира, чрез провеждането на ефективно гражданско наблюдение върху работата на Окръжен съд - Перник от местна неправителствена организация и партньор по проекта – Фондация „Отворена врата“

Специфична цел 3: Повишаване на общественото доверие към съда, чрез разработената по проекта обществена електронна платформа в помощ на гражданите и съда, и популяризиране чрез нея на полезна информация за:

- *достъпа на хора от уязвими групи до съдебните зали за участието им в процеси, по които са страни или участници;*
- *ползването на правна помощ от гражданите в съдебното производство;*
- *прилагането на алтернативни методи за решаване на правни спорове, в това число и техники за медиация и арбитраж;*
- *популяризиране на прилагани от съда мерки за прозрачност, независимост и достъпност, както и предложения на обществени организации и граждани за подобряване на работата му.*

2. Раздел: Дейности

❖ *Дейности:*

По проекта се изпълняват четири дейности:

Дейност 1: Подготовка и провеждане на анкетно проучване и събиране на база данни за разработването на електронна платформа в помощ на гражданите и съда.

Проучването ще бъде проведено едновременно в Перник и Шумен и ще осигури необходимата база данни за разработване на обществената електронна платформа в помощ на гражданите и съда. Чрез него ще бъдат отчетени обществените нагласи за нуждата и ползата от платформата, и ще бъдат събрани и анализирани предложения и препоръки от граждани, от правораздавателни, професионални и неправителствени организации относно това, какво трябва да бъде съдържанието и какви да са функционалностите на платформата. Анализът на събраната информация ще помогне за изготвянето на модела на платформата.

Дейност 2: Разработване на обществената електронна платформа в помощ на гражданите и съда.

Тази платформа ще се обособи като място за електронен обмен на информация, полезна най-вече за гражданите – да могат лесно да се ориентират в системата на правораздаване и особено когато имат конкретен казус, свързан с тази система – ползвайки платформата да получават помощ, насочване, връзка с институция или организация, която може да им помогне. Затова и в платформата са поканени да се присъединят не само правораздавателни органи, но и професионални организации на съдии, адвокати, медиатори, нотариуси. Чрез платформата гражданите ще получават своевременна и полезна информация за ползването на правна помощ; за възможности за прилагане на алтернативни методи за решаване на правни спорове/техники за медиация и арбитраж. Значително място в платформата ще бъде отделено за хората от уязвими групи и

информация за достъпа им до съдебните зали за участие в процеси, по които са страни или участници. Чрез информацията, предоставяна във платформата на достъпен език и по достъпен начин, гражданите ще следят прилаганите от съда мерки за осигуряване на прозрачност, независимост и достъп до правосъдие за хора от уязвими групи. Например – докладът с резултати от гражданското наблюдение върху работата на съда в Перник ще бъде качен в платформата, както и доклади от проведени от Сдружението идентични наблюдения в други съдилища от страната.

Дейност 3: Провеждане на граждански мониторинг върху прозрачността, достъпността и независимостта на Окръжен съд – Перник

Чрез тази дейност ще бъдат усвоени и приложени практиките на мониторинга върху прозрачността, независимостта и достъпността на съда, които водещата организация по проекта създаде и приложи пилотно в Окръжен съд – Шумен и Районен съд – Шумен по предходен свой проект.

Дейност 4: Провеждане на информационна кампания за популяризиране на обществената платформа в помощ на гражданите и съда и на алтернативни методи за решаване на правни спорове.

Чрез подготовката и провеждането на общо 8 информационни събития, които ще преминат като work shop на територията на Шумен и Перник, максимален брой жители от двата региона ще научат за електронната платформа и как да я използват, а също и как да решават извънсъдебно правни спорове с алтернативни средства като медиация и арбитраж. Чрез информационната кампания ще бъдат популяризирани и резултатите от проведеното гражданско наблюдение на Окръжен съд – Перник.

3. Раздел 3. Резултати

- *Резултати:*

Резултатите имат количествени и качествени измерители, в това число:

- *Създаването на обществена платформа за електронен обмен на информация в помощ на гражданите и правораздавателни и професионални организации;*
- *Проведено анкетно проучване със събрана база данни, които ще се използват за създаването на модела на платформа;*
- *Доклад от проведен 6 месечен граждански мониторинг на съда в Перник;*
- *Максимален брой граждани от двата региона – Перник и Шумен, информирани за платформата и за алтернативни способи за извънсъдебно разрешаване на правни спорове.*

- *Финансиране*

Проектът е на стойност 91 514,71 лв. , от които 85% - са предоставени от Европейския социален фонд, а 15% са съфинансиране от националния бюджет.

❖ *Срок: 18 месеца*

В този раздел се публикват новини от изпълнението на проекта и се прикачат документи, доказващи изпълнението - в т.ч. доклада с резултатите от анкетното проучване по дейност1; доклада от гражданския мониторинг на ОС-Перник; снимки и информация за разпространението на ОЕП и алтернативните способи за решаване на спорове по дейност 4 от проекта.

4. **Раздел: Обществен отзвук**

В този раздел се помества информация от медийното отразяване на проекта, отзиви на институции и граждани за ОЕП и за проекта.

А.5. Категория „Информация и връзки с правозащитни органи и организации“

Тази категория влючва обща и насочваща информация отсносно основните правозащитни организации и институции с кратко експозе на техните функции, правомощия, структура, с посочени телефони, линкове към техните сайтове и други данни за контакт.

Всяка основна правозащитна институция е обособена в отделна подкатегория – в т.ч.:

✓ **Подкатегория „Съд“**

Съдържанието в тази подкатегория е разделено на 3 раздела:

❖ Функции:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:

„Съдът е основен правораздавателен орган. Той съдейства на страните за решаването на правни спорове. У нас функционират две основни системи на съдебните органи:

➢ *Система на общите държавни съдилища – в нея влизат районните, окръжните, апелативните съдилища и Върховния касационен съд. Те действат в режим на триинстанционно производство (делото преминава през първоинстанционен, въззивен и касационен съд), като по този начин се осъществява вътрешен контрол в системата на общите държавни съдилища, с цел гарантиране на законосъобразността на постановените съдебни решения/присъди. При граждански, наказателни и търговски дела, обикновенно първоинстанционни са районните съдилища, и само по някои от тези дела, първа инстанция са окръжните съдилища. Когато окръжен съд е първа инстанция, обжалването на съдебното решение/ присъдата е пред апелативен съд, който действа като въззивна (втора) инстанция. Когато районен съд е първа инстанция, въззивната е окръжен съд. Трета инстанция е винаги само Върховния касационен съд. Той не е задължителна инстанция.*

➢ *Система на специализираните съдилища – в нея влизат:*

- *Военни съдилища – разглеждат наказателни дела за престъпления, извършени от военнослужещи, генерали, офицери и лица от сержантския и редовия състав, граждански лица на служба в Министерството на отбраната, в Българската армия, в Националната служба за охрана, в Държавна агенция „Разузнаване“ при или по повод изпълнение на службата им.*
- *Върховен административен съд - От 2007г. с влизането в сила на Административно-процесуалния кодекс (АПК), административните дела, при които производството е двуинстанционно, втора (последна) апелативна инстанция е Върховния административен съд, като част от системата на специализираните административни съдилища. Първа инстнация при тези дела са административните съдилища;*
- *Специализиран наказателен съд – създаден е с изменението на Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) от 2011г. Той разглежда и решава дела за много тежки престъпления, осъществени от организирани престъпни групи – в това число и престъпления срещу Републиката (измяна; предателство и шпионство; диверсия и вредителство) и др.*

❖ Структура и правомощия:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:

„ Съдилищата в Р.България са:

- *Районни (първоинстнационни) – имат следните правомощия:*
  - *правораздават по граждански, търговски и наказателни дела;*
  - *осъществяват надзор по законосъобразност при възражение срещу заповед за изпълненние и дела, свързани с охранителни производства;*
  - *дават разрешения за разпореждане с имущество и сключване на брак от непълнолетни лица;*
  - *осъществяват процесуални действия по съдебни поръчки на чужди правораздавателни органи*

  Административните длъжности в РС са: председател; зам.-председател; съдии.
- *Окръжни (първоинстанционни/въззивни) – имат следните правомощия:*
  - *Обща компетентност по разглеждане и решаване на граждански, наказателни и търговски дела , в качеството им на първа или втора (въззивна) инстанция;*
  - *Решават спорове за подсъдност, възникнали между районните съдилища в рамките на техния район.*

Административните длъжности в ОС са: председател; зам.-председател; съдия и младши съдия.

- *Административни (първоинстанционни) – имат следните правомощия:*
  - *Разглеждат и решават административни дела .*

Административните длъжности в Административен съд са: председател, зам.-председател/и и съдия.

- *Военни(специализирани) – имат следните правомощия:*
  - *Разглеждат наказателни дела за престъпления, извършени от военнослужещи или приравнени на тях. Надзор върху дейността им осъществява ВКС;*
  - *Разглеждат само един тип граждански дела – такива, които засягат имуществото на въоръжените сили, дела свързани с ревизии на материалноотговорни лица;*

Ранговете на съдиите във ВС са: председател; зам.-председател и съдия. Съдиите, освен специфичен статут на магистрати, са на действителна военна служба, т.е носят дисциплинарна отговорност по две линии – като магистрати и като военнослужещи за спазване на Закона за отбраната и съответните устави на въоръжените сили.
Втора (въззивна) инстанция на военните съдилища е Военно-апелативния съд, който е единствен за цялата страна, със седалище в гр. София.

- *Апелативни (въззивни) – те са общи второинстанционни съдилища. Правомощията им включват:*
  - *Разглеждане и решаване на атакувани първоинстанционни граждански, наказателни и търговски дела и решенията по тях на окръжни съдилища, които са били по тези дела първа инстанция;*
  - *Разглеждат и решават спорове за компетентност между окръжните съдилища, в рамките на съдебния им район. Съдебните райони на апелативните съдилища обхващат районите на няколко окръжни съдилища.*
- *Специализиран наказателен съд – правомощията му включват:*
  - *Разглеждане и решаване на строго определени дела по изчерпателно изброени в Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) състави на престъпления – в това число: дела за много тежки престъпления, осъществени от организирани престъпни групи, както и за престъпления срещу Републиката (измяна; предателство и шпионство; диверсия и вредителство) и др.*
- *Апелативен специализиран наказателен съд – той е втора (въззивна) инстанция по дела, разгледани и решени от Специализирания наказателен съд. Правомощията му включват:*

- *Разглеждане и решаване на дела, образувани по жалби и протести срещу актове на специализирания наказателен съд. Седалището му е в гр. София.*

Структурата му е подобна на тази на Окръжен съд – състои се от отделения и състави.

Председателят на съда има аналогични правомощия на тези на председателя на окръжен съд.

- *<u>Върховен касационен съд</u> – правомощията му включват:*
  - *Разглежда като (трета) касационна инстанция граждански, търговски и наказателни дела;*
  - *Разглежда като (трета) касационна инстанция и дела на военните съдилища, като специализирани съдебни органи;*

    От компетентността му са изведени единствено административните дела.
  - *Упражнява върховен съдебен надзор за еднаквото прилагане на законите от съдилищата в гражданското и наказателното производство;*
  - *Действа само в колективен състав при разглеждане на отделни казуси , и в пленарен състав – при приемането на тълкувателни решения.*

    Тълкувателната дейност на ВКС не е нормотворческа (произвеждаща закони), макар тълкувателните решения да се приемат като един от източниците на правото. По-скоро, чрез постановените тълкувателни решения, ВКС допринася за уеднаквяване на практиката на съдилищата при разглеждане на определени казуси, когато различни районни, окръжни или апелативни съдилища влагат различно съдържание в правни норми и така създават различна практика. Търкувателните решения на ВКС са насочени към съдилищата и са задължителни за тях.

    В състава на ВКС влизат: Пленум с участието на всички съдии от ВКС, от колегии, отделения и състави.

    Административните длъжности във ВКС са: председател; зам.-председател; председатели на отделения и съдии във ВКС.
- *<u>Върховен административен съд</u>(втора, върховна и въззивна инстанция)- има следните правомощия:*
  - *Разглежда като първа инстанция актове, определени със закон, а като касационна (втора, последна) инстанция в двуинстанционното административно производство – обжалваните актове по дела на*

административните съдилища и актове по дела на тричленен състав на ВАС;

- *Действа като касационна инстанция по отношение на административните съдилища;*
- *Осъществява върховен съдебен надзор в сферата на административното производство;*
- *Осъществява контрол по законосъобразност на актовете и действията на Министерски съвет, министрите и ръководителите на централни ведомства. От този контрол са изключени актовете на президента.*

ВАС действа само в колективен състав. В структурата на ВАС влизат: колегии, отделения и състави. Председателят на ВАС ръководи дейността му и е член на Висшия съдебен съвет (ВСС).Пленумът на ВАС включва всички съдии.“

❖ Контакти:

В този раздел се представят в списъчна структура по азбучен ред на организациите от тази категория (Приложение I към настоящия документ)и по-специално съпътстваща контактна информация за тях – в това число: уеб адреси с директен линк към актуална официална страница на всяка организация. При клик върху наименованието на всеки съд, потребителят влиза директно в електронната му страница:

- Районни съдилища – линкове на районните съдилища в страната;
- Окръжни съдилища – линкове на окръжните съдилища в страната;
- Административни съдилища – линкове на административните съдилища;
- Военни съдилища – линкове на военните съдилища в страната;
- Апелативни съдилища – линкове на апелативните съдилища в страната;
- Специализирани съдилища – линкове на специализираните съдилища в страната;
- Върховни съдилища – линкове на върховните съдилища в страната.

✓ **Подкатегория „Арбитраж“**

Съдържанието в тази подкатегория е разделено на 3 раздела:

❖ Функции:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:

„ Арбитражът е недържавен правораздавателен орган. Решаването на спора от арбитраж се определя като частно (доброволно, недържавно, несъдебно) правораздаване, при което е най-силно застъпено диспозитивното начало в гражданския процес. При решаване на спора в Арбитраж, се прилага

нормативната уредба на арбитража, а именно: Закона за международния търговски арбитраж (ЗМТА), а не характерния за държавното съдебно производство Гражданско-процесуален кодекс (ГПК). Съпоставено с държавното съдебно производство, арбитражното решаване на спорове има следните предимства:

- *По-бързо и по-евтино е, тъй като е едноинстанционно и неговите решения не подлежат на обжалване;*
- *Арбитражното решение е значително по-стабилно от съдебното решение и може да бъде отменено при малко на брой хипотези;*
- *Изборът на арбитри и процедура от страните по спора, дава възможност делото да се разгледа и реши от специалисти в дадената материя по приспособен към спецификата на делото ред.*
- *За арбитража по международни дела не се прилагат ограниченията относно международната подведомственост на държавните съдилища.*

Съществените недостатъци на арбитража са:

- *Той може да бъде наложен на практика от икономически силната страна по дадено правоотношение;*
- *Не дава възможност за коригиране на неправилни и необосновани решения;*
- *Не може едностранно да налага обезпечителни мерки, да привлича трети лица, да задължава свидетели и вещи лица да се явят лично на арбитражно заседание.*

За да отнесат спора си за решаване от арбитраж, двете страни по него трябва да подпишат арбитражно споразумение, с което дават съгласието си да възложат на арбитраж да реши всички или някои спорове, които могат да възникнат или са възникнали между тях. Арбитражното споразумение е договор с процесуални последици. То трябва да бъде сключено в писмена форма, която е форма за действителност. Арбитражът е недопустим и по дела с подчертан обществен интерес, по които легитимация се признава и на прокурора (напр. за прекратяване на търговско дружество).Не се прилага арбитражно производство по 4 вида спорове:

а/С предмет вещни права върху недвижима вещ (имот)
б/С предмет владение върху имот;
в/За издръжка;
г/По трудово правоотношение.“

❖ Структура:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:

„ Структурата на арбитража се определя в зависимост от неговия вид – инцидентен/постоянен/смесен; с обща/специална компетентност; вътрешен/международен арбитраж.
Инцидентният арбитраж се създава за решаване на конкретен спор или спорове, след което преустановява съществуването си. Постоянният арбитраж се създава към определена организация (сдружение /фондация) за решаване на неопределен или неограничен брой дела по приет от тази организация правилник. Смесеният арбитраж съчетава в себе си елементи на институционален и постоянен арбитраж (напр. постоянен арбитраж, но без листи на арбитри); Арбитражът с обща компетентност може да разглежда всички арбитруеми имуществени спорове, а този със специална компетентност – само определени спорове (напр. само търговски дела). При вътрешния арбитраж и двете страни имат постоянен адрес или седалище в България, а при международния арбитраж – постоянният адрес или седалището на поне една от страните е в друга държава“.

❖ Контакти:

При избор на този раздел се изписва таблица с линкове на различни видове арбитражи.

✓ **Подкатегория „Прокуратура“**

Съдържанието в тази подкатегория е разделено на 3 раздела:

❖ Функции:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:

„ Прокуратурата не решава правни спорове, а осъществява надзор за законност като:

- *Може да извършва разследване;*
- *Ръководи разследването и упражнява надзор за законосъобразното му провеждане;*
- *Привлича към отговорност лицата, които са извършили престъпления, и поддържа обвинението по наказателни дела от общ характер;*
- *Упражнява надзор при изпълнение на наказателните и други принудителни мерки;*
- *Предприема действия за отмяна на незаконосъобразни актове;*
- *В предвидените със закон случаи участва в граждански и административни дела.“*

❖ Структура:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:

„Прокуратурата в Р.България е самостоятелна система в рамките на съдебната власт, наподобява по структура, тази на общите съдилища и се състои от:

- *Главен прокурор , подпомаган от 3 заместници.* ***Има следните правомощия****:*
  - *Осъществява надзор за законност и методическо ръководство върху дейността на всички прокурори;*
  - *Повдига и поддържа обвинението за престъпления от общ характер;*
  - *Следи служебно за привличане към наказателна отговорност на лица, които са извършили престъпления, като повдига и поддържа обвинението по наказателни дела от общ характер;*
  - *Ръководи разследването и осъществява постоянен надзор за законосъобразното му и своевременно провеждане като наблюдаващ прокурор;*
  - *Може да извършва разследване или отделни действия по разследването и други процесуални действия;*
  - *Участва в съдебното производство като държавен обвинител;*
  - *В гражданските и административните дела, прокурорът участва, когато следва да бъде защитен личният или държавният интерес, като има право на преценка, дали да встъпи в съответния процес . По отношение на наказателните дела от общ характер, той няма право на преценка.*
  - *Взема мерки за отстраняване на допуснатите закононарушения по реда, установен в НПК и упражнява надзор за законност при изпълнение на принудителните мерки;*
  - *Има право да сезира Конституционния съд.*

Подпомаган е в работата си от трима заместници – един зам.-главен прокурор във Върховната касационна прокуратура и един зам.-главен прокурор във Върховната административна прокуратура и директора на Националната следствена служба.

В стрaктурата на Прокуратурата на Р.България са :

- *Върховна касационна прокуратура – ръководи се от зам.-главен прокурор;*
- *Върховна административна прокуратура – ръководи се от зам.-главен прокурор;*
- *Национална следствена служба – ръководи се от главния прокурор пряко, или чрез директора на службата, който е заместник на главния прокурор по разследването;*
- *Специализирана прокуратура - включва:*

- Следствен отдел, който се ръководи от завеждащ отдел, назначен от административния ръководител на специализираната прокуратура. Той има ранг на прокурор, завеждащ отдел в апелативна прокуратура и получава възнаграждение на заместник на административния ръководител в специализираната прокуратура.

Завеждащият следствен отдел има следните функции и правомощия:

- Осъществява административно и организационно ръководство на следователите в отдела;

- Докладва периодично за образуването, движението и приключването на делата.

- *Апелативни прокуратури;*
- *Апелативна специализирана прокуратура;*
- *Военно-апелативни прокуратури;*
- *Военно-окръжни прокуратури;*
- *Окръжни прокуратури:*
- *Районни прокуратури;*

❖ Контакти:

При избор на този раздел се виждат изписани линкове към всяка от прокуратурите и следствените отдели към тях.

✓ **Подкатегория „Следствени органи“**

Съдържанието в тази подкатегория е разделено на 3 раздела:

❖ Функции:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:

„ Следствените органи са самостоятелна подсистема в системата на съдебната власт . Те осъществяват разследване по наказателни дела в случаите, предвидени в закона. Те извършват предварително производство (предварително разследване на престъпления). Състоят се от прокурори и следователи“.

❖ Структура:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:

„ Следствените органи са:

- *Националната следствена служба*

  Състои се от следователи. Функциите й се осъществят от специализирани отдели за разследване по дела:
  - *С особена фактическа и правна сложност*
  - *За престъпления, извършени в чужбина.*
  - *По искания за правна помощ*
  - *И други случаи, предвидени в закона.*

Националната следствена служба се ръководи от главния прокурор пряко или чрез директора на службата, който осъществява административно, методическо и организационно ръководство на следователите в окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури.

- *Окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури*
  Състоят се от следователи. Те осъществяват:
  - *Разследване по дела, възложени им от административния ръководител на съответната окръжна прокуратура.*
- *Следствен отдел в специализираната прокуратура*
  Състои се от следователи. Те осъществяват:
  - *Разследване по дела, възложени им от административния ръководител на специализираната прокуратура.*

❖ Контакти:

При избор на този раздел потребителят получава линкове към интернет страниците на съответните органи и организации в тази подкатегория, а при някои и телефони:

- Национална следствена служба – линк;
- Следствен отдел в специализираната прокуратура – линк;
- Окръжни следствени отдели към окръжните прокуратури - телефони;
- Следствен отдел към Софийска градска прокуратура – линк.

✓ **Подкатегория „Разследващи органи“**

Съдържанието в тази подкатегория е разделено на 3 раздела:

❖ Функции:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:

„Разследващите органи действат под ръководството и надзора на прокурор. Разследващият орган има следните функции и правомощия:

- *Събира в най-кратък срок необходимите доказателства за разкриване на обективната истина, като се ръководи от закона, вътрешното си убеждение и указанията на прокурора;*
- *Системно докладва на прокурора за хода на разследването, като обсъжда с него възможните версии и други важни въпроси от значение за успешното приключване на разследването.*
- *Образуване на досъдебно производство, което става както с постановление на прокурор, така и със съставянето на протокол от разследващия орган от първото действие по разследването, когато се извършва оглед (вкл. освидетелстване, претърсване, изземване и разпит на свидетели, в случай, че незабавното им извършване е единствената възможност за събиране и запазване на доказателства, както и когато се извършва обиск.)“*

- *Постановленията на разследващите органи в досъдебното производство са обжалваеми пред прокурор, а тези на прокурор пред по-горестоящ в системата на прокуратурата друг прокурор.*
- *Прокурорът може да прави искане до първоинстанционния съд за вземане на мярка за неотклонение „задържане под стража“, като за да се гарантира довеждане на лицето в съда, може да постанови задържане и за 72 часа.*

❖ Структура:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:

„Разследващите органи са следователите, служителите от МВР, назначени на длъжност „разследващ полицай“ и служителите на Агенция „Митници“, назначени на длъжност „ разследващ митнически инспектор“, полицейските органи в МВР и митническите органи в Агенция „Митници“ (в случаи, предвидени в НПК).“

❖ Контакти:

При избор на този раздел потребителят намира линкове към интернет – страниците на :

- Министерство на вътрешните работи;
- Всички ОД на МВР в страната;
- Агенция „Митници“
- Главна дирекция „ Митническо разузнаване и разследване“ в Агенция „ Митници“

✓ **Подкатегория „ Съдебни изпълнители“**

Съдържанието в тази подкатегория е разделено на 3 раздела:

❖ Функции:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:

„ *Съдебните изпълнители са държавни и частни.*

- *Държавните съдебни изпълнители осъществяват принудително изпълнение на частни притезания. На тях може да се възложи и събирането на вземания на органите на съдебната власт. При осъществяване на функциите си могат да търсят съдействието на полицейските органи.*
- *Частните съдебни изпълнители са лица, на които държавата възлага принудителното изпълнение на частни притезания. Държавата може да им възложи и събирането на публични вземания. Районът на действие на частния съдебен изпълнител съвпада с този на съответния окръжен съд. При изпълнение на своите функции, частният съдебен изпълнител е независим и се подчинява само и единствено на закона. Частните съдебни*

изпълнители имат право на достъп до лични данни на длъжниците, когато това им е необходимо за целите на принудителното изпълнение. Те водят служебен архив, който е неприкосновен. Те могат да проучват имущественото състояние на длъжниците, да правят справки, да набавят необходимите им документи, да определят начина на принудителното изпълнение (запор на вещ/ възбрана на имот) и да бъдат пазачи на описаното за нуждите на принудителното изпълнение имущество".

❖ Структура:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:

„ Държавните съдебни изпълнители са в районните съдилища. Там където няма държавен съдебен изпълнител, неговите функции се изпълняват от районен съдия, определен от председателя на съответния районен съд, за което се уведомява министъра на правосъдието. По правило, държавните съдебни изпълнители се назначават от министъра на правосъдието след провеждане на конкурс. Министърът на правосъдието може да отстрани от длъжност държавен съдебен изпълнител, привлечен като обвиняем за престъпление от общ характер. Държавните съдебни изпълнители носят дисциплинарна отговорност за виновно неизпълнение на служебните си задължения. Дисциплинарното наказание се налага от министъра на правосъдието. Държавните съдебни изпълнители носят и деликтна гражданска отговорност по чл.49 от Закона за задълженията и договорите. Частните съдебни изпълнители са уредени по разпоредбите на Закона за частните съдебни изпълнители. Те имат право да членуват в Камарата на частните съдебни изпълнители, която е създала и води Регистър на частните съдебни изпълнители. Той е публичен и всеки има право да получава достъп и извлечения от него."

❖ Контакти:

При избор на този раздел потребителят получава линкове към интернет-страниците на:

- Асоциацията на държавните съдебни изпълнители, където е поместен списък на държавните съдебни изпълнители;
- Камара на частните съдебни изпълнители с регистъра на ЧСИ;

✓ **Подкатегория „ Съдии по вписванията"**

Съдържанието в тази подкатегория е разделено на 3 раздела:

❖ Функции:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:

„ Съдиите по вписванията имат следните функции:

- *Разпореждат, или отказват вписвания, отбелязвания или заличавания в имотния регистър. На вписване подлежат* ***всички актове, с които се прехвърля право на собственост*** *или се учредява, прехвърля, изменя или прекратява друго вещно право върху имоти, както и актове с които се признават такива права;* ***договори за прехвърляне на наследство****, в което влиза имот;* ***актове за отказване от вещни права*** *върху имоти;* ***договори за делба, както и съдебно-разпоредителни протоколи*** *относно имоти ;молби на кредиторите на наследодателя или на заветниците за отделяне имотите на наследодателя; договори за наем на имот за срок по-дълъг от 1 година, както и* ***договори за аренда****; спогодби по спорове относно подлежащи на вписване актове; влезли в сила съдебни решения,които заместват актовете относно вещни права върху имоти, както и решения, с които се констатира съществуването на подлежащи на вписване актове; искови молби за разваляне, унищожаване, отменяне или признаване нищожността на подлежащи на вписване актове, нотариално заверени извлечения от дружествен договор или устав на търговско дружество и съгласие на вносителя на имот – апортна вноска;* ***договори за прехвърляне на търговско предприятие****, което включва вещно право върху имот;* ***договори за прехвърляне на имот*** *– частна държавна или общинска сосственост, сключени в писмена форма; административни актове по чл.16,ал.5 ЗУТ;* ***предварителни договори за прехвърляне или учредяване на вещни права върху имоти****; актове,с които се поправя очевидна фактическа грешка при вписани актове;* ***преписи от обявени завещания*** *с предмет вещно право върху имот.*

Вписването в имотния регистър се извършва по молба от заинтересуваното лице или негов представител. В предвидени от закона случаи вписване може да се извърши и по молба на нотариус, както и служебно. Молбата следва да се подаде до съдията по вписванията чрез службата по вписванията.По молбата, съдията по вписванията се произнася с определение, което подлежи на незабавно изпълнение. Вписването може са бъде оспорено по исков ред от трети лица,чиито права са засегнати от него, както и от прокурора.;

- *Произнасят се за издаването на справки и удостоверения;*
- *Извършват нотариални и други действия, предвидени в закона.*

Всеки съдия по вписвания упражнява правомощията и функциите си в своя район“. Районите на съдиите по вписванията съвпадат с тези на районните съдилища, в които те работят. Ако в съответния Районен съд няма съдия по

вписвания, или той е възпрепятстван да осъществавя функциите си, те се изпълняват от районен съдия, за което се уведомява министъра на правосъдието. На свой ред той може да възложи на държавен съдебен изпълнител от същия съд да изпълнява функции на съдия по вписванията.“

❖ Структура:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:

„Съдиите по вписванията се назначават от министъра на правосъдието след провеждане на конкурс. Той насрочва конкурса със своя заповед и определя реда за провеждане. Министърът на правосъдието може да отправя пепоръки, когато са констатирани пропуски в дейността на съответния съдия по вписванията, които не представляват дисциплинарни нарушения. Съдията по вписванията се освобождава от длъжност от министъра на правосъдието. Последният може и да го отстрани преждевременно от длъжност , когато съдията по вписванията бъде привлечен като обвиняем за престъпление от общ характер.

В службите по вписванията с повече от един съдия по вписванията, единият от тях с доказани професионални качества, се назначава от министъра на правосъдието за ръководител за срок от 5 години, с право на повторно назначавене. При отсъствие на ръководителя, той се замества от съдия по вписванията, определен от педседателя на съответния районен съд, за което се уведомява и министъра на правосъдието.“

❖ Контакти:

При избор на този раздел потребителят влиза директно в електронната страница на Агенцията по вписванията, в която са поместени и контактите с регионалните дирекции на Агенцията.

✓ **Подкатегория „Нотариуси“**

Съдържанието в тази подкатегория е разделено на 3 раздела:

❖ Функции:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:

„ Нотариусът е частно лице, на което държавата е възложила със закон публични функции, а именно: да извършва предвидените в закона нотариални действия (действия по удостоверяване) по охранителните производства по чл.569 – 594 ГПК. За да осъществява своите функции, нотариусът трябва да е вписан в Регистъра на нотариалната камара., която съществува като съсловна организация и не е държавен орган. Нотариалното производство,е вид охранително производство с удостоверителен едностранен характер, т.е при него няма насрещна (противникова) страна, а актът, който се издава води до настъпването на благоприятни за молителя последици, без да се засяга правното положение на друго лице (чужди права и интереси). Нотариалното

удостоверяване може да се извърши само от нотариален орган – нотариус или помощник-нотариус (само в предвидените от закона случаи). Нотариалното удостоверяване се съдържа в нотариален документ, който е официален и свидетелстващ. Документът има доказателствена сила относно факта на извършеното нотариално удостоверяване, което е изявление за знание относно определени обстоятелства, станали пред или извършени от самия нотариус. Нотариусът може да извършва нотариални действия само в своя район. Нотариусът води свой служебен архив, който е неприкосновен и включва:

- *Нотариални регистри и книги;*
- *Нотариални дела;*
- *Други документи;*
- *Печат на нотариуса.*

Към Нотариалната камара е създадена информационна система, която съдържа база данни- част от служебния архив на нотариуса.
Подлежащи на вписване нотариални актове могат да се издават само в канцеларията на нотариуса и в работно време. Други нотариални действия могат да се извършват от нотариуса и вън от неговата канцелария и в неработно време. Отказът да се извърши нотариално удостоверяване подлежи на обжалване с частна жалба пред ОС.“

❖ Структура:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:
„ Местата за нотариуси се заемат въз основа на конкурс, насрочен със заповед на министъра на правосъдието. Ноариусът заема позиция след влизане в сила на заповедта на министъра на правосъдието за вписване на съответния нотариус в Регистъра на нотариалната камара и изпълнението на изискванията в Закона за съдебната власт – в т.ч осигуряване на наториална кантора.
Нотариусът е називисим при изпълнение на функциите си и и се подчинява само на закона. При задържане на нотариус или при привличането му като обвиняем за престъпление от общ характер се уведомяват министъра на правосъдието и Съвета на нотариусите.
При извършване на своите функции, нотариусът може да бъде подпомаган от помощник. Помощник – нотариусът може да осъществява по указанията на нотариуса всички действия от неговата компетентност, с изключение на:

- *Актове за учредяване, прехвърляне, изменение или прекратяване на вещни права върху недвижими имоти;*
- *Актове за признаване право на собственост или ограничени вещни права върху недвижими имоти;*

- *Актове за нотариално завещание и за отмяна на нотариално завещание*
- *Актове, с които се учредяват или заличават ипотеки.*

Помощник-нотариусът използва служебния архив и печата на нотариуса. Отношенията между него и нотариуса се уреждат с договор.
Когато нотариусът отсъства или не е в състояние да изпълнява своите функции, той може да бъде заместен, както от помощника си, така и от друг нотариус от същия район или от съдията по вписвания. Отношенията за това се уреждат с договор.“

❖ Контакти:

При избор на този раздел потребителят получава линк към интернет-страницата на Нотариалната камара на Република България, където е цялата база данни за нотариусите в страната.

✓ **Подкатегория „ Адвокати“**

Съдържанието в тази подкатегория е разделено на 3 раздела:

❖ Функции:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:
„Адвокатурата е независим орган на правна закрила и процесуално представителство. Адвокатът е довереник, а търсещият адвокатска защита се определя като доверител. Осъществяването на функциите на адвоката е съобразено с обществения интерес и интереса на неговия доверител. Адвокатурата като институция има „запазено място“ в конституционната уредба в рамките на Глава шеста „Съдебна власт“ (чл. 134). Правото на „адвокатска защита“ е издигнато до ранга на основно конституционно право, закрепено изрично в Конституцията на Р.България (КРБ), в чл. 30, ал. 4. Текстът предвижда право на такава защита за всеки „... от момента на задържането му или от момента на привличането му като обвиняем“. Предвижда се и право на срещи насаме с адвоката си (чл. 30, ал. 5 КРБ).

❖ Структура:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:
„ В системата на адвокатурата функционират: младши адвокати, адвокатски сътрудници в адвокатски дружества, адвокати, Адвокатски съвет, Висш адвокатски съвет и Адвокатска колегия.

- *Младши адвокат е правоспособен юрист- с по-малко от 2 години стаж, с успешно положен изпит за адвокат с високи професионални качества, спрямо когото не съществуват пречки по чл. 5 от Закона за адрокатурата.Може да бъде вписан като младши адвокат въз основа на решение на Адвокатския съвет. Младшият адвокат може*

да представлява и защитава страни по дела в районните съдилища и по същите дела в окръжните съдилища, а заедно с друг адвокат - и по първоинстанционни дела в окръжните съдилища.

- *Адвокатските сътрудници се назначават по трудови договори от адвокати и адвокатски дружества, и имат право на достъп до досиетата на делата и преписките, образувани от органите на съдебната власт и административните органи, по които техните работодатели са упълномощени да представляват интересите на клиентите си. Адвокатските сътрудници се вписват в специален регистър към адвокатската колегия.*
- *Адвокатите са дееспособни български граждани или граждани на Европейския съюз, на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария, които имат завършено висше юридическо образование, придобита юридическа правоспособност , с най-малко две години юридически стаж и положен успешно изпит за адвокат, притажаващи*

необходимите нравствени и професионални качества за упражняване на адвокатската професия. След успешно представяне на изпит за адвокат и положена клетва, адвокатът се вписва в регистъра на Адвокатската колегия и в Единния регистър на адвокатите при Висшия адвокатски съвет.
Упражняването на адвокатската професия включва:
1. устни и писмени консултации и становища по въпроси на правото;
2. изготвяне на всякакви книжа - молби, тъжби, заявления, жалби и други, свързани с възложената от клиента работа;
3. представителство на доверителите и подзащитните и защита на правата и законните им интереси пред органите на съдебната власт, административните органи и служби, както и пред физически и юридически лица.

- *Адвокатските дружества са обединения на адвокати, които се осъществяват с договори за съдружие. С договора за съдружие могат да се сдружават адвокати или адвокатски дружества, вписани в регистрите на различни адвокатски колегии. Към окръжните съдилища се води регистър на адвокатските дружества.*
- *Адвокатската колегия е регионално обединение на действащи адвокати и младши адвокати. Адвокатските колегии в страната са 27 и техният брой е равен на броя на окръжните съдилища в Република България.*

- *Адвокатския съвет е част от състава на Адвокатската колегия. Той разглежда молби за приемане на адвокати в адвокатската колегия.*
- *Висш адвокатски съвет - разглежда по същество и се произнася с решение по жалби за мълчаливи откази на адвокатските съвети към адвокатските колегии в страната за приемане на адвокати. ВАС се състои от представители на адвокатските колегии от страната.“*

❖ Контакти:

При избор на този раздел потребителят получава линк към интернет-страницата на Висшия адвокатски съвет, където е картата с контакти към всички адвокатски колегии в страната и техните регистри с вписани адвокати.

✓ **Подкатегория „Медиатори“**

Съдържанието в тази подкатегория е разделено на 3 раздела:

❖ Функции:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:

„ Медиаторът е трето неутрално лице, имащо за цел да подпомага спорещите страни за постигане на оптималното разрешаване на спорните въпроси. Целта на медиатора е да даде възможност на страните да изложат позициите си и да съдейства за преодоляване на различията и постигане на споразумение. Участието в процедурата по медиация е напълно доброволно. Всяка от страните може да я напусне винаги, когато прецени. В този случай делото в съда продължава и разглеждането му няма да бъде повлияно от процедурата по медиация. Медиаторът не може да извършва юридическа или друга експертна консултация по време на медиацията. Адвокатите могат да участват в процедурата по медиация и страните да се съветват с тях по всяко време. Медиация се провежда при спорове от гражданско-правен и административно-правен характер, при търговски, семейни или потребителски спорове, както и в случаите, предвидени по НПК, между физически и/или юридически лица.Медиация не се провежда, ако закон или друг нормативен акт предвижда друг ред за сключване на споразумение. В определени случаи медиация не е подходяща и не се провежда, ако има данни за:

- заплаха или насилие между страните;

- налице е конфликт на ценности;

- необходимо е публично огласяване на резултата с оглед защитата на репутацията на страната или голям обществен интерес.“

❖ Структура:

При влизане в този раздел се вижда поместен следния текст:

„ Реализирането на този способ за уреждане на спорове става чрез Центровете по медиация, които са създадени и съществуват в районните и

окръжните съдилища. Такива центрове има създадени и към Арбитражни съдилища и към неправителствени организации".

❖ Контакти:

При избор на този раздел потребителят получава линкове към съществуващи центрове за медиация към съдилища в страната и към други организации предоставящи такива услуги.

А.6 Категория : „Професионален регистър на ОЕП"

В тази категория всеки професионалист (юрист, адвокат, нотариус, медиатор, съдебен изпълнител и др.), пожелал да направи регистрация в ОЕП и остави визитка с координати за контакт, ще има възможност да влезе в регистъра.

А.7 Категория: „За хора с увреждания"

Тази категория съдържа информация, насочена и адаптирана за ползване от хора със зрителни и слухови увреждания, която е в следните подкатегории:

➢ **Подкатегория: „За съда и как да ползвам услугите на съда"**

В тази подкатегория се предоставя обща информация за съда и функциите му като правозащитен орган, както и за налични практики за работа с хора с увреждания. При влизане с тази подкатегория се появява следния текст:

„ Специално за хората с увреждания на интернет страниците на съдилищата, както и на различни информационни табели непосредствено до входа са указани различните възможности и улеснения за достъпа до физическата и документална среда в съда, а именно:

- *В почти всички съдилища има разработена специална Наредба за обслужване на лица с различни видове затруднения и увреждания. Обикновено правилата за работа с хора с увреждания са качени и на интернет сайтовете на съдилищата.*
- *Обикновено в различните съдилища са определени специални зали на 1 етаж на сградите, в които се провеждат съдебните заседания с цел улеснен достъп.*
- *За улеснение на хората в почти всички български съдилища има възможност да се плащат такси по електронен път. ПОС терминалите се намират в счетоводството и в Бюро съдимост. Отделно служителите на съда информират гражданите за възможностите да направят плащане, за да може лицето да се ориентира възможно най-добре в процедурата.*

- *Обикновено в деловодството на съда има информационни табели в помощ на гражданите, както и бланки и образци на различни документи, които се намират във фоайето на сградата.*
- *В повечето Окръжни и част от Районните съдилища е налично обособено работно място за незрящи, неграмотни и лица с намален слух, като се използва специализиран софтуерен продукт за синтез на реч, който преобразува текст в говор. По този начин могат да бъдат чути съдебни решения, присъди, споразумения, протоколи от заседания. Има възможност да се направи справка в правно-информационната система за текст от даден закон.*
- *В някой съдилища има изградени специални помещения за разпит на деца или жени претърпели насилие. Чрез т.нар. „сини стаи“ се създава щадяща среда да се разпитват деца, преживели насилие.*
- *На сайтовете на повечето съдилища, обикновено в секция „Граждани“ има специален линк към възможността за ползване на правна помощ. Обикновено има приложен и Образец на Формуляр за попълване.*
- *В някой съдилища има възможност цялата текстова информация в сайта да се синтезира в говор, чрез натискане на специален бутон. Някъде има възможност текста на сайтовете на съдилищата да се увеличава до 6 пъти, чрез натискане на специален бутон за увеличение.*
- *Повечето съдилища са оборудвани със специална рампа улесняваща достъпа до вътрешността на сградите на съдилищата, както и със стълбищни роботи. Обикновено указания и помощ при неговото използване дава охраната на входа на съда. Обикновено има и специално обучен административен служител, който оказва логистична подкрепа при използване на робота.*
- *При липса на стълбищен робот, чрез обаждане в деловодството на съдилищата се осигурява специален човек или се осигурява достъп до служебен асансьор, който осигурява достъп на физически затрудненото лице до помещенията в сградата.“*

➢ **Подкатегория: „Законови права на граждани в уязвимо или неравностойно положение“**

Информацията в тази подкатегория акцентира на законови разпоредби, уреждащи упражняването и защитата на правата на хора в уязвимо и неравностойно положение, свързани с ползването на правна помощ, заплащането или освобождаването от такси и др. При избора на тази подкатегория се появява следния текст:

„

- ✓ *Когато гражданинът има увреждания, които не му дават възможност да участва в*

процеса и е неграмотен органът, пред който се извършват съдопроизводствените

дейности е длъжен да назначи тълковник, чрез когото той да комуникира;

- ✓ *В случай, че гражданинът не знае български език органът, пред който се извършват*

съдопроизводствените дейности е длъжен да назначи преводач.

- ✓ *Гражданите, които имат нужда от правна помощ, но не могат да си я позволят могат да разчитат на Националното бюро за правна помощ. Тя се предоставя след молба до бюрото или до съда. В молбата трябва да се посочат основанията за това (имат право да получават месечна социална помощ или имат право да получавам целева помощ за отопление през зимните месеци на тази или на предходната година или са настанени в специализирана институция за предоставяне на социални услуги или са дете в риск). Предоставянето става по преценка съответно на Националното бюро или съда като взимат предвид доходите, имуществената състояние, семейното положение, здравословното състояние, трудовата заетост, възрастта на подаващия молбата и други относими обстоятелства. Важно при предоставянето на правна помощ е да се знае, че заплащане за нея може да се дължи в последствие - в случай, че лицето, което е получило такава помощ безплатно загуби делото. Безплатната правна помощ се прекратява от момента, в които настъпи промяна в обстоятелствата, въз основа на които е отпусната.*
- ✓ *Лицата могат да искат от съда освобождаването от такси и разноски (включително и за вещи лица). Винаги се освобождават ищците - работници, служители и членове на кооперации, по искове, произтичащи от трудови правоотношения; ищците - по искове за издръжка; по искове, заведени от прокурор; ищеца - по искове за вреди от непозволено увреждане от престъпление, за което има влязла в сила присъда; назначените от съда особени представители на страна, чийто адрес не е известен. По преценка на съда с оглед на доходите, имуществената състояние, семейното положение, здравословното състояние, трудовата заетост, възрастта на подаващия молбата и други относими обстоятелства.“*

А.8 Категория: „Форум“

Тази категория е обособена като място за свободен достъп и обмен на информация от потребителите на ОЕП – граждани, юристи, професионалисти, медиатори, и др. Има следния вид и съдържание:

ФОРУМ

Раздел 1. ОБЩИ ***Теми*** ***Мнения – бр.*** ***Видяно***

- *Основен форум*
- *Правила за работа във форума*

В него се съдържа следния текст:

РЪКОВОДСТВО
ПРАВИЛА ЗА РАБОТА В КАТЕГОРИЯТА „ФОРУМ“

I. Ползване на Раздел Форум

Всеки потребител, който публикува мнения във форума, се съгласява с Общите условия на ползване на Електронната платформа. Собственика на платформата не носи отговорност за достоверността, точността и полезността на потребителските мнения.

II. Публикуване и оценка на мнения

За публикуване на мнения (коментари) във форума се изисква потребителят да направи регистрация още при влизането в Общата електронна платформа. Регистрацията е безплатна. Потребителското име при регистрация в Електронната платформа се ползва и при влизане във форума.

Освен да публикува, всеки регистриран потребител има право и да коментира мненията на другите потребители.

1. Ограничения за съдържанието на личната информация на потребителите

В коментарите, името, аватара, подписа и всички елементи на публичните си профили в Общата електронна платформа и форума потребителите нямат право:

1.1. Да се представят за други участници във форума чрез копиране на името, аватара или подписа на вече съществуващ потребител;

1.2. Да се представят за конкретна публична личност чрез ползване на името или снимката ѝ в профилите си;

1.3. Да използват нецензурни или вулгарни изрази, обиди на расова, сексуална, етническа или верска основа, призиви към расова дискриминация, етническа или религиозна нетърпимост, сексуална дискриминация или насилие, обидни описания на физически, интелектуални или морални качества на представители на медиата, други потребители или на конкретни публични личности, спам, рекламно съдържание, порнографско съдържание или съдържание, нарушаващо авторските права.

При нарушаване на горните условия, администраторът (модераторите) имат право да предупредят и в последствие деактивират профилите на нарушителите.

2. Потребителите на форума имат право:

2.1. Да създават теми, публикуват мнения по темите, материалите и въпросите в ОЕП;
2.2. Да отговарят на вече публикувани мнения по темата на дискусията;
2.3. Да добавят връзки към други сайтове, свързани с темата на дискусията;
2.4. Да коментират мненията на останалите участници в дискусиите.
2.5. Да докладват на администратора/модератор неуместни мнения и коментари.
2.6. Да възразят писмено през формата за докладване на проблем, ако сметнат, че коментарите им са модерирани неправомерно.
3. Администраторите/модераторите на форума имат право да скриват или изтриват мнения, когато те съдържат:
3.1. спам или непоискани търговски съобщения;
3.2. мнения, които не са по темата на дискусията, който коментират;
3.3. нецензурни или вулгарни изрази, обиди на расова, сексуална, етническа или верска основа;
3.4. призиви към расова дискриминация, етническа и религиозна нетърпимост, сексуална дискриминация или насилие;
3.5. обидни описания на физически, интелектуални или морални качества на конкретни личности, вкл. към други участници във форума;
3.6. порнографско съдържание или съдържание, нарушаващо авторските права;
3.7. лични данни според Закона за защита на личните данни;
3.8. съдържание изцяло на чужд език.
3.9. информация, която може да бъде санкционирана по Закона за кредитните институции. Според чл. 152 от него за разпространяване на невярна информация или обстоятелства за банка, с което се уронват доброто име на банката и доверието към нея, глобата е от 2000 до 5000 лв. При повторно нарушение глобата е от 3000 до 10000 лв. Ако нарушението е извършено чрез средство за масово осведомяване, глобата е от 5000 до 10 000 лв. и при повторно нарушение – от 8000 до 20 000 лв.
Потребители, които системно публикуват някое от горните типове съдържание, могат да загубят временно или постоянно правото си за публикуване на мнения.
Администратора/модераторите си запазват правото да отстраняват вече съществуващи или новосъздадени потребителски профили, за които има съмнения че принадлежат на вече санкционирани потребители.
4. Автоматична забрана за участие в дискусиите:
Автоматичните наказания се налагат при следните условия:
- За 5 изтрити от администратора/модератор мнения в рамките на 24 часа се налага автоматична забрана за публикуване на коментари за 24 часа;
- За 10 изтрити от модератор мнения в рамките на 24 часа се налага автоматична забрана за публикуване на коментари за 3 дни;

- За 20 изтрити от модератор мнения в рамките на 24 часа се налага автоматична забрана за публикуване на коментари за 7 дни.
Модераторите запазват правото си да променят автоматично наложеното наказание на по-строго в зависимост от естеството на нарушаващите правилата коментари.
5. Модераторите нямат право:
5.1. Да променят текст в мненията;
5.2. Да скриват, затварят или изтриват теми, мнения или части от мнения, ако те не съдържат никое от изброените в т. 3 типове съдържание;
5.3. Да дават оценка, лично мнение или да изразяват пристрастие към даден потребител или дискутирана тема.
Ако потребител на сайта сметне, че модераторите нарушават негови права или горните правила, може да напише официално възражение.“

А.9 Категория: ПОЛЕЗНА ИНФОРМАЦИЯ

ЖАЛБА/СИГНАЛ /– Ако сте потърпевш/жертва/ или свидетел на престъпление подайте жалба/сигнал/ в **най-близкото управление на МВР (с клик трябва да препраща към линковете на полицейските управления в ОЕП)** или в **Районната прокуратура (с клик да препраща към линковете на районните прокуратури в ОЕП)**. Жалбата/сигнала/трябва да е в писмена форма, в свободен текст, като задължително посочите Ваши координати – имена, телефон и адрес. Ако се затруднявате да го напишете сам, потърсете платена правна помощ от **адвокат**.(с клик препраща към наредбата за минималните възнаграждения на адвокатите)

СЪДЕБНО ДЕЛО – Способ за решаване на правен спор със съдействието на съда. Той образува дело по частна жалба, искова молба или по внесен в съда обвинителен акт от прокурор. Ако искате да заведете дело, и се нуждаете от правна помощ , потърсете адвокат (линк към катег. Адвокати в Информация и връзки с правозащитни организаци/към Професионалния регистър на ОЕП). Минималните адвокатски възнаграждения можете да видите тук (линк към Наредбата с минималните адвокатски възнаграждения)

СОБСТВЕНОСТ – Признатото по закон Ваше право да владеете, ползвате и да се разпореждате с имущество (вещи и имоти). Правото си на собственост можете да защитите чрез Закона за собствеността и правната помощ на адвокат по вещно право (линк към катег. Адвокати в информация и връзки с организации/регистъра на ОЕП) Минималните адвокатски възнаграждения можете да видите тук (линк към Наредбата с минималните адвокатски възнаграждения)

ДЕЛБА - Способ за разделяне на имуществото. Може да го направите доброволно и извън съда или съдебно, чрез завеждане на иск в съда. Потърсете адвокта по гражданско право, за да ви посъветва какво да предприемете. Минималните адвокатски възнаграждения можете да видите тук (линк към Наредбата с минималните адвокатски възнаграждения)

КРАЖБА – Протизаконно отнемане на вещи, имоти/пари и всякакъв вид Ваше имущество и/или права на интелектуалната собственост. Ако сте жертва на кражба сигнализирайте в полицията или прокуратурата. Ако имате нужда от правна помощ, за да подготвите Вашия сигнал, потърсете адвокат по наказателно право (линк към катег. Адвокати в Информация и връзки с правозащитни организаци/към Професионалния регистър на ОЕП). Минималните адвокатски възнаграждения можете да видите тук (линк към Наредбата с минималните адвокатски възнаграждения)

ГРАБЕЖ – Противозаконно отнемане на имущество (вещи/имоти/пари и др.) в особено големи размери. Ако сте жертва на грабеж сигнализирайте в полицията или прокуратурата. Ако имате нужда от правна помощ, за да подготвите Вашия сигнал, потърсете адвокат по наказателно право

НАСЛЕДСТВО – Наследява се по закон или завещание. Наследството трябва да е открито. Потърсете адвоката по наследствено право, за да ви посъветва какво да предприемате. Минималните адвокатски възнаграждения са тук (линк към Наредбата с минималните адвокатски възнаграждения)

РАЗВОД - Можете да се разведете със съдействието на съда. Ако желанието за развод е и на двамата съпрузи, в качеството си на молители подават молба до съдията за развод по взаимно съгласие. Ако развода е по желание само на единия съпруг, се завежда дело по исков ред. За целта потърсете адвокат по семейно право. Минималните адвокатски възнаграждения може да видите тук (линк към Наредбата с минималните адвокатски възнаграждения)

Раздел 2. СПЕЦИАЛИЗИРАН

- *Специализирани правни въпроси*

Раздел 3. ДРУГИ

- *Интересни казуси*
- *Предложения и коментари*

А.9. Категория: „Сигнали“

В тази категория всеки потребител на ОЕП при нередности, допуснати от правозащитни органи и организации или правни съветници, може да изпраща сигнал към администратора на Е – платформата, попълвайки пригодена за целта електронна форма. Администратора ги препраща към ръководствата на съответните правни организации.

А.10. Ръководство за работа с платформата

Чрез поместената в тази категория карта на ОЕП с приложени адреси, линкове и указания, потребителя се ориентира в съдържанието на Е-платформата и начина, по който да го ползва, както по отношение на Външната среда, така и по отношение на Вътрешната среда.

Б. КАТЕГОРИИ И ПОДКАТЕГОРИИ ВЪВ ВЪТРЕШНАТА СРЕДА НА ОЕП:

Б.1 Категория : „Какво трябва да знам?“

Съдържа представена на достъпен език правна информация, свързана с основни понятия в правото, същността и структурата на отделните правни отрасли.

При избор на тази категория, потребителят намира структурирана следната информация, структурата на която е представена чрез таблица в падащи категории и под-категории.

„Правото е система от правила за поведение, установени и гарантирани от държавата с правни норми, с които се уреждат и регулират обществени отношения.
Правото се разделя на дялове, клонове и правни отрасли и подотрасли“.
Правните дялове са най-големите съвкупности от правни норми в правното битие.
Основните дялове на правото са:

- **Материално и процесуално**:
- Материалното право – казва какви права и задължения имаме и предписва модели на социално поведение
- Процесуалното право – казва как да ги реализираме и защитаваме (ред и формите)
- **Частно и публично**:
- Частното право – отчита и защитава личния/колективния интерес и използва метода на равнопоставеност при регулиране на обществените отношения между ФЛ или ЮЛ
- Публичното право – отчита и защитава държавния (публичния интерес) и прилага властническия метод на правно регулиране. Единият субект в отношенията винаги е държавата.
- **Вътрешно и международно**:
- Вътрешното (националното) право – обхваща цялото национално законодателство на дадена държава.
- Международното право - съвкупност от правоотношения с участието на международни елементи и нормативни актове, регулиращи тези отношения

Правните отрасли са системи от норми, които регулират един и същи род обществени отношения с помощта на еднотипни методи[1] и еднакви юридически режими.
Основните правни отрасли могат условно се обособят в рамките на двата основни дяла на правото:

[1] Метода е система от средства, чрез които правото въздейства върху обществените отношения

1.1. **Отрасли на частното право** – в тях адресати на правните норми са физически или юридически лица, отчита се и се защитава личният/колективният интерес/ и се използва методът на равностеност. При него водеща е волята на страните отразена в свободата на договаряне по правило ограничена от обществения интерес и добрите нрави :

1.1.1. Гражданско (материално) право – система от общи правила за поведение (правни норми), които регулират 3 вида обществени отношения – имуществени (чийто обект са пари /са пряко оценими в пари, и имат пряка или косвена връзка със собствеността); някои лични (неимуществени) отношения (свързани и обслужващи осъществяването на имуществените отношения – напр. име и адрес на ФЛ; актовете за гражданско състояние и др.); някои организационни отношения – образуване, управление и представителство на ЮЛ. Страни по тези правоотношения са физически лица (ФЛ), юридически лица (ЮЛ) и държавата, като особен гражданско-правен субект. Тези субекти встъпват в отношения на равнопоставеност.

Подотраслите на ГП са:

1.1.1.1. Вещно право – урежда отношения по повод придобиване, упражняване, изгубване и защита на вещни права (право на собственост; ограничени вещни права – на строеж, на ползване и на сервитут, както и владението). В споровете за вещни права се прилага Закона за собствеността (ЗС).

1.1.1.2. Облигационно право – урежда отношения по повод изпълнението/неизпълнението на облигационни задължения, обезпечения на кредитори и др. Възникват от различни видове договори, непозволено увреждане, неоснователно обогатяване и др. В споровете, свързани с облигационни отношения се прилага Закон за задълженията и договорите (ЗЗД).

1.1.1.3. Семейно право – урежда имуществени и неимуществени отношения по повод произхода, брака и осиновяването. В споровете, свързани с тези отношения се прилага Семейния кодекс (СК).

1.1.1.4. Наследствено право – урежда отношенията по повод преминаването на имуществото на починало лице (наследодател) върху неговите наследници по закон или завещание. В споровете за наследствени права се прилага Закона за наследството (ЗН).

1.1.1.5. Право на интелектуалната собственост – регламентира отношения по повод създаването, използването и защитата на произведения на литературата, науката и изкуството. В споровете за права на интелекуталната собственост се прилага Закона за авторското право и сродните му права (ЗАПСП).

1.1.2. Търговско право – регулира правното положение на търговците и урежда отношения по повод на търговски сделки (извършени от нетърговци, но с търговски характер и/или извършени от търговци). В уреждането на търговските спорове се прилага Търговския закон (ТЗ).

1.1.3. Трудово право – урежда отношения по повод отдаването под наем на работна сила(труд) от работника/служителя и използването й срещу възнаграждение от работодателя. Това са въпроси свързани със заплати, отпуски, болнични, трудов стаж и права за обезщетения. В трудовите спорове се прилага Кодекса на труда (КТ).

1.1.4. Международно частно право – регламентира и урежда частни правоотношения с международен елемент (това са граждански, търговски, семейни и наследствени, и трудови правоотношения,в които международния елемент може да бъде свързан или със субектите (те да са от различни държави), или със съдържанието, предмета или правопораждащия юридически факт (напр. договор)). В зависимост от това се определя, кое право трябва да се приложи и пред съда в коя държава. С особена острота стои въпросът с признаването на решенията на съда от една държава в друга. При уреждането на спорове с международен елемент се прилага Кодекса на международното частно право (КМЧП).

1.2. **Отрасли на публичното право** – в тях се урежда положението на държавата (на държавни или местни органи на самоуправление, държавни служби/служители), отчита се и се защитава държавния интерес и се прилага властническия метод на правно регулиране:

Трябва да се знае, че в определени случай органи са длъжни при осъществяването на предвидените в закона предпоставки да вземат точно определено решение по конкретния въпрос, кога да го вземе и как да го изрази (обвързана администрация). Ако не го направи може липсващото решение да се постигне по съдебен ред, което поставя ясни предели на осъществяването на власт. В други случай законът предвижда възможност органът да определи сам дали, кога и как да действа (оперативна самостоятелност). Това става строго в пределите на закона и най-важно - за предвидената в него цел. И в този случай пред осъществяването на властническите правомощия са поставени предели.

1.2.1. Административно (материално)право

Административното право регулира структурирането на органите на публичната власт и техните правомощия както в отношенията между тях така и в отношенията с гражданите и юридическите лица. Този отрасъл е определя строго формална и регламентирана дейност (за това казваме, че е подзаконова, само въз основа и в рамките на закона и само в преследване на заложената в него цел). Това е основа за защита на правата на гражданите, в случай на нарушение на тези правила от административните органи. В рамките на различни дейности на администрацията (производства) гражданите могат да удостоверяват свои права (например удостоверение за наследници) и да ги реализират (например разрешение за строеж). Част от администрацията извършва и техническа дейност, която има правно значение (водене на регистри, изготвяне на скици). Споровете в Административното право се решават или чрез обжалването на административните актове, което може да се извършва както

пред горестоящия административен орган, така и пред съд (по избор на оспорващия) или чрез искане до органа издал акта да го отмени или измини сам.
За издаването и обжалването на актовете на администрацията се прилага Административнопроцесуалният кодекс (АПК).
В случаите изрично предвидени в закон и само в тези случай, административните органи могат да налагат административни санкции. За тях се прилага Законът за административните нарушения и наказания (ЗАНН)

1.2.2. Финансово(материално) право

Финансовото право е много близко по същността и принципите си до административното право (виж по-горе). В своята специфика от една страна то урежда отношенията по набиране и разходване на средства от публичната власт между държавни органи. От друга страна в него се посочени и конкретните права и задължения на гражданите и юридическите лица, които те имат към обществените финанси и начините на тяхното определяне. Те са конкретизирани в отделните клонове като данъчно, митническо право и т.н., които в съвкупността си дават понятието Финансово право. Как се прилагат отделните финансови правила е уредено основно в Данъчно осигурителния процесуален кодекс (ДОПК). Отделно от това какви данъци се дължат от физическите лица е посочено в Закона за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДВДФЛ), а за юридическите в Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО)

1.2.3. Конституционно (материално) право

Това е правен отрасъл, който дава основата на всички останали. Освен това предвид, чрез принципа на прякото действие, когато в Констетецията са посочени ясни и непосредствени правила за поведение всеки гражданин може да се позове на тях и те имат приоритет пред всички други закони и подзаконови актове. В Конституцията са посочени ключови постановки на основните права на гражданите (политически права, равенство пред закона, правото да търсят отговорност от държавата за вреди, които е причинила, правото на сдружаване, избирателното право, правото на собственост и др.) Тези и други права са конкретизирани в отделните отрасли на правото. Тези принципи задават основните постановки в тях и призмата, през която се прилага правото в конкретните случаи. Конституцията на Република България (КРБ) се прилага в областта на конституционното право

1.2.4. Наказателно (материално) право

Наказателно право има за цел да предотврати определени видове действия или бездействие като за целта си служи със система от наказания. Най-общо тези действия наричаме престъпления. Те трябва да са обявени за такива към момента на тяхното извършване. Престъпленията, независимо от това в, коя област на човешката дейност са, са посочени в Наказателния кодекс (НК). Не е достатъчно само формалните признаци на действието или бездействието да са на лице, за да има престъпление.

Необходимо е още то да е умишлено и да е обществено опасно както и де не е малозначително. Понякога в практиката съществува трудност да се постави точно разграничение между престъпление и административно нарушение когато действието или бездействието са описани в наказателни и административния закон по еднакъв начин и така да се определи на „територията" на кой от двата правни отрасъла се намираме.

1.2.4. Международно публично право

По принцип урежда отношенията между държавите и международните организации но в отделни случай може да се прилага и спрямо физически лица. Това се отнася до основни права, които са регулирани в международни договори (като Международния пакт за граждански и политически права, Хартата за правата на човека и др.) и в случаите, когато защитават правата си пред международни съдилища или институции Тук по принцип гражданите не са субект – може да се посочат само изключенията

1.2.5. Право на ЕС

Това е право, което урежда както институциите на ЕС (структура и правомощия), така и конкретни отношения в държавите членки в отделни области, в които ЕС има правомощия (конкуренция, защита на потребители, предоставяне на финансови услуги и т.н.). Това регулиране се извършва от сложна система от актове, които се отнасят към т. нар. Първично (като Договорът за функционирането на ЕС) и Вторично право (регламенти и директиви). Директивите, за разлика от регламентите, по принцип не се прилагат пряко в спор, но ако имат ясно и точно правило за поведение и не са въведени във вътрешното право на държавата членка в определения срок, то тогава може да се приложи.

Когато има правен спор, в който се прилага правото на ЕС най-напред то се прилага от съдилищата в държавите членки. Възможно е по искане на национален съд да се произнесе и Съдът на ЕС, но без да решава спора по същество.

1.2.6. Процесуално право с подотрасли си:

Процесуалното право има за цел да осигури осъществяването на предписанията в отделните отрасли на правото и за това то не съществува като универсално, а е съобразено с целите на дадения отрасъл. В наказателния процес целта е налагане на наказание. В Данъчния процес – събиране на определена парична сума. Съществуват Наказателно процесуално право (кодифицирано чрез НПК), Административно процесуално право (кодифицирано чрез АПК), Данъчно процесуално право (кодифицирано чрез ДОПК), Гражданско процесуално право (кодифицирано чрез ГПК).

Всеки един от тези правни отрасли има различя по отношение на различни елементи. Например в гражданския процес инициативата принадлежи на страните и той представлява състезание пред независим решаващ орган – съда. Той не подпомага

страните. В наказателния процес активната страна е държавата – чрез прокурора, който събира доказателства и повдига обвинение и чрез съда, които в съдебната фаза също може да иска и да събира доказателства като целта му е установяване на обективната истина. Процесуалното право е от съществено значение за това страните да осъществят или защитят правата, които имат и за това трябва да познават добре особеностите му. Особености има и във възможностите да се представят доказателства в различните фази на процеса – страните трябва да следят да не пропуснат възможността да ги представят, защо по-късно вече не биха могли да го направят. Същото е и с възможността да упражнят определени права – например възражението за изтекла давност.

2. Извънсъдебни способи – какви, кой, как?

2.1. Медиация

Медиацията е способ за доброволно разрешаване на спорове, при който страните се подпомагат от трето, неутрално и безпристрастно лице – медиатор, за постигане на взаимно приемливо споразумение то, обаче не решава спора. Медиацията е един от способите за извънсъдебно разрешаване на спорове, при който страните сами определят съдържанието на споразумението и ако не постигнат съгласие то не може да им бъде наложено от трето лице – „решаващ орган". Урежда се в Закон за медиацията и е приложима при граждански, търговски, трудови, семейни и административни спорове, свързани с права на потребители, и други спорове между физически и/или юридически лица. При определена категория наказателни дела също е възможно да се приложи.

2.2. Арбитраж

Арбитражът е способ за извънсъдебно решаване на спорове, при който страните решават да отнесат своя спор до трето лице или група лица – арбитри. Доброволността при арбитража приключва до съгласието да се отнесе спорът и евентуално определянето на арбитрите. След това страните са длъжни да приемат решението на арбитражния състав такова, каквото той го произнесе – също като при съда. Предмет на арбитраж могат да бъдат имуществени гражданскоправни отношения. За разлика от съдебните спорове тези пред арбитраж се развиват на една инстанция. Прилага се Законът за международни търговски арбитраж (ЗМТА)

2.3. Споразумения

Спогодбата е способ, при който страните могат и извънсъдебно да решат възникнал между тях правен спор и без намесата на трето лице. Този спор трябва да е граждански и имуществен. За целта те трябва обаче да познават правната природа на спора, който имат. Една от причините е, че законът изисква да се спази формата за отделните видове сделки. Възможно е с една спогодба да се решат няколко въпроса по различни отношения между страните. Този способ е уреден в чл.365 и сл. от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД).

2.4. Доброволна делба

При доброволната делба не е задължително да има спор. Тя се прилага като способ за прекратяване на съсобствеността върху вещи и превръщането им в отделни права на собственост върху самостоятелни обекти. Трябва да участват всички съсобственици. При нея в писмена форма с нотариална заверка на подписите се отразява волята на страните, а не на решаващ орган. За да бъде тя действителна обектът на правото на собственост трябва да е поделяем и да се спази формата за извършване на сделката ако има такава (нотариална за недвижимост).

2.5. Делбата-дарение и делбата-завещание са видове сделки, които едно лице извършва с имуществото си, движимо и недвижимо, приживе с оглед разпределението между близки лица (не е задължително да са от кръга на очакваните наследници). Трябва обаче да се държи сметка, че наследниците общо и по между си имат запазени по закон части. Ако лицето се е разпоредило с тях то неговото разпореждане е атакуемо по съдебен ред. В зависимост от това какво е имуществото дарението трябва да бъде в изискуемата от закона форма (нотариално за недвижим имот). Основна разлика е , че при дарението вещно-прехвърлителният ефект настъпва веднага, а при завещанието след смъртта на завещателя.

Б.2 Категория: „Имам проблем“

Тази категория от вътрешната среда съдържа специализирана правна информация и може да се ползва само след като потребителя е направил регистрация и е попълнил Е-декларацията на ОЕП за информирано съгласие с условията за ползване.
В тази категория са т.нар. „ роботизирани алгоритми“, които ще подпомогнат потребители със съществуващ правен/неправен проблем, да получат първоначална и обща насока за подхода към него и неговото последващо решаване извън ОЕП и как да осъществят връзка с правен съветник.

Роботизирани алгоритми

Предвиждат се 1 основен (общ) алгоритъм и 6 допълнителни алгоритми, произтичащи от основния

Целта на основния (общ) алгоритъм е да даде първоначална **обща насоченост на частния случай** (казус), изложен в платформата. **На основата на извлечена чрез този алгоритъм информация може да се установи** дали става дума само за усещане на потребителя за нарушено субективно право; дали нарушеното субективно право е създало правен спор; дали потребителят е предприел действия за реализиране/защита на субективното си право по съдебен или извънсъдебен ред.

Целта на допълнителните алгоритми е конкретизиране на съдържанието на нарушеното право и на възможностите за неговата защита.

Първите два допълнителни алгоритъма отпращат към правният отрасъл (т.1.1.1) към който се отнася казуса на потребителя, като предоставят важна начална информация относно естеството на спорното материално право - за обекта/те и съдържанието (субективни права и задължения) му , за предпочитаният от потребителя способ за защита (т.1.1.2).

Другите три допълнителни алгоритъма насочват към възможностите за защита на субективните материални права (т.1.2); извънсъдебното решаване на правни спорове (1.3), както и защитата на нарушени права на етапа на досъдебното производство (т.1.4) и съдебното производство (т.1.5.) и в производството на индивидуално принудително изпълнение (1.6.)

Общ алгоритъм

1. Използвам платформата, защото (може да се избира само един отговор):

1.1.Имам спор, който определям като правен[2]
1.2.Търся защита на свое нарушено субективно право[3]
1.3.Търся способ за решаването на правен спор[4]
1.4.Имам образувано следствено дело[5]
1.5.Имам образувано съдебно дело[6]
1.6.Имам образувано изпълнително дело[7]

[2] Правен спор е спор между страните (физически/юридически лица) в едно правоотношение(правна връзка). Правоотношението свързва лица (физически и юридически), признати за правни субекти (такива, които могат да бъдат носители на права (правоспособни) и да поемат правни задължения (дееспособни), както и да бъдат деликтоспособни (да носят имуществена и неимуществена, договорна и извнъдоговорна отговорност)). Спорът възниква най-често вследствие на различните гледни точки на страните по повод възникнето и съществуваването на субективното право, като основен елемент от съдържанието на правоотношението.

[3] Субективно право е признатата от закона възможност едно лице да изисква другите да се съобразяват с негов правен интерес, който е защитен от закона и е въздигнат в задължение за останалите. Субективното право е нарушено, когато е нарушен този правен интерес. Упражняването на субективните права става както с правни, така и с фактически действия.

[4] Способите за решаване на правен спор биват: съдебни и извънсъдебни. Извънсъдебните са с участие на трето лице (арбитър или медиатор) или сами страните решават спора помежду си (споразумение, за което понякога е необходимо да има одобрение от правозащитен орган). Когато участва трето лице е възможно то да решава спора (арбитраж) или само да съветва (медиация).

[5] Образуването на предварително производство (следствено дело) е важен начален етап на наказателния процес. Разпоредбите на Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) **свързват образуването на следствено дело с едновременното наличиена две предпоставки**: **законен повод** (сигнал до прокурор/следовател; статии в печата; лично признание на дееца пред прокурор за извършеното престъпление и непосредствено разкриване от прокурор/следовател на признаците на извършено престъпление) **и достатъчно данни за извършено престъпление**.

[6] Съдебно дело е производство пред съд, образувано по предявен от титуляр на субективно право иск за защита на претендираното от него материално право със съдействието на съда (по съдебен ред).

[7] Изпълнително дело (производство) се образува с цел удовлетворяване на претенция на кредитор и погасяване на негово притезателно право (неудовретворено парично вземане (плащане)/изпълнение на

Допълнителни алгоритми:

При избраният по т. 1.1 отговор от общия алгоритъм следва:

I допълнителен алгоритъм в две части:

(той препраща към съответния правен отрасъл/подотрасъл, към който се отнася спора от една страна, а от друга към предпочитаният от потребителя способ за правна защита)

I част на алгоритъма:

1.1.1. Правният ми спор е за: (трябва да се избере само един от посочените отговори от 1-12)

1.1.1.1. Пари, вещи, имущество и/или други обекти, оценими в пари;

1.1.1.2. Изпълнени/неизпълнени задължения по договор/и

1.1.1.3. Нарушени права на интелектуална собственост – в т.ч. права върху произведения на литературата, науката и изкуството и/или сродни на тях (продуцентски, изпълнителски и др.)

1.1.1.4. Отношения, свързани с произход /брак/осиновяване.

1.1.1.5. Отношения, произтичащи от търговски сделки

1.1.1.6. Трудови отношения

1.1.1.7. Отношения по повод данъци, такси, мита и осигуровки

1.1.1.8. Отношения с международен елемент[8]

1.1.1.9. Извършено от мен/срещу мен престъпление[9]

1.1.1.10. Извършен от мен/върху мен деликт (непозволено увреждане)[10]

1.1.1.11. Неоснователно обогатяване[11]

1.1.1.12. Съставен административен акт или предприета срещу мен друга административна мярка (глоба, наказателно постановление, принудителна административна мярка и др.).

заместимо действие/ изпълнение на незаместимо действие вкл. бездействие) чрез доброволно или принудително изпълнение. За целта трябва притезанието да е изискуемо и да има изпълнително основание, на основата на което се вади изпълнителен лист

[8] Това са отношения, породени от юридически факти (в т.ч. договори, сделки, юридически събития напр. смърт/раждане и т.н.) или със субекти/обекти от друга държава или които са се случили в друга държава.

[9] Престъплението е посегателство срещу личността (застрашаване на лични права), живота, телесната цялост, здравето, свободата на личността, собствеността, правата на гражданите, брака, семейството, младежта и др.

[10] За да има непозволено увреждане трябва: да е извършено противоправно действие, да са нанесени от него вреди, да има причинна връзка между тях и вина (непредпазливост/умисъл)

[11] Даване или получаване на нещо без основание или обогатяване на едно лице за сметка на обедняването на друго лице.

II част на алгоритъма:

1.1.2. Желая да реша правния си спор чрез: (трябва да се избере само един от посочените отговори)**:**

1.1.2.1. Чрез предявяване на иск и образуване на съдебно дело със съдействието на съд по реда на държавното три или дву инстанционно съдебно производство.

1.1.2.2. Чрез иницииране на наказателно производство[12].

1.1.2.3. Чрез споразумение с прокуратурата[13]

1.1.2.4. Без съдействието на съда, чрез извънсъдебен способ, който е подходящ в моя случай – в т.ч: медиация[14]/арбитраж[15]/извънсъдебно споразумение[16]/ помирение(преговори)[17].

Алгоритми – решения (отговори):

Допълнителен алгоритъм 1

1. **При положителен отговор на 1.1 (от общия алгоритъм)** и според изборите, направени в двата допълнителни алгоритъма(1.1.1 и 1.1.2) към 1.1., насоките, генерирани от платформата към потребителя са както следва:

[12] Това е производство, което се движи от държавата изцяло, в това число и във фазата преди да достигне до съда (т.е. разследване и подготовка на обвинението пред съда).

[13] Това е особено предпочитан от обвиняемо по наказателно дело лице способ за слагане край на наказателното производство, тъй като спестява много време и усилия и не на последно място разходи свързани с адвокатско възнаграждение и разноски по делото. Споразумението се сключва между прокурора и защитника на подсъдимия /или обвиняемия/. То следва да бъде одобрено от съда. Основното съдържание на споразумението се изразява в определяне вида и размера на наказанието, което ще се наложи на обвиняемия/подсъдимия.

[14] Медиация е способ за доброволно разрешаване на спорове, при който страните се подпомагат от трето, неутрално и безпристрастно лице – медиатор, за постигане на взаимно приемливо споразумение. Медиаторът помага на страните да идентифицират и да изразяват своите интереси, приоритети, потребности и желания един към друг. Медиацията е инструмент за „мирно“ разрешаване на спорове, провокирани от конфликти и остри противоречия между страните.

[15] Арбитраж е способ за решаване на правни спорове, алтернативен на държавното съдебно производство. Той предполага предварително споразумение между страните по правния спор да го отнесат за решаване в арбитраж. При това извънсъдебно производство, разрешаването на спора се осъществява от трето лице (арбитър), овластено от страните по спора с това право.

[16] Извънсъдебното споразумение е способ за уреждане на съществуващо вземане. В него се вписва договорената воля на страните за доброволно уреждане на съществуващо вземане и съдържанието на същото се влияе единствено от конкретиката на съответното правоотношение. Сключването му би могло да бъде начин да се облекчи или улесни едно бъдещо съдебно производство;

[17] Помирението може да се използва при всякакви видове спорове. „Помирителят“ е безпристрастен човек, който съдейства на страните, като ръководи преговорите и ги насочва към задоволително споразумение. То се различава от арбитража, защото при помирението е много слабо застъпено състезателно начало. Помирителят се стреми да идентифицира нарушеното право и да съдейства на страните за за намиране на оптималното решение.

- **При посочен отговор 1.1.1.1** от (1.1.1) се генерират 4 вида текстове, които се разграничават в зависимост от избраният отговор в (1.1.2), а именно:

  (1 вид) - при избран отговор 1.1.2.1. се генерира следния текст:

  „*За решаването на представеният от Вас проблем потърсете правна помощ от адвокат по гражданско вещно право, който има опит в уреждането на имуществени отношения по Закона за собствеността.С негова помощ може да предявите иск по реда на Гражданско-процесуалния кодекс, като подадете искова молба в първоинстанционен съд - Районен или Окръжен, в зависимост от предмета (обекта) и цената на иска, за което ще Ви помогне да се ориентирате избраният от Вас адвокат. Ако исковата Ви молба бъде преценена като допустима (редовна) и основателна , по нея ще бъде образувано съдебно производство (дело), в рамките на което да проведете Вашата защита в съда“.*

  (2 вид) – при избран 1.1.2.2 се генерира следния текст:

  „ За решаването на представеният от Вас проблем, бихте могли да инициирате наказателно производство, ако „парите, вещите, имуществото и/или други Ваши предмети, оценими в пари са станали обект на престъпление (кражба, грабеж, присвояване, измама) и са Ви били отнети от дурго лице с /без упражнено от него насилие, с/без Ваше знание. В подобни случаи, трябва да подадете жалба в ОД на МВР или в Районна прокуратура, като опишете всичко, което Ви е известно по извършеното престъпление. Разследващият полицай или районният прокурор ще назначи проверка по жалбата Ви, и ако при нея се установи, че има данни за извършено престъпление, с акт на прокурора или на разследващия орган, комуто е назначена проверката, ще бъде образувано наказателно досъдебно производство, чиято цел ще бъде да установи извършителя на престъпното деяние и да му бъде повдигнато обвинение. Повдигането на обвинение и внасянето на обвинителния акт в съда дават началото на наказателното съдебно производство (дело), което ще бъде осъществено със съдействието на съда по реда на Наказателно-процесуалния кодекс (НПК)“.

  (3 вид) – при избран 1.1.2.3 се генерира следния текст:

  „ Споразумение с прокуратурата можете да направите ако сте обвиняемо лице или подсъдим в наказателно производство (досъдебно/съдебно), за да сложите по най-бързия начин край на това наказателно производство. Във всички случаи първо споделете това свое намерение с Вашия защитник (адвокат по наказателно право) и обсъдете с него условията на споразумението. Споразумението трябва

да се сключи между прокурора и Вашия защитник и следва да бъде одобрено от съда. Основното съдържание на споразумението се изразява в определяне на вида и размера на наказанието, което ще Ви бъде наложено за извършеното от Вас престъпление".
(4 вид) – при избран 1.1.2.4 се генерира следния текст:
„За решаване на спор с медиация, може да се обърнете към медиатор, или към Център по медиация към съда. Арбитражът не е допустим способ за решаването на имуществени спорове, с предмет: вещни права върху недвижими вещи (имоти) и владение върху имот. Помирението е универсален способ за извънсъдебно уреждане на спорове, като помирителят е безпристрастен човек, който помага на спорещите страни да стигнат до задоволително за тях споразумение.

- **При посочен отговор 1.1.1.2** от (1.1.1) се генерират 4 вида текстове, които се разграничават в зависимост от избраният отговор в (1.1.2), а именно :
  (1 вид) – при избран отговор 1.1.2.1 се генерира следния текст:
  „За решаването на представеният от Вас проблем потърсете правна помощ от адвокат по гражданско облигационно право, който има опит в уреждането на вземания и отношения по Закона за задълженията и договорите. По-голяма част от облигационните отношения, свързани с изпълнението/неизпълнението на договори могат да бъдат уредени извънсъдебно. Съдебно производство (дело) за неизпълнени задължения по договор по ЗЗД може да бъде образувано в посочени от закона случаи (в зависимост от предмета на договора и естеството на спора). Преди да предявите иск, чрез подаването на искова молба в съда, задължително се посъветвайте с избрания от Вас адвокат".
  (2 вид) – при избран отговор 1.1.2.2 се генерира следния текст:
  „ Наказателно производство (досъдебно/съдебно) по изпълнението или неизпълнението на договорни задължения, може да се инициира, ако в резултат на неизпълнението е извършено престъпление, с което е бил отнет/застрашен човешки живот, нарушена е телесната цялост или е увредено здравето (физическо/психическо) и засегнато достойнството и честта на личността. В много случаи при деликт (извъндоговорна гражданска отговорност, свързана с нарушаването на общата забрана да не се вреди на другите) са налице елементи и на престъпление, с което са увредени конкретни лица или са пострадали конкретни отношения (например разгласяването на позорни обстоятелства за определено лице или неопазването на служебна/търговска/държавна тайна). В такива случай бихте могли да

инициирате наказателно производство с частна жалба до съда, но преди това задължително обсъдете това свое намерение с адвокат по наказателно право".

(3 вид) – при избран отговор 1.1.2.3 се генерира следния текст:

„Споразумение с прокуратурата можете да направите ако сте обвиняемо лице или подсъдим в наказателно производство (досъдебно/съдебно), за да сложите по най-бързия начин край на това наказателно производство. Във всички случаи първо споделете това свое намерение с Вашия защитник (адвокат по наказателно право)

(4 вид) – при избран отговор 1.1.2.4 се генерира следния текст:

„По-голяма част от облигационните отношения, свързани с изпълнението/неизпълнението на договори могат да бъдат уредени извънсъдебно. За уреждане на съществуващо вземане например е подходящо извънсъдебното споразумение. В него се вписва договорената воля на страните за доброволно уреждане на съществуващо вземане и съдържанието на същото се влияе единствено от конкретиката на съответното правоотношение. Сключването му би могло да бъде начин да се облекчи или улесни едно бъдещо съдебно производство. Медиацията и помирението също са подходящи способи, особено когато спорът е съпътстван от остри конфликти и разногласия между спорещите страни, които им пречат да постигнат задоволително за тях споразумение. За решаване на спор с медиация, може да се обърнете към медиатор, или към Център по медиация към съда. Арбитражът трябва да се използва внимателно, като не се допуска за уреждането на отношения, провокирани от неизпълнение на задължения за издръжка и такива по трудови спорове. За да направите най-добър избор кой извънсъдебен способ да използвате (между медиация/арбитраж/споразумение), се консултирайте с Вашия адвокат".

- **При посочен отговор 1.1.1.3** от (1.1.1) се генерират 4 вида текстове, които се разграничават в зависимост от избраният отговор в (1.1.2), а именно :

(1 вид) – при избран отговор 1.1.2.1 се генерира следния текст:

„За решаването на представеният от Вас проблем потърсете адвокат по гражданско право, който има опит в осигуряването на правна закрила върху права на интелектуалната собственост (авторски и изпълнителски права) и права върху индустриалната собственост (права върху изобретения; полезни модели; марки; промишлени дизайни,интегрални схеми; т.нар. ноу-хау). Закрилата на този вид правоотношения се урежда посредством няколко закона:

-Закон за авторското право и сродните му права
-Патенти и Регистрация на полезни модели
-Закон за марките и географските означения
-Закон за промишления дизайн
-Закон за топологията на интегралните схеми
-Разпоредби за изготвяне, подаване и разглеждане на съответните обекти на индустриалната собственост. Според предмета на правния спор и търсената от Вас защита, Вашият адвокат ще ви посъветва най-добре как да я организирате. Защита на авторското право може да бъде: гражданскоправна и административноправна.
(2 вид) – при избран отговор 1.1.2.2 се генерира следния текст:
„За нарушаване на авторско право или сродните на него права не може да бъде предприета наказателноправна защита, тъй като възможните видове защита на нарушени права по тези закони са: гражданскоправна и административноправна. Гражданскоправната защита се осъществява чрез установителен иск в съда (за констатиране факта на нарушението) и осъдителен иск (за преустановяване на неправомерното използване на произведението, за изземване и унищожаване на екземпляри, за връщане на вещи и т.н.) Тези два иска могат да бъдат съединени с иск за обезщетение за вреди, които са пряка и непосредствена последица от нарушението. Административноправната защита може да се прояви в задържането на пренасяни през държавна граница стоки от митническите органи по Ваша писмена молба в качеството Ви на носител на авторското и/или сродно на него право. За предотвратяване или преустановяване на нарушенията по закона за авторското право, и техните вредни последици, могат да се приложат принудителни административноправни мерки със заповед на министъра на културата или оправомощен от него зам.-министър. Такива мерки са: писмено разпореждане за преустановяване на нарушението или за отстраняването му в определен срок; изискване за деклариране за това преустановяване и др.
Нарушителите се наказват с глоба от 2000 до 20 000лв. според нарушителя и повторяемостта на нарушението, като предметът на нарушението се отнема в полза на държавата, без да е от значение кой е негов собственик. Отнетият предмет се предава за унищожаване на органите на МВР“.
(3 вид) – при избран отговор 1.1.2.3 се генерира следния текст:
„Споразумение с прокуратурата при решаването на спорове от този вид, чиято защита е само гражданскоправна и

административноправна е неприложимо, като способ за избягване на съдебен процес или слагане на края на наказателно преследване или наказателно производство в съда“.

(4 вид) – при избран отговор 1.1.2.4 се генерира следния текст:

„ В рамките на гражданскоправната защита при нарушаване на авторски и сродните им права са допустими всички способи за изънсъдебно уреждане на отношенията. За медиация, потърсете медиатор или Центъра по медиация към съда, а за арбитражно решаване на спора, е необходимо да оформите и подпишете арбитражно споразумение, с което Вие и спорещата с Вас страна се съгласявате да отнесете спора за извънсъдебно решаване от арбитраж и избирате Вашите арбитри, с чиято помощ решавате арбитруемия спор. За повече детайли по извънсъдебните способи за уреждане на спорове от този вид се посъветвайте в избран от Вас адвокат по гражданско право и/или право на интелектуалната и индустриалната собственост“.

- **При посочен отговор 1.1.1.4** от (1.1.1) се генерират 4 вида текстове, които се разграничават в зависимост от избраният отговор в (1.1.2), а именно :

(1 вид) – при избран отговор 1.1.2.1 се генерира следния текст:

„ За решаването на представеният от Вас проблем потърсете правна помощ от адвокат по гражданско право с опит в уреждането на семейни отношения, свързани с брака, упражняването на родителски права и издръжка; установяването или оспорването на произход и/или осиновяването. Този вид отношения са регламентирани в Семейния кодекс. Можете да потърсите и извънсъдебно уреждане на проблема, посредством медиатор в Център по медиация към съда. Според предмета на спора и търсената от Вас защита, адвокатът ще Ви посъветва какво да предприемете – дали да разтрогнете брака си по исков ред, чрез развод поради дълбоко и непоправимо разстройство на отношенията, или заедно с другия съпруг да подадете молба за прекратяване на брака по взаимно съгласие. Ако търсите присъждане на издръжка, или на родителски права, установяване на произход или оспорването му, отново Вашия адвокат ще Ви посъветва какъв иск и пред кой първоинстанционен съд да предявите. Важно е да знаете, че делата за пълно или непълно осиновяване се образуват с молба само пред съответния Окръжен съд, в качеството му на първа инстанция“.

(2 вид) – при избран отговор 1.1.2.2 се генерира следния текст:

„ Дали за решаването на Вашия правен спор, свързан с отношения по повод брака/произхода/осиновяването, които имат гражданско-правен характер, е възможно и удачно да инициирате наказателно производство, ще ви посъветва най-добре избран от Вас адвокат с опит в прилагането на Семейния кодекс. Във всеки случай наказателно производство може да се инициира само при наличие на данни за извършено престъпление по Наказателния кодекс.“

(3 вид) – при избран отговор 1.1.2.3 се генерира следния текст:

„Споразумение с прокуратурата е способ за решаване на наказателно-правни спорове, по които има привлечено обвиняемо лице (в досъдебната фаза) или подсъдим (в съдебната фаза) на наказателното производство. При уреждането на спорове по повод брака, произхода и осиновяването, които имат гражданско-правен характер, не би могло да се инициира споразумение с прокуратурата.

В дела за развод, съпрузите могат да постигнат споразумение помежду си, с което да уредят отношенията си след развода по взаимно съгласие, които са свързани с местоживеенето на децата; упражняването на родителски права; личните отношения и издръжката на децата; ползването на семейното жилище; издръжката между съпрузите; ползването на фамилното име. В такива случаи споразумението трябва да бъде утвърдено от съда, който разглежда бракоразводното дело. Споразумение между съпрузи във всяка фаза на развитие на съдебното дело е възможно и при развод по исков ред, относно всички или някои от последиците на развода. То може да бъде направено устно или писмено, като бъде отразено в съдебния протокол. То ще подлежи на утвърждаване от съда, който упражнява контрол по същество, за това дали със споразумението са защитени интересите на децата. При утвърждаване на споразумението, то следва да бъде възпроизведено в съдебното решение по бракоразводното дело.“

(4 вид) – при избран отговор 1.1.2.4 се генерира следния текст:

„При уреждането на отношения по повод брака са приложими голяма част от т.нар. изнъсъдебни способи, и най-вече медиацията и помирението. Чрез тях се постига сближаване на позициите между спорещите страни (двамата съпрузи), особено при наличието на остър конфликт и разногласия, които им пречат да постигнат задоволително споразумение по имуществени и неимуществени въпроси при съдебно производство за прекратяване на брака. По съгласие между страните, съдът може да спре производството по брачно дело, само ако двамата съпрузи са се споразумели за започване на медиация или друг способ за

доброволно уреждане на техния спор. За решаване на спор с медиация, може да се обърнете към медиатор, или към Център по медиация към съда. Арбитражът не се допуска за уреждането на отношения, провокирани от неизпълнение на задължения за издръжка. За да направите най-добър избор кой извънсъдебен способ да използвате според предмета на спора и търсената от Вас защита, се консултирайте най-напред с Вашия адвокат".

- **При посочен отговор 1.1.1.5** от (1.1.1) се генерират 4 вида текстове, които се разграничават в зависимост от избраният отговор в (1.1.2), а именно :

  (1 вид) – при избран отговор 1.1.2.1 се генерира следния текст:

  „ За решаването на представеният от Вас проблем потърсете правна помощ от адвокат по търговско право с опит в търговски спорове и прилагането на Търговския закон при уреждане на отношения с подобен характер. Съдебното производство по търговски спорове е особено исково производство, уредено в Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК). Съдебното производство се образува с иск пред Окръжния съд (ОС) като първа инстанция, когато искът е с предмет право или правоотношение, отнасящо се до търговска сделка, приватизационен договор, договор за обществена поръчка или концесионен договор. Окръжния съд е първа инстанция и за уреждане на търговски спорове, с предмет: участие в търговско дружество или друго юридическо лице – търговец, попълване на масата на несъстоятелността, в т.ч. и установителни искове на кредитори и във връзка с картелни споразумения, нелоялна конкуренция и злоупотреба с монополно и господстващо положение. Търговският спор може да бъде разгледан и от Районния съд (РС) като първа инстанция, при цена на иска под 25 000 лв., като това става по реда на общото исково производство.
  В центъра на съдебното производство по търговски спорове стои изискването за бързина, като целта е делото да се разгледа в едно открито заседание. Тази цел се постига, чрез т.нар. „ двойна размяна на книжа"., която замества подготвителното заседание в общото исково производство. Ако решите да търсите съдействието на съда за уреждане на търговски спор, най-удачно е първо да се консултирате с Вашия адвокат, преди да подготвите и предявите Вашия съдебен иск."

  (2 вид) – при избран отговор 1.1.2.2 се генерира следния текст:

  „ Търговските отношения и спорове, породени от тях се уреждат по реда на Гражданско-процесуалния кодекс. За тях не е приложима правната уредба на Наказателно-процесуалния кодекс, тъй като с нея се

уреждат отношения по повод извършени престъпления, посочени изчерпателно в Наказателния кодекс (НК). Ако обаче, при разглеждането на търговски спор се разкрият престъпни обстоятелства от установяването на които зависи изходът на търговското дело и правилното решаване на правния спор, съдът е длъжен да спре разглеждането му, до постановяване на съдебно решение по т.нар. обуславящо дело (наказателно производство по реда на НПК), което може да бъде образувано пред същия или друг съд.“

(3 вид) – при избран отговор 1.1.2.3 се генерира следния текст:

„Споразумение с прокуратурата е способ за решаване на наказателно-правни спорове, по които има привлечено обвиняемо лице (в досъдебната фаза) или подсъдим (в съдебната фаза) на наказателното производство. При уреждането на търговски спорове се прилага уредбата на ГПК, която допуска в хода на двойната размяна на книжа при предявен пред съда иск, преди насрочването на откритото заседание, в хода на неговата подготовка, съдът да напъти страните към процедура по медиация или друг способ за доброволно уреждане на спора“

(4 вид) – при избран отговор 1.1.2.4 се генерира следния текст:

„ За уреждането на търговски спорове са допустими по-голяма част от способите за доброволно и извънсъдебно решаване – в това число: медиация, споразумение, арбитраж. При решаване на спора от арбитраж (който е частен, несъдебен правораздавателен орган) не се прилага субсидиарно Гражданско-процесуалния кодекс, а Закона за международния търговски арбитраж и се взема предвид сключеното между страните по търговския спор арбитражното споразумение, а при липса на такова, арбитражът разглежда делото по начин, който намира за подходящ. Посъветвайте се с адвокат, преди да изберете най-подходящия за Вашия случай способ за извънсъдебно решаване на търговския Ви спор“.

- **При посочен отговор 1.1.1.6** от (1.1.1) се генерират 4 вида текстове, които се разграничават в зависимост от избраният отговор в (1.1.2), а именно :

(1 вид) – при избран отговор 1.1.2.1 се генерира следния текст:

„ За решаването на представеният от Вас проблем се обърнете към адвокат, компетентен по трудови и осигурителни спорове, и с опит в прилагането на законите, които ги уреждат,и основната част от които са:

- Кодекс на труда

- Кодекс за социалното осигуряване“

- Закон за уреждане на колективни трудови спорове
- Закон за здравословни и безопасни условия на труд.
- Закон за насърчаване на заетостта
- Наредба за отпускане и изплащане на парични обезщетения при безработица".
Съдебното производство може да започне с предявен иск по реда на общото исково производство пред първоинстанционен съд (в повечето случаи Районен съд), който се намира в района на постоянния адрес или седалището на ответника (работодателя/работника). Работник може да предяви иск срещу работодателя си и пред Районен съд по мястото, където обичайно полага своя труд. Когато искът е колективен (свързан е със защитата на групов интерес, например на повече работници), той се предявява и разглежда по реда на особените искови пред Окръжния съд като първа инстанция. Искът може да се предяви и по т.нар. бързо производство (което е друг вид особено исково производство) в случай, че трудовият спор е с предмет: трудово възнаграждение; признаване на уволнение за незаконно и неговата отмяна; за възстановяване на предишна работа; за обезщетение за времето, в което работника е останал без работа поради уволнение; поправка на основанието за уволнение, вписано в трудовата книжка или в други документи. Консултирайте се задължително с адвокат, преди да предприемете решаване на трудовия си спор със съдействието на съд."
(2 вид) – при избран отговор 1.1.2.2 се генерира следния текст:
„Трудовите отношения и породените от тях спорове се уреждат по реда на Гражданско-процесуалния кодекс. За тях не е приложима правната уредба на Наказателно-процесуалния кодекс, тъй като с нея се уреждат отношения по повод извършени престъпления, посочени изчерпателно в Наказателния кодекс (НК). Ако обаче, при разглеждането на трудов спор се разкрият престъпни обстоятелства от установяването на които зависи изходът на трудовото дело и правилното решаване на правния спор, съдът е длъжен да спре разглеждането му, до постановяване на съдебно решение по т.нар. обуславящо дело (наказателно производство по реда на НПК), което може да бъде образувано пред същия или друг съд."
(3 вид) – при избран отговор 1.1.2.3 се генерира следния текст:
„Споразумение с прокуратурата е способ за решаване на наказателно-правни спорове, по които има привлечено обвиняемо лице (в досъдебната фаза) или подсъдим (в съдебната фаза) в наказателното производство. То се провежда по реда на НПК. При уреждането на трудови спорове се

прилага уредбата на Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК), която допуска при подготовката на делото в закрито заседание, съдът да прикани страните към спогодба и да им разясни преимуществата на различните способи за доброволно уреждане на спора.“

(4 вид) – при избран отговор 1.1.2.4 се генерира следния текст:

„ За уреждането на трудови спорове са допустими по-голяма част от способите за доброволно и извънсъдебно решаване – в това число: медиация, споразумение. Арбитражът не се допуска за уреждането на отношения, провокирани от трудови спорове. Консултирайте се с адвокат, преди да предприемете решаване на трудовия си спор извънсъдебно.“

- **При посочен отговор 1.1.1.7** от (1.1.1) се генерират 4 вида текстове, които се разграничават в зависимост от избраният отговор в (1.1.2), а именно :

(1 вид) – при избран отговор 1.1.2.1 се генерира следния текст:

„ За решаването на представеният от Вас проблем, потърсете правна помощ от адвокат, който познава добре и има опит в прилагането на законодателството, уреждащо тези отношения, а именно: Данъчно-осигурителния и процесуален кодекс, Закона за акцизите и данъчните складове и Правилника за прилагането му; Закона за възстановяване на надвнесен акциз за употребявани автомобили; Законите за тютюна и тютюневите изделия и за виното и спиртните напитки, както и правилниците за прилагането им. Отношенията по повод данъци, такси, мита и акцизи са вид публични вземания и като такива се уреждат чрез издаден акт и доброволното му изпълнение по реда на Данъчно-осигурителния и процесуален кодекс - чрез плащане, прихващане, погасителна давност, опрощаване. При липса на доброволно изпълнение от страна на длъжника (този, който трябва да направи плащането), съдействие на взискателят (този на когото се дължи таксата/митото/данъка) оказва съдебен изпълнител, след издаден изпълнителен лист за принудително изпълнение. Съдебната защита срещу принудителното изпълнение може да бъде по реда на Гражданско-процесуалния кодекс , чрез подаване на жалба (от взискателя/ длъжника)пред компетентния съд – Окръжния съд по мястото на изпълнението, или предявяване на иск от длъжника, с който оспорва принудителното изпълнение. Във всички случаи се консултирайте с адвокат преди да предприемете стъпки по уреждане на този вид правоотношения“.

(2 вид) – при избран отговор 1.1.2.2 се генерира следния текст:

„ Отношенията по повод на данъци, мита, такси и акцизи се уреждат по реда на Данъчноосигурителния процесуален кодекс, а тяхната съдебна защита по реда на Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК). За тях не е приложима правната уредба на Наказателно-процесуалния кодекс(НПК), тъй като с нея се уреждат отношения по повод извършени престъпления, посочени изчерпателно в Наказателния кодекс (НК).Консултирайте се с адвокат как най-добре бихте могли да организирате Вашата защита при подобни гражданско-правни отношения.

(3 вид) – при избран отговор 1.1.2.3 се генерира следния текст:
„Споразумение с прокуратурата е способ за решаване на наказателно-правни спорове, по които има привлечено обвиняемо лице (в досъдебната фаза) или подсъдим (в съдебната фаза) на наказателното производство. То се провежда по реда на НПК. При съдебното уреждане на спорове по повод данъци, мита, такси и акцизи се прилага уредбата на Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК).“
(4 вид) – при избран отговор 1.1.2.4 се генерира следния текст:
„Относно подходящия изнъсъдебен способ за уреждане на този вид отношения и спорове породени от тях се посъветвайте с адвокат“.

- **При посочен отговор 1.1.1.8** от (1.1.1) се генерират 4 вида текстове, които се разграничават в зависимост от избраният отговор в (1.1.2), а именно :

(1 вид) – при избран отговор 1.1.2.1 се генерира следния текст:
„ За решаването на представеният от Вас проблем се посъветвайте с адвокат, който е компетентен и опитен в уреждането на отношения, свързани с прилагането на международното право (частно и публично). Законодателната база при уреждането на този вид частни отношения включва: Кодекса на международното частно право, чрез който се определят приложимите норми от националния или от чужд закон, според спецификата на конкретния случай (проблем). Ако отношенията с международен елемент не са от частен, а от публичен характер, тогава приложимите норми са в международни договори и /или обичаи и произтичат от общите принципи на правото. Относно възможността за уреждане на отношения и спорове с международен елемент чрез съдействието на български съд, последният може да бъде с обща компетентност или с изключителна компетентност, в зависимост от предмета на спорното правоотношение и неговото съдържание. В случая, най-добре ще Ви ориентира Вашият адвокат, като вземе предвид детайлите, които ще му споделите по Вашия спор/проблем. При уреждането на отношения с международен елемент със съдействието

на чуждестранен съд (от друга държава членка на ЕС) посредством постановено от него съдебно решение, изпълнението му в България може да подлежи на пряко изпълнение, или на допускане на изпълнението. В първия случай (при прякото изпълнение), не е е необходимо издаването на изпълнителен лист, за да се изпълни съдебното решение на чуждестранния съд. Във втория случай (при допускането на изпълнение), окръжния съд, който е компетентен да разгледа молбата за допускане изпълнението на чуждестранното съдебно решение, може да разпореди изпълнение, което подлежи на въззивно обжалване. Най-добре ще организирате съдебна защита при уреждане на отношения с международен елемент, със съдействието на адвокат".

(2 вид) – при избран отговор 1.1.2.2 се генерира следния текст:

Наказателно производство при уреждане на отношения с международен елемент може да бъде инициирано само при наличие на данни за извършено международно престъпление или престъпление с международен характер.Международните престъпления (срещу мира и човечеството) свързани с поддържането на международния мир и сигурност, с мирното съвместно съществуване на държавите и с физическото съществуване на човечеството като цяло.

Тези отношения са подробно регламентирани в Устава на ООН и редица международни актове. Тяхната защита е по реда на българския Наказателен кодекс (НК) „Престъпления против мира и човечеството. Престъпленията с международен елемент засягат основни права на човека, безопасността на живота и здравето на човека в международна среда, човечността, сигурността на различните видове международен транспорт. Сред престъпленията с международен елемент са: заробване и търговия с роби; търговия с жени и деца; разпространение на порнографски издания; подправка на парични знаци с курс в други страни; пренасяне и търговия с наркотици; международен тероризъм; морско и въздушно пиратство и други. Наказателно-правната защита при такива престъпления също се осъществява по българския НК. Компетентен да определи наказание за извършено международно престъпление или такова с международен характер е Международен наказателен съд, а в някои случаи и при престъпления с международен характер – съответният национален или вътрешен съд. Той изразява авторитетна отрицателна международна оценка на престъпното поведение и на самия престъпен деец от името на международната общност, а в предвидените от закона случаи от съответната държава.

Ако сте пострадал или сте бил въвлечен в извършването на международно престъпление, може да организирате защитата си по реда на наказателното производство, а Вашия адвокат най-добре ще Ви ориентира за реда и действията, които да предприемете, според спецификата на Вашия случай ".

(3 вид) – при избран отговор 1.1.2.3 се генерира следния текст:

„Според спецификата на Вашия случай, свързан с уреждане на отношения с международен елемент, ако съществуват данни за извършено международно престъпление или такова с международен характер, по което сте обвиняем или подсъдим и което е наказуемо по българския НК, обсъдете с адвокат възможността за сключване на такова споразумение. При някои видове тежки престъпления, споразумение с прокуратурата не се допуска".

(4 вид) – при избран отговор 1.1.2.4 се генерира следния текст:

„Възможността за уреждане на отношения с международен елемент посредством извънсъдебен способ коментирайте и консултирайте с адвокат, с опит в прилагането на Кодекса на международното частно право и други международни актове и договори, приложими към този вид правоотношения".

- **При посочен отговор 1.1.1.9** от (1.1.1) се генерират 4 вида текстове, които се разграничават в зависимост от избраният отговор в (1.1.2), а именно :

(1 вид) – при избран отговор 1.1.2.1 се генерира следния текст:

„За решаването на представеният от Вас проблем потърсете адвокат, компетентен и опитен в наказателното право. Съобразно детайлите по Вашия казус, които ще споделите с него, той ще определи най-добрия и ефективен за Вас начин за правна защита и действията, които е удачно да предприемете. Съдебното производство при наказателни дела от общ характер и такива от частен характер се организира по реда на Наказателно-процесуалния кодекс (НПК). В първия случай (при наказателните дела от общ характер) наказателното производство се образува по внесен в съда обвинителен акт и повдигнато с него обвинение от държавен обвинител (прокурор), който го поддържа в хода на съдебния процес. Във втория случай (наказателните дела от частен характер), наказателното производство (дело) започва по тъжба на пострадалия от престъплението (частен тъжител) срещу извършителят на престъпното деяние (подсъдим)."

(2 вид) – при избран отговор 1.1.2.2 се генерира следния текст:

„При извършено престъпление по НК се инициира наказателно производство, което се развива по уредбата на Наказателно-

процесуалния кодекс (НПК). Наказателното производство се развива в две фази – досъдебно (до внасяне на обвинителен акт от прокурор в съда) и съдебно (при внесен обвинителен акт от прокурор при производствата от общ характер, или подадена частна тъжба от лице – частен тъжител срещу което е извършено престъпление по НК). Преди да подадете тъжба или сигнал до разследващ орган (разследващ полицай/разследващ митнически инспектор)/прокурор) за извършено срещу Вас престъпление, се посъветвайте задължително с адвокат. Ако самият Вие сте извършил престъпление, наказуемо по Наказателния кодекс(НК) отново потърсете правна помощ от адвокат.

(3 вид) – при избран отговор 1.1.2.3 се генерира следния текст:

„ Когато сте обвиняем (по досъдебно наказателно производство) или подсъдим (по наказателно съдебно производство) можете да направите с помощта на Вашия адвокат споразумение с прокуратурата, за да сложите по най-бързия начин край на това наказателно производство. Във всички случаи първо споделете това свое намерение с Вашия защитник (адвокат по наказателно право), тъй като по определена категория дела споразумението е абсолютно недопустимо (напр. за тежки умишлени престъпления по глава първа, глава втора, раздел I и VIII и др. от Наказателния кодекс). Споразумение не се допуска и за всяко друго престъпление, с което е причинена смърт.За останалите престъпления е допустимо сключването на споразумение. Споразумението се сключва между Вашия адвокат и прокуратурата, като в досъдебната фаза (на етапа на разследването и преди влизане на делото в съда), със споразумението трябва да са съгласни само прокурора, защитника и обвиняемия.В съдебната фаза обаче, когато наказателното производство се разглежда от съд, за постигане на споразумение, се изисква съгласието на всички конституирани в производството участници – в това число: претърпелият неимуществени вреди граждански ищец, гражданският ответник и частният обвинител, ако са били конституирани в него.“

(4 вид) – при избран отговор 1.1.2.4 се генерира следния текст:

„ Част Пета на НПК предвижда възможност за решаване на наказателното производство със споразумение, което има факултативен характер – споразумението е само една от възможностите за приключване на делото. Решаването на делото със споразумение е в интерес на обвиняемия, тъй като със споразумението може да се определи наказание при условията на чл. 55 НК и без да са налице изключителни или многобройни смекчаващи отговорността

обстоятелства. Най-добре за възможностите на споразумението, като способ за решаване на наказателно дело ще Ви посъветва Вашия адвокат".

- **При посочен отговор 1.1.1.10** от (1.1.1) се генерират 4 вида текстове, които се разграничават в зависимост от избраният отговор в (1.1.2), а именно :

  (1 вид) – при избран отговор 1.1.2.1 се генерира следния текст:

  „За решаването на представеният от Вас проблем потърсете правна помощ от адвокат по гражданско право, който е компетентен и има опит в уреждането на отношения, в които една от страните е увредена от действия на другата страна, която й е причинила вреди (имуществени и неимуществени), нарушавайки общата забрана във връзка с деликта, а именно да не се вреди другиму. Законодателната уредба на тези отношения е в Закона за задълженията и договорите". Образуването на съдебно производство по извършен деликт (непозволено увреждане) може да бъде за извършен генерален деликт (при който е извършено и престъпление – телесна повреда, кражба, унищожаване/повреждане на чужда вещ),или за извършен обикновен деликт - с вреди, причинени от другиго (неспособен, малолетен, непълнолетен), от чужди вещи и животни (поверени на отговорността на собственика им или на друго лице, което ги надзирава); вреди, причинени на граждани от служители на администрацията, на правоприлагащи органи и органи по разследването или от органи на съдебната власт."

  (2 вид) – при избран отговор 1.1.2.2 се генерира следния текст:

  „ Наказателно производство при непозволено увреждане, което се урежда по реда на ГПК, може да се инициира само при генерелен деликт, при който нарушаването на общата забрана – да не се вреди другиму е свързана и с извършването на престъпление, наказуемо по НК – в това число: кражба, телесна повреда, унищожаване или повреждане на чужда движима/недвижима вещ. Деликтът може да засегне личността или имуществото на увредения. За възможността да инициирате наказателно производство при генерален деликт, ще Ви посъветва и подпомогне Вашия адвокат".

  (3 вид) – при избран отговор 1.1.2.3 се генерира следния текст:

  „ При образувано наказателно производство във връзка с генерален деликт, при който е извършено освен непозволено увреждане, но и престъпление, наказуемо по НК в което Вие сте обвиняем или подсъдим, можете с помощта на Вашия адвокат да инициирате решаване на спора със споразумение с прокуратурата. Условията на споразумението

ще Ви помогне да изготвите Вашия адвокат. Той ще Ви посъветва и за това, дали при Вашия случай за извършеното престъпление може да се направи споразумение. Ако не става въпрос за генерален деликт и извършено престъпление, Вашия правен спор ще бъде решен по реда на ЗЗД и правилата на ГПК, при които споразумение с прокуратура е недопустимо".

(4 вид) – при избран отговор 1.1.2.4 се генерира следния текст:

„ Отношенията при извършено непозволено увреждане се уреждат по реда на ЗЗД и уредбата на ГПК. За възможността споровете, породени от непозволено увреждане да се уредят чрез някой от изнъсъдебните способи, ще Ви консултира и помогне Вашия адвокат. Потърсете неговата помощ".

- **При посочен отговор 1.1.1.11** от (1.1.1) се генерират 4 вида текстове, които се разграничават в зависимост от избраният отговор в (1.1.2), а именно :

(1 вид) – при избран отговор 1.1.2.1 се генерира следния текст:

„ За решаването на представеният от Вас проблем, потърсете адвокат по гражданско право с компетентности и опит при прилагането на Закона за задълженията и договорите. Според спецификата на Вашия случай, той ще Ви посъветства за най-удачния начин да организирате Вашата защита – по общия или по специалните състави на неоснователното обогатяване. Съдебното производство ще бъде образувано с предявяването на иск по реда на ГПК".

(2 вид) – при избран отговор 1.1.2.2 се генерира следния текст:

„Наказателно производство може да бъде инициирано само при извършено престъпление по Наказателния кодекс. За Вашия конкретен случай е добре да се консултирате с адвокат, който съобразно подадената от Вас информация ще Ви ориентира най-добре дали е възможно и удачно да предприемате такава стъпка"

(3 вид) – при избран отговор 1.1.2.3 се генерира следния текст:

„ Споразумението с прокуратурата е възможност за лице, което е обект на наказателно преследване, т.е привлечено е като обвиняем (в наказателно досъдебно производство) или е подсъдимо (в съдебно производство по НПК). Вашият адвокат би Ви посъветвал най-добре, като съобрази спецификата на Вашия частен случай".

(4 вид) – при избран отговор 1.1.2.4 се генерира следния текст:

„Ако търсите извънсъдебен способ за решаване на вашия проблем, можете да се обърнете към адвокат, който ще Ви посъветва за най-

подходящия способ за доброволно уреждане на спор, като съобрази спецификата на Вашия частен случай.“

- **При посочен отговор 1.1.1.12** от (1.1.1) се генерират 4 вида текстове, които се разграничават в зависимост от избраният отговор в (1.1.2), а именно :

  (1 вид) – при избран отговор 1.1.2.1 се генерира следния текст:

  „За решаването на представеният от Вас проблем се посъветвайте с адвокат, който е компетентен и опитен в административните дела. Той ще Ви препоръча най-подходящия за Вас способ за съдебна защита и ще Ви помогне да я организирате в сроковете и по изискванията на закона“.

  (2 вид) – при избран отговор 1.1.2.2 се генерира следния текст:

  „ Налагането на административни мерки предполага административно производство. Ако сте убеден, че във връзка с предприетите административни мерки има данни за извършено престъпление, потърсете задължително адвокат, за да се посъветвате как да постъпите и дали е възможно и удачно да инициирате наказателно производство“.

  (3 вид) – при избран отговор 1.1.2.3 се генерира следния текст:

  „ Споразумението с прокуратурата е възможност за лице, което е обект на наказателно преследване, т.е привлечено е като обвиняем (в наказателно досъдебно производство) или е подсъдимо (в съдебно производство по НПК). Вашият адвокат би Ви посъветвал най-добре, като съобрази спецификата на Вашия частен случай“.

  (4 вид) – при избран отговор 1.1.2.4 се генерира следния текст:

  „ Според спецификата на Вашия случай и етапа на развитие, в който се намира той, адвокат може да прецени дали у възможно и във Ваш интерес да прибягвате до извънсъдебен способ“

При избраният по т.1.2 отговор от общия алгоритъм следва:

II допълнителен алгоритъм

(препраща към естеството и най-вече към съдържанието на нарушеното субективно материално и/или процесуално право)

1.2.1. Нарушено е правото/правата ми (трябва да се избере само един от посочените отговори):

1.2.1.1. На собственост[18] върху движими вещи[19] и/или недвижими имоти

1.2.1.2. Върху чужда движима/недвижима вещ[20] (в т.ч. : ограничено вещно право[21] на ползване/на строеж/надстрояване и пристрояване/на сервитут)

1.2.1.3. На владение[22]

1.2.1.4. В гражданска сделка[23] , възникнала от сключен договор (формален[24]/ неформален[25]) за: продажба/замяна, наем/заем/лизинг/влог и др.

1.2.1.5. В абсолютна търговска сделка[26]

1.2.1.6. В относителна търговска сделка (извършена от и с търговец извън сделките по чл.1, ал.1 т. 1-15 ТЗ[27])

[18] Правото на собственост предполага гарантираната от закона възможност на титуляра (собственика) да владее, ползва и се разпорежда (като извършва правни и фактически действия) с движима/недвижима вещ, като прави това без да е обезпокояван от трети лица, тъй като именно законът задължава всички останали лица да се въздържат от извършването на действия, с които да пречат на собственика да упражнява своето право на собственост.

[19] Всички вещи, които не са недвижими (имоти, постройки или насъждения).

[20] Вещ, която по своето естество или вследствие на човешката дейност е трайно прикрепена към земята (имот, постройка, насаждения и т.н.)

[21] Ограничените вещни права са права, които притежателят на правото на собственост върху своя движима/недвижима вещ може да предостави в полза на други лица (несобственици), като извади част от съдържанието на своето право (с трите му правомощия на владеене, ползване и разпореждане с вещта) и го прехвърли чрез договор/нотариален акт в полза на дуго/други лица. Така правото на притежателя върху собствената му вещ се намалява по обем, но се запазва, а третото лице придобива ограничено по своето съдържание вещно право върху чужда вещ, т.е върху вещта на притежателя й. Така собственик може да учреди в полза на друго лице ограничено вещно право на ползване(с правомощия на другото лице да упражнява фактическа власт и ползва вещта на собственика), на строеж (с правомощие да се построи сграда върху чужда земя, да се упражнява фактическа власт върху земята, доколкото е необходимо за посторяването и ползването на сградата и правомощието за ползване на построената сграда), на сервитут (това ограничено вещно право се свързва с привеждането най-често на съседен имот в служещ на друг имот, който е господстващ. Собственикът на господстващия имот в чиято полза е сервитута, може да ползва служещия имот, като преминава през него или извършва други действия, свързани с господстващия имот. Собственикът на служещия имот може да бъде ограничен в действието си заради учредения сервитут, а именно: да се въздържа от извършване на действия, с които пречи на собственика на господстващия имот – напр. на надстроява или пристроява).

[22] Владението включва две правомощия: упражняване на фактическа власт и ползване (плодоползване)

[23] Правна сделка между ФЛ/ЮЛ, които не са търговци и не цели реализирането на печалба.

[24] Обикновено формалният договор е писмен, а може да бъде и писмен с нотариална заверка. Формалната сделка може да бъде и с нотариален акт (ако има за обект – недвижим имот)

[25] Неформалната сделка се сключва без писмен документ (договор), на базата на устни договорки.

[26] Това са само сделки по чл.1 ал.1 т.1-15 ТЗ: продажба на стоки от собствено производство;покупка на ценни книги с цел да ги продаде;търговско представителство и посредничество;комисионни, спедиционни и превозни сделки; застрахователни сделки; банкови и валутни сделки;менителници, записи на заповед и чекове;складови сделки;лицензионни сделки;стоков контрол;сделки с интелектуална собственост;хотелиерски, туристически, рекламни, информационни, програмни, импресарски или други услуги;покупка, строеж или обзавеждане на недвижими имоти с цел продажба;лизинг.

1.2.1.7. От страна на работодател по индивидуален трудов договор или във връзка с
изпълнението на колективен трудов договор

1.2.1.8. На наследяване (по закон[28]/завещание[29])/на завет[30]

1.2.1.9. На интелектуална/индустриална собственост (върху произведение, модел,
търговска марка, промишлен дизайн)

1.2.1.10. На име, адрес и местоживеене и/или друг вид лично (неимуществено[31]) право

1.2.1.11. На защита в образувано следствено дело по досъдебно производство[32]

1.2.1.12. На свободно придвижване, заради наложена мярка за
неотклонение [33] „задържане под стража“[34]

1.2.1.13. На защита, вследствие на процесуално нарушение[35] в започнат от/срещу мен
съдебен процес по гражданско/наказателно/административно дело

1.2.1.14. На защита, вследствие на влязло в сила нищожно/недопустимо/неправилно
съдебно решение[36]

---

[27] Сделки, които не са свързани с продажба на стоки от собствено производство;покупка на ценни книги с цел да ги продаде;търговско представителство и посредничество;комисионни, спедиционни и превозни сделки; застрахователни сделки; банкови и валутни сделки;менителници, записи на заповед и чекове;складови сделки;лицензионни сделки;стоков контрол;сделки с интелектуална собственост;хотелиерски, туристически, рекламни, информационни, програмни, импресарски или други услуги;покупка, строеж или обзавеждане на недвижими имоти с цел продажба;лизинг

[28] На основание на съществуваща кръвна или родствена връзка на наследника с починалото лице. Наследници по закон са съпругът, родителите, низходящите (деца от брака и/или осиновени и др), възходящи по права линия (дядо/баба), роднини по съребрена линия (в т.ч. братя и сестри) до 4-та степен и роднини по сватовство (братовчеди) до 6-та степен

[29] По волята на починалото лице, на база саморъчно или нотариално завещание, което то е направило преди да смъртта си, като при наличието на няколко завещания се взема последното (по време).

[30] Заветника не е наследник, а е особен вид кредитор на наследниците. Последните са длъжни да дадат на заветника благото (вещ/имот и др. обект от имуществото на наследството), което починалото лице (наследодател) е предоставило като завет на това лице преди смъртта си.

[31] Морално право, което не е оценимо в пари.

[32] Досъдебното производство включва: разследване от дознател/следовател и действия на прокурора след приключване на разследването. Завършва с внасяне на обвинителен акт от прокурора в съда.

[33] Мерките за неотклонение се прилагат по отношение на лице с качество на обвиняем и са четири вида: подписка, гаранция, домашен арест, задържане под стража

[34] По разпореждане на МВР за 24 часа или на прокуратурата за 72 часа.

[35] Процесуално нарушение е всяко действие, извършено от страна или от правозащитен орган (съда) в хода на съдебното разглеждане на делото, което противоречи на процесуалния закон (гражданско-процесуалния кодекс/ наказателно-процесуалния кодекс), уреждащ реда и правилата за разглеждане и решаване на делата.

1.2.1.15. На принудително изпълнение за неудовлетворено притезание[37]

1.2.1.16. На защита, срещу осъществено индивидуално принудително изпълнение[38]

1.2.1.17. По правоотношение с международен елемент[39]

Решения

Допълнителен алгоритъм 2 (1.2.)

1.2.1.1.	Отношенията във връзка с права върху собственост, движими вещи и/или недвижими имоти се уреждат по Закона за собствеността. За да защитите Ваше нарушено право по този закон, потърсете адвокат по гражданско право, който е компетентен и опитен в прилагането на вещното право и посочения закон.
1.2.1.2.	Отношенията във връзка с права върху чужди вещи (движими/недвижими), определени още като ограничени вещни права, се уреждат по Закона за собствеността. За да защитите Ваше нарушено право по този закон, потърсете адвокат по гражданско право, който е компетентен и опитен в прилагането на вещното право и посочения закон.
1.2.1.3.	Отношенията във връзка с право на владение се уреждат по Закона за собствеността. За да защитите Ваше нарушено право по този закон, потърсете адвокат по гражданско право, който е компетентен и опитен в прилагането на вещното право и посочения закон.
1.2.1.4.	Отношенията във връзка с всички видове граждански сделки (продажба/замяна, наем/заем/лизинг/влог и др.) , възникнали или невъзникнали по договор (писмен/устен) се уреждат по Закона за задълженията и договорите (ЗЗД). За да защитите Ваше нарушено право по този закон, потърсете адвокат по гражданско право, който е компетентен и опитен в прилагането на облигационното право и посочения закон.
1.2.1.5.	Отношенията във връзка с абсолютни търговски сделки се уреждат по Търговския закон (ТЗ). За да защитите Ваше нарушено право по този закон,

[36] Това са порочни съдебни решения, като порокът може да бъде свързан с нарушение на материални и/или процесуални закони, и вследствие на тези пороци постановеното със силата на присъдено нещо съдебно решение е недействително и не може да произведе желаните правни последици. Според естеството на порока, трябва да бъде прогласена неговата нищожност или да бъде отменено.

[37] Притезанието е претенцията на титуляра (притежателя) на субективното право за неговото упражняване и най-често се свързва с парично вземане и/или такова, оценимо в пари, което титуляра има срещу правно задълженото към него лице.

[38] Това е производство, свързано с реализирането на правота на кредитора, при наличие на съдебно решение или друг документ, удостоверяващи неговото вземане, той принудително да се удовлетвори, при издаден изпълнителен лист. .

[39] Когато субектите (страните) в правоотношението са от друга държава или това, което е породило правното отношение се е случило в друга държава, различна от БГ.

	потърсете адвокат по търговско право, който е компетентен и опитен в прилагането на посочения закон.
1.2.1.6.	Отношенията във връзка с относителни търговски сделки се уреждат по Търговския закон (ТЗ). За да защитите Ваше нарушено право по този закон, потърсете адвокат по търговско право, който е компетентен и опитен в прилагането на посочения закон.
1.2.1.7.	Отношенията на работодател с работник/служител по индивидуален трудов договор/служебно правоотношение, както и отношения, породени от изпълнението на колективен трудов договор, се уреждат по правилата на Трудовото законодателство – Кодекс на труда (КТ) и други приложими законови и подзаконови нормативни актове. За да защитите Ваше нарушено трудово право, потърсете адвокат по гражданско право, който е компетентен и опитен в прилагането на трудовото законодателство.
1.2.1.8.	Отношенията във връзка с наследяване - по закон, чрез завещание, или завет се уреждат по Закона за наследството (ЗН). За да защитите Ваше нарушено право по този закон, потърсете адвокат по гражданско право, който е компетентен и опитен в прилагането на посочения закон.
1.2.1.9.	Отношения, свързани с права върху интелектуална и индустриална собственост, по-известни като авторски и изпълнителски права, права върху търговски марки, промишлен дизайн и патент, се уреждат по Закона за авторското право и сродните му права (ЗАПСП), както и по Закон за марките и географските означения; Закон за промишления дизайн; Закон за топологията на интегралните схеми; Разпоредби за изготвяне, подаване и разглеждане на съответните обекти на индустриалната собственост. За да защитите Ваше нарушено авторско право, потърсете адвокат по гражданско право, който е компетентен и опитен в прилагането на посочените закони.
1.2.1.10.	Отношения, свързани с правото на име, адрес, постоянен адрес,семейно положение, родство се уреждат по Закона за гражданската регистрация (ЗГР). За са защитите Ваше нарушено право по този закон, потърсете адвокат по гражданско право, който е компетентен и опитен в прилагането на посочения закон.
1.2.1.11.	Ако търсите защита на своите права в досъдебно производство по образувано срещу Вас следствено дело, задължително потърсете адвокат. Той ще Ви посъветва какво да предприемете, в зависимост от спецификата на Вашия случай и етапа на който се намира образуваното следствено дело. При разследване на извършено престъпление във фазата на досъдебното производство се прилага Наказателно-процесуалния кодекс (НПК), при извършено административно нарушение – административно-процесуалния кодекс (АПК), а по повод нарушения от гражданско правен характер – Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК).
1.2.1.12.	Задържане под стража е най-тежката мярка за неотклонение, която може да бъде предприета по разпореждане на МВР за 24 часа или на прокуратурата за 72 часа. Мярката се налага от съда по искане на прокурора. Лице, с наложена такава мярка е в арест или в затвор. Мярката може да бъде взета само когато са налице всички основания, водещи до обоснованото предположение, че

	лицето спрямо което е наложена е извършило престъпление, което се наказва с лишаване от свобода, и доказателствата по делото сочат, че съществува реална опасност то да се укрие или да извърши ново престъпление. Максималният срок за задържане под стража/домашен арест за тежко умишлено престъпление е 8 месеца, а за престъпление, което се наказва с най-малко 15 години лишаване от свобода, максималния срок на задържането под стража е 1 година и 6 месеца. В останалите случаи, максималния срок е 2 месеца.За да защитите правата си, потърсете адвокат.
1.2.1.13.	При започнато съдебно производство (делото се разглежда от съд), независимо от коя страна сте в процеса: тази на ищец (частен тъжител) или на ответник (подсъдим), ползвайте услугите на адвокат. Може Вие сам да си го изберете и да го упълномощите да Ви представлява в делото, или да поискате съда да ви назначи служебен защитник, определен от Адвокатската колегия. Ако ползвате услугите на адвокат/служебен защитник, при процесуално нарушение, той най-добре ще Ви насочи какво да направите и в какви срокове. При граждански дела, защитата при процесуално нарушение се осъществява по реда на Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК). При наказателни дела – по реда на Наказателно-процесуалния кодекс (НПК), а при административни дела – по реда на Административно-процесуалния кодекс (АПК).
1.2.1.14.	Нищожно е устно постановено, неподписано или подписано само от един от членовете на състава съдия или напълно неразбираемо като съдържание решение. Нищожно е и решение по дело, образувано от името или срещу неправоспособна страна. Нищожното решение не може да породи т.нар. съдебни последици: сила на присъдено нещо, изпълнителна сила или конститутивно действие. Защитата срещу нищожно съдебно решение се осъществява чрез прогласяване на нищожността. Нищожността може да се обяви чрез обжалване, инцидентно или да се предяви безсрочно с иск или чрез възражение. Недопустимото решение не е недействително. То поражда всички присъщи на съдебното решение последици, като може да бъде атакувано чрез обжалване. Единствено неправилните съдебни решения, влезли в сила могат да бъдат отменени, с изключение на решения за развод, унижощаване и несъществуване на брака, както и неприсъствени решения. Отмяната на неправилното решение може да се иска само от страната, която е засегната от него, за която последиците от решението са неблагоприятни. Молбата за отмяна следва да се подаде в 3-месечен срок, който започва да тече от различен момент, в зависимост от вида на основанието за отмяна. Молбата се подава пред Върховния касационен съд, чрез първоинстанционния (този, който е разгледал делото и е постановил неправилното съдебно решение).Потърсете помощта на адвокат, ако сте засегнати от нищожно, недопустимо или неправилно решение.
1.2.1.15.	Ако имате неудовлетворено парично вземане от Ваш длъжник, можете да се защитите по реда на индивидуалното принудително изпълнение по Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК). Със съдействието на съдебен изпълнител (държавен или частен) можете да започнете принудително

	изпълнение, при което чрез наложен от съдебния изпълнител запор на вещи или възбрана на имот на длъжника и последваща публична продан, Вие като взискател ще може да се удовлетворите (т.е да съберете Вашето вземане от длъжника). За да се защитите по реда на индивидуалното принудително изпълнение, трябва да имате изпълнително основание (съдебен акт/нотариален договор или друг документ, доказващ правото Ви на вземане), на базата на което е издаден изпълнителен лист, който трябва да представите на съдебния изпълнител, за да започне производството по принудително изпълнение. Добре е преди да предприемете стъпки по принудително изпълнение да се посъветствате с адвокат.
1.2.1.16.	Ако сте длъжник по вземане към взискател, който е започнал срещу Вас индивидуално принудително изпълнение със съдействието на съдебен изпълнител, Вие можете да се защитите, като предявите отрицателен установителен иск по реда на ГПК. С него можете да оспорите принудителното изпълнение. Задължително потърсете за съдействие при подготовката и подаването на иска адвокат.
1.2.1.17.	Преди да предприемете защита на нарушено Ваше право в правоотношение с международен елемент, потърсете адвокат, който е компетентен и опитен в прилагането на международното право. В зависимост от спецификата на Вашия частен случай, той ще ви насочи точно какво да предприемате.

При избраният по т.1.3 отговор от общия алгоритъм следва:

III допълнителен алгоритъм в две части:

(той препраща към спецификата на извънсъдебните способи за решаване на спорове, като предпочитан от потребителя способ)

I част на допълнителния алгоритъм

1.3.1. Искам спорът да бъде решен от спорещите страни, чрез (трябва да се избере само един от посочените отговори)**:**

1.3.1.1 Медиация - процес при който едно лице, медиатор, помага на страните да достигнат до решение, но не решава вместо тях.[40]

1.3.1.2 Споразумение (спогодба) – призната и уредена в закона форма, при която страните сами достигат до решение чрез преговори без намеса на трети лица[41]

[40] Медиацията е способ за доброволно разрешаване на спорове, при който страните се подпомагат от трето, неутрално и безпристрастно лице – медиатор, за постигане на взаимно приемливо споразумение то, обаче не решава спора. Медиацията е един от способите за извънсъдебно разрешаване на спорове, при който страните сами определят съдържанието на споразумението и ако не постигнат съгласие то не може да им бъде наложено от трето лице – „решаващ орган". Урежда се в Закон за медиацията и е приложима при граждански, търговски, трудови, семейни и административни спорове, свързани с права на потребители, и други спорове между физически и/или юридически лица. При определена категория наказателни дела също е възможно да се приложи.

1.3.1.3 Делба – тя не се свързва по необходимост с правен спор, а е способ за прекратяване на съсобственост и превръщането и в индивидуална собственост.[42]

1.3.1.4 Делба-дарение и делба-завещание – не е свързана с правен спор, а има за цел да разпредели собственост от собственика между лица, които в случай на смърт биха го наследили и за промяна, в определени граници, на предвиденото в закона разпределение[43]

1.3.2. Искам спорът да бъде решен от независимо от страните лице, но различно от съда

1.3.2. 1Арбитражът е способ, при който страните по спора са посочили доброволно лице или група лица, които решават вместо тях спора по окончателен начин.[44]

II част на допълнителния алгоритъм:

1.3.1.1 Трябва да избера медиатор или център за медиация. Трябва също така да убедя другата страна по спора да използва този способ и да й предложа избрания от мен медиатор или център по медиация. Изборът на медиотор е важен с оглед доверието в него и подготовката му (познанията по предмета на спора). Възможна е и ко-медиация (двама или повече медиатори, които се допълват в една обща процедура по медиация). За избора ми помагат специални регистри на медиотори и центрове по медиация.

---

[41] Спогодбата е способ, при който страните могат и извънсъдебно да решат възникнал между тях правен спор и без намесата на трето лице. Този спор трябва да е граждански и имуществен. За целта те трябва обаче да познават правната природа на спора, който имат. Една от причините е, че законът изисква да се спази формата за отделните видове сделки. Възможно е с една спогодба да се решат няколко въпроса по различни отношения между страните. Този способ е уреден в чл.365 и сл. от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД).

[42] Тя се прилага като способ за прекратяване на съсобствеността върху вещи и превръщането им в отделни права на собственост върху самостоятелни обекти. Трябва да участват всички съсобственици. При нея в писмена форма с нотариална заверка на подписите се отразява волята на страните, а не на решаващ орган. За да бъде тя действителна обектът на правото на собственост трябва да е поделяем и да се спази формата за извършване на сделката ако има такава (нотариална за недвижимост).

[43] Това са видове сделки, които едно лице извършва с имуществото си, движимо и недвижимо, приживе с оглед разпределението между близки лица (не е задължително да са от кръга на очакваните наследници). Трябва обаче да се държи сметка, че наследниците общо и по между си имат запазени по закон части. Ако лицето се е разпоредило с тях то неговото разпореждане е атакуемо по съдебен ред. В зависимост от това какво е имуществото дарението трябва да бъде в изискуемата от закона форма (нотариално за недвижим имот). Основна разлика е , че при дарението вещно-прехвърлителният ефект настъпва веднага, а при завещанието след смъртта на завещателя.

[44] Арбитражът е способ за извънсъдебно решаване на спорове, при който страните решават да отнесат своя спор до трето лице или група лица – арбитри. Доброволността при арбитража приключва до съгласието да се отнесе спорът и евентуално определянето на арбитрите. След това страните са длъжни да приемат решението на арбитражния състав такова, каквото той го произнесе – също като при съда. Предмет на арбитраж могат да бъдат имуществени гражданскоправни отношения. За разлика от съдебните спорове тези пред арбитраж се развиват на една инстанция. Прилага се Законът за международни търговски арбитраж (ЗМТА)

1.3.1.2 Ако използвате този способ трябва да сте уверен, че познавате правната природа на спора и възможните изходи от него. Трябва да сте наясно и с формата за действителност и за доказване на споразумението. Дори да не участва пряко в решаването на спора за изясняването на тези въпроси може да ползвате правоспособен юрист – адвокат

1.3.1.3 Делбата следва да се осъществи при участието на всички лица, които имат права върху вещта като се спазва изискването за форма. За това е необходимо да се изследват основанията за възникване на правата на собственост на всеки и обема на това право. Ако някой от съделителите бъде пропуснат делбата е нищожна. За недвижимите вещи – нотариална и да се извършат съответните вписвания в службата по вписвания.

1.3.1.4 Делбата – дарение и завещание изискват да са съобразят освен посочените в т.1.3.2.3 и запазените части на всеки един от възможните наследници. При завещанието могат да бъдат избрани две форми, но де са задължителни за действителността му – саморъчно написване и нотариално завещание. Всеки нотариус може да го направи без оглед местоположението на имуществото и жителството на завещателя, наследника или заветника, но пред двама свидетели. Важно е да се знае, че всяко завещание може да бъде отменено от завещателя по всяко време.

1.3.2.1 Арбитражът предполага избор на арбитър и или арбитражна организация (арбитражен съд). Той трябва да се ползва от доверието и на двете страни, защото и двете трябва да са съгласни с вида на разрешаване на спора и с да са приели решаващия орган. Този избор може да стане преди възникване на спора – още в етапа на изготвяне на договор, може да го направите и в последствие при вече възникнал спор. по силата на чл.9 ал. 1 ЗМТА изрично са изключени от обсега на арбитража споровете относно вещни права и владение върху недвижими имоти, издръжка и права, произтичащи от трудово правоотношение;

При избраният по т.1.4 отговор от общия алгоритъм следва

IV допълнителен алгоритъм в две части:

(препраща към спецификата на досъдебното производство като етапи на развитие от една страна, а от друга – към вида субективни права, на които може да се търси защита).

I част на допълнителния алгоритъм:

1.4.1. Имам образувано следствено дело за: (трябва да се избере само един от посочените отговори)

1.4.1.1. Убийство[45]
1.4.1.2. Телесна повреда[46]
1.4.1.3. Злепоставяне[47]
1.4.1.4. Отвличане и противозаконно лишаване от свобода[48]
1.4.1.5. Принуда[49]
1.4.1.6. Издаване на чужда тайна[50]
1.4.1.7. Обида и клевета[51]
1.4.1.8. Разврат[52]
1.4.1.9. Престъпление против собствеността[53]

[45] Убийство, телесна повреда, злепоставяне, противозаконно лишаване от свобода, принуда, издаване на чужда тайна, обида и клевета.

[46] Разстройство на здравето, като според сериозността му може да се определи като лека, средна или тежка телесна повреда. **Лека е всяка повреда извън тежката и средната**. **Тежката телесна повреда** се свързва с продължително разстройство на съзнанието; постоянна слепота с едното или с двете очи; постоянна глухота; загуба на речта; детеродна неспособност; обезобразяване, което причинява завинаги разстройство на речта или на сетивен орган;; загуба на единия бъбрек, слезката или на крило на белия дроб; загуба или осакатяване на крак или ръка; постоянно общо разстройство на здравето, опасно за живота. **Средната телесна повреда** се свързва с трайно отслабване на зрението или слуха; трайно затрудняване на речта, на движението на крайниците, снагата или врата, на функциите на половите органи без причиняване на детородна неспособност; счупване на челюст или избиване на зъби, без които се затруднява дъвченето или говоренето; обезобразяване на лицето или на други части от тялото; постоянно разстройство на здравето, неопасно за живота, или разстройство на здравето, временно опасно за живота; наранявания, които проникват в черепната, гръдната и коремната кухина.

[47] Нарушения на правила или други действияв т.ч. извършени и от водачи на МПС и медицински лица, които поставят в опасност живота и здравето на трудещите се, или на нуждаещи се от помощ лица. Този вид престъпление не засяга достойнството на личността, както е при клеветата.

[48] Посегателството се свързва с отвличане, с лишаване от свобода, продължило повече от две денонощия или със съзнателно настаняване или задържане на здраво лице в здравно заведение за душевно болни, и други действия, от които са настъпили вредни последици от извършеното, в т.ч и от длъжностно лице.

[49] Употреба на сила, заплашване или злоупотреба с власт, посредством които едно лице се принуждава от друго лице да извърши нещо против волята си, в т.ч. и ако бъде задържано като заложник, ако бъде отправена към него закана, отнасяща се до негов имот или до личонстта на негови близки.

[50] Противозаконно откриване/споделяне на чужда тайна, опасна за доброто име на някого, или целяща да разгласи тайната на осиновяването с намерение да бъдат причинени вредни последици на осиновения, на осиновителя му или на семейството им.

[51] Обидата се свързва със засягане/унижаване на честта или достойнството на засегнатото лице в негово присъствие, а клеветата се свързва с разгласяване на позорно обстоятелство за другиго или ако му се припише престъпление.

[52] Еднократното или повторното възбуждане или удовлетворяване на полово желание без/със съвъкупление, без/със употребата на сила/заплашване/използване на безпомощното състояние, в което се намира пострадалия, в т.ч. и ако той не е навършил/е навършил 14 години, съставлява престъпление от този вид.

[53] Кражба, грабеж, присвояване, измама, изнудване, вещно укривателство, унищожаване и повреждане, злоупотреба на доверие.Всички тези престъпления трябва да са умишлени.

1.4.1.10. Престъпление срещу правата на гражданите[54]

II част на допълнителния алгоритъм:

1.4.2. Образуваното предварително производство (следствено дело): (трябва да се избере само един от посочените отговори):

1.4.2.1. Се провежда от следовател

1.4.2.2. Се провежда от разследващ полицай в МВР

1.4.2.3. Е дадено на прокурора след приключване на разследването

1.4.2.4. Прокурорът е внесъл по него обвинителен акт в съда

Решения:

Допълнителен алгоритъм 1.4 (1.4.1)

1.4.1.1.	1.4.2.1.	Следователите разследват тежки умишлени убийства , както и такива, извършени от лица с имунитет, съдии, прокурори , следователи, членове на правителството или държавни служители, и служители от състава на МВР, на Агенция „Национална сигурност“ и агенция „Митници“. Следовател може да разследва и причняване на смърт поради незнание или немърливо отношение на лице при изпълнението на негово занятие или правнорегламентирана дейност, както и ако то е било в пияно състояние и е причинило смърт на повече от едно лица. Следователите разследват още тежки умишлени престъпления (в т.ч. убийства) с фактическа и правна сложност, както и такива, извършени в чужбина и такива, извършени от непълнолетни. Следователят се произнася по извършените от него действия по разследването с постановление. То подлежи на обжалване – с устна/писмена жалба . Подава се от засегнатото по разследването лице чрез разследващия орган (следователя) до наблюдаващия прокурор, който се произнася в 3-дневен срок от подаването й. В досъдебното наказателно производство защитника (адвоката) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.2.	Повечето убийства се разследват от т.нар. „разследващи полицаи“ в МВР, с изключение на посочените в НК тежки, умишлени престъпления, убийствата поради незнание или немърливост, с особена фактическа и правна сложност, извършени в чужбина, или по които е извършител лице с имунитет, следовател, прокурор,

[54] Засегнати са най-важните конституционни права и свободи на гражданите – тяхното равноправие, политическите и трудовите им права, свобода на вероизповеданията, събранията, митингите и манифестациите, неприкосновеността на жилището и кореспонденцията.

		съдия, член на правителството, служител в МВР, в агенция „Митници“ или в агения „Национална сигурност). Постановлението, с което разследващия орган се е произнесъл по досъдебното производство подлежи на обжалване с устна/писмена жалба пред прокурор. Той на свой ред е длъжен да се произнесе по жалбата в 3-дневен срок от подаването й. В досъдебното наказателно производство защитника (адвоката) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.3.	След като протече разследването, всички материали заедно с доклада на разследващия орган се предоставят на прокурора. Това означава, че досъдебното производство е на последната си фаза, а именно:“ действия на прокурора след приключване на разследването“. Прокурорът е длъжен да прецени дали има достатъчно доказателства, за да внесе обвинителен акт в съда. Ако няма събрани достатъчно доказателства, делото може да бъде прекратено, или върнато с указания до разследващия орган. Ако прокурора прецени, че има достатъчно доказателства за внасяне на обвинителния акт в съда, той го прави. В досъдебното наказателно производство защитника (адвоката) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.4.	Ако след приключване на разследването, на базата на представените материали по досъдебното производство, прокурорът прецени, че има събрани достатъчно доказателства срещу обвиненото лице, той изготвя обвинителен акт и го внася в съда. С това действие на прокурора, на практика досъдебното производство завършва, и започва съдебното производство. На базата на внесения обвинителен акт в съда се образува съдебно дело по реда на НПК. В досъдебното наказателно производство защитника (адвоката) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
1.4.1.2.	1.4.2.1.	Следователите обикновено разследват тежки умишлени престъпления от особената част на Наказателния кодекс, в т.ч.и извършени от непълнолетни, сред които не попадат телесните

		повреди, независимо, че последните могат да бъдат и тежки, и средни, както и извършени от непълнолетни лица. В досъдебното наказателно производство защитника (адвоката) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.2.	Телесните повреди се разследват от „разследващи полицаи“ в МВР. В досъдебното наказателно производство защитника (адвоката) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него. Постановлението, с което завършват действията на разследващия орган е обжалваемо пред наблюдаващия прокурор. Жалбата до прокурора може да бъде устна /писмена, а той е длъжен да се произнесе по нея в 3-дневен срок от получаването й.
	1.4.2.3.	След като протече разследването, всички материали заедно с доклада на разследващия орган се предоставят на прокурора. Това означава, че досъдебното производство е на последната си фаза, а именно:“ действия на прокурора след приключване на разследването“. Прокурорът е длъжен да прецени дали има достатъчно доказателства, за да внесе обвинителен акт в съда. Ако няма събрани достатъчно доказателства, делото може да бъде прекратено, или върнато с указания до разследващия орган. Ако прокурора прецени, че има достатъчно доказателства за внасяне на обвинителния акт в съда, той го прави. В досъдебното наказателно производство защитника (адвоката) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.4.	Ако след приключване на разследването, на базата на представените материали по досъдебното производство, прокурорът прецени, че има събрани достатъчно доказателства срещу обвиненото лице, той изготвя обвинителен акт и го внася в съда. С това действие на прокурора, на практика досъдебното производство завършва, и започва съдебното производство. На базата на внесения обвинителен акт в съда се образува съдебно дело по реда на НПК. В досъдебното наказателно производство защитника (адвоката) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента

		на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
1.4.1.3.	1.4.2.1.	Този вид престъпление не попада в обсега на престъпленията, разследвани от следователи. В досъдебното наказателно производство защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.2.	Злепоставянето като престъпление против личността се се разследва от „разследващи полицаи“ в МВР. В досъдебното наказателно производство защитника (адвоката) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвиняемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него. Постановлението, с което завършват действията на разследващия орган е обжалваемо пред наблюдаващия прокурор. Жалбата до прокурора може да бъде устна /писмена, а той е длъжен да се произнесе по нея в 3-дневен срок от получаването ѝ.
	1.4.2.3.	След като протече разследването, всички материали заедно с доклада на разследващия орган се предоставят на прокурора. Това означава, че досъдебното производство е на последната си фаза, а именно:“ действия на прокурора след приключване на разследването“. Прокурорът е длъжен да прецени дали има достатъчно доказателства, за да внесе обвинителен акт в съда. Ако няма събрани достатъчно доказателства, делото може да бъде прекратено, или върнато с указания до разследващия орган. Ако прокурора прецени, че има достатъчно доказателства за внасяне на обвинителния акт в съда, той го прави. В досъдебното наказателно производство защитника (адвоката) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.4.	Ако след приключване на разследването, на базата на представените материали по досъдебното производство, прокурорът прецени, че има събрани достатъчно доказателства срещу обвиненото лице, той изготвя обвинителен акт и го внася в съда. С това действие на прокурора, на практика досъдебното

		производство завършва, и започва съдебното производство. На базата на внесения обвинителен акт в съда се образува съдебно дело по реда на НПК. В досъдебното наказателно производство защитника (адвоката) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
1.4.1.4.	1.4.2.1.	Отвличането и противозаконното лишаване от свобода са сред престъпленията, които могат да бъдат разследвани от следователи, когато са извършени от нпълнолетни лица, тъй като попадат в раздел IV на особената част от Наказателния кодекс (НК). Следователят се произнася по извършените от него действия по разследването с постановление. То подлежи на обжалване – с устна/писмена жалба . Подава се от засегнатото по разследването лице чрез разследващия орган (следователя) до наблюдаващия прокурор, който се произнася в 3-дневен срок от подаването й. В досъдебното наказателно производство защитника (адвоката) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.2.	Този вид престъпления, когато не са извършени от непълнолетни лица, могат да бъдат разследвани от „разследващи полицаи“ под надзора на наблюдаващ прокурор. Постановлението, с което разследващия орган се е произнесъл по досъдебното производство подлежи на обжалване с устна/писмена жалба пред наблюдаващия прокурор. Той на свой ред е длъжен да се произнесе по жалбата в 3-дневен срок от подаването й. В досъдебното наказателно производство, защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.3.	След като протече разследването, всички материали заедно с доклада на разследващия орган се предоставят на прокурора. Това означава, че досъдебното производство е на последната си фаза, а именно:“ действия на прокурора след приключване на разследването“. Прокурорът е длъжен да прецени дали има достатъчно доказателства, за да внесе обвинителен акт в съда. Ако няма събрани достатъчно доказателства, делото може да бъде прекратено, или върнато с указания до разследващия орган. Ако

		прокурора прецени, че има достатъчно доказателства за внасяне на обвинителния акт в съда, той го прави. В досъдебното наказателно производство защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.4.	Ако след приключване на разследването, на базата на представените материали по досъдебното производство, прокурорът прецени, че има събрани достатъчно доказателства срещу обвиненото лице, той изготвя обвинителен акт и го внася в съда. С това действие на прокурора, на практика досъдебното производство завършва, и започва съдебното производство. На базата на внесения обвинителен акт в съда се образува съдебно дело по реда на НПК. В досъдебното наказателно производство защитника (адвоката) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
1.4.1.5.	1.4.2.1.	Принудата е сред престъпленията, които могат да бъдат разследвани от следователи, когато са извършени от непълнолетни лица, тъй като попадат в раздел V на особената част от Наказателния кодекс (НК). Следователят се произнася по извършените от него действия по разследването с постановление. То подлежи на обжалване – с устна/писмена жалба . Подава се от засегнатото по разследването лице чрез разследващия орган (следователя) до наблюдаващия прокурор, който се произнася в 3-дневен срок от подаването й. В досъдебното наказателно производство защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.2.	Този вид престъпления, когато не са извършени от непълнолетни лица, могат да бъдат разследвани от „разследващи полицаи“ под надзора на наблюдаващ прокурор. Постановлението, с което разследващия орган се е произнесъл по досъдебното производство подлежи на обжалване с устна/писмена жалба пред наблюдаващия прокурор. Той на свой ред е длъжен да се произнесе по жалбата в 3-дневен срок от подаването й. В досъдебното наказателно производство, защитникът (адвокатът) на

		заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.3.	След като протече разследването, всички материали заедно с доклада на разследващия орган се предоставят на прокурора. Това означава, че досъдебното производство е на последната си фаза, а именно:“ действия на прокурора след приключване на разследването“. Прокурорът е длъжен да прецени дали има достатъчно доказателства, за да внесе обвинителен акт в съда. Ако няма събрани достатъчно доказателства, делото може да бъде прекратено, или върнато с указания до разследващия орган. Ако прокурора прецени, че има достатъчно доказателства за внасяне на обвинителния акт в съда, той го прави. В досъдебното наказателно производство защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.4.	Ако след приключване на разследването, на базата на представените материали по досъдебното производство, прокурорът прецени, че има събрани достатъчно доказателства срещу обвиненото лице, той изготвя обвинителен акт и го внася в съда. С това действие на прокурора, на практика досъдебното производство завършва, и започва съдебното производство. На базата на внесения обвинителен акт в съда се образува съдебно дело по реда на НПК. В досъдебното наказателно производство защитника (адвоката) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
1.4.1.6.	1.4.2.1.	Издаването на чужда тайна не попада в обсега на престъпленията, разследвани от следователи, дори и ако е извършено от непълнолетно лице. В досъдебното наказателно производство защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.2.	Издаването на чужда тайна, като престъпление против личността се

		се разследва от „разследващи полицаи“ в МВР. В досъдебното наказателно производство, защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвиняемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него. Постановлението, с което завършват действията на разследващия орган е обжалваемо пред наблюдаващия прокурор. Жалбата до прокурора може да бъде устна /писмена, а той е длъжен да се произнесе по нея в 3-дневен срок от получаването ѝ.
	1.4.2.3.	След като протече разследването, всички материали заедно с доклада на разследващия орган се предоставят на прокурора. Това означава, че досъдебното производство е на последната си фаза, а именно:“ действия на прокурора след приключване на разследването“. Прокурорът е длъжен да прецени дали има достатъчно доказателства, за да внесе обвинителен акт в съда. Ако няма събрани достатъчно доказателства, делото може да бъде прекратено, или върнато с указания до разследващия орган. Ако прокурора прецени, че има достатъчно доказателства за внасяне на обвинителния акт в съда, той го прави. В досъдебното наказателно производство, защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.4.	Ако след приключване на разследването, на базата на представените материали по досъдебното производство, прокурорът прецени, че има събрани достатъчно доказателства срещу обвиненото лице, той изготвя обвинителен акт и го внася в съда. С това действие на прокурора, на практика досъдебното производство завършва, и започва съдебното производство. На базата на внесения обвинителен акт в съда се образува съдебно дело по реда на НПК. В досъдебното наказателно производство, защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
1.4.1.7.	1.4.2.1.	Обида и клевета са престъпления, които не попадат в обсега на престъпните деяния, разследвани от следователи, дори и ако са извършени от непълнолетни лица. Този вид престъпления, могат да бъдат отнесени директно към съда без, чрез частна жалба от

		пострабалото лице (частен тъжител). Ако съдията докладчик прецени, че жалбата е основателна може да образува съдебно производство. В наказателното производство пред съда, защитникът (адвокатът) на обвиненото лице/подсъдимия, може да му окаже помощ от момента на привличането му като обвиняемо и подсъдимо по съдебното дело.
	1.4.2.2.	Този вид престъпления, могат да бъдат отнесени директно към съда без, чрез частна жалба от пострабалото лице (частен тъжител). Ако съдията докладчик прецени, че жалбата е основателна може да образува съдебно производство. В наказателното производство пред съда, защитникът (адвокатът) на обвиненото лице/подсъдимия, може да му окаже помощ от момента на привличането му като обвиняемо и подсъдимо по съдебното дело.
	1.4.2.3.	В делата за обида и клевета не участва прокурор, още повече, че по частна жалба от частен тъжител, пострадал в подобно престъпление, съдът може да започне направо съдебно производство. В наказателното производство пред съда, защитникът (адвокатът) на обвиненото лице/подсъдимия, може да му окаже помощ от момента на привличането му като обвиняемо и подсъдимо по съдебното дело.
	1.4.2.4.	В делата за обида и клевета не участва прокурор, още повече, че по частна жалба от частен тъжител, пострадал в подобно престъпление, съдът може да започне направо съдебно производство. В наказателното производство пред съда, защитникът (адвокатът) на обвиненото лице/подсъдимия, може да му окаже помощ от момента на привличането му като обвиняемо и подсъдимо по съдебното дело.
1.4.1.8.	1.4.2.1.	Развратът е сред престъпленията, които могат да бъдат разследвани от следователи, когато са извършени от непълнолетни лица, тъй като попадат в раздел VIII на особената част от Наказателния кодекс (НК). Следователят се произнася по извършените от него действия по разследването с постановление. То подлежи на обжалване – с устна/писмена жалба . Подава се от засегнатото по разследването лице чрез разследващия орган (следователя) до наблюдаващия прокурор, който се произнася в 3-дневен срок от подаването й. В досъдебното наказателно производство защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.2.	Този вид престъпления, когато не са извършени от непълнолетни лица, могат да бъдат разследвани от „разследващи полицаи“ под

		надзора на наблюдаващ прокурор. Постановлението, с което разследващия орган се е произнесъл по досъдебното производство подлежи на обжалване с устна/писмена жалба пред наблюдаващия прокурор. Той на свой ред е длъжен да се произнесе по жалбата в 3-дневен срок от подаването й. В досъдебното наказателно производство, защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.3.	След като протече разследването, всички материали заедно с доклада на разследващия орган се предоставят на прокурора. Това означава, че досъдебното производство е на последната си фаза, а именно:“ действия на прокурора след приключване на разследването“. Прокурорът е длъжен да прецени дали има достатъчно доказателства, за да внесе обвинителен акт в съда. Ако няма събрани достатъчно доказателства, делото може да бъде прекратено, или върнато с указания до разследващия орган. Ако прокурора прецени, че има достатъчно доказателства за внасяне на обвинителния акт в съда, той го прави. В досъдебното наказателно производство защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.4.	Ако след приключване на разследването, на базата на представените материали по досъдебното производство, прокурорът прецени, че има събрани достатъчно доказателства срещу обвиненото лице, той изготвя обвинителен акт и го внася в съда. С това действие на прокурора, на практика досъдебното производство завършва, и започва съдебното производство. На базата на внесения обвинителен акт в съда се образува съдебно дело по реда на НПК. В досъдебното наказателно производство защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
1.4.1.9.	1.4.2.1.	От всички престъпление против собствеността (кражба, грабеж, присвоявания, измама, изнудване, вещно укривателство, унищожаване и повреждане, злоупотреба на доверие) следователите разследват единствено документната измама в

		особено големи размери, представляваща особено тежък случай. Следователят се произнася по извършените от него действия по разследването с постановление. То подлежи на обжалване – с устна/писмена жалба . Подава се от засегнатото по разследването лице чрез разследващия орган (следователя) до наблюдаващия прокурор, който се произнася в 3-дневен срок от подаването й. В досъдебното наказателно производство защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.2.	Престъпленията против собствеността с изключение на документната измама в особено големи размери, се разследват от „разследващи полицаи“ в МВР. Постановлението, с което разследващия орган се е произнесъл по досъдебното производство подлежи на обжалване с устна/писмена жалба пред наблюдаващия прокурор. Той на свой ред е длъжен да се произнесе по жалбата в 3-дневен срок от подаването й. В досъдебното наказателно производство, защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.3.	След като протече разследването, всички материали заедно с доклада на разследващия орган се предоставят на прокурора. Това означава, че досъдебното производство е на последната си фаза, а именно:“ действия на прокурора след приключване на разследването“. Прокурорът е длъжен да прецени дали има достатъчно доказателства, за да внесе обвинителен акт в съда. Ако няма събрани достатъчно доказателства, делото може да бъде прекратено, или върнато с указания до разследващия орган. Ако прокурора прецени, че има достатъчно доказателства за внасяне на обвинителния акт в съда, той го прави. В досъдебното наказателно производство защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.4.	Ако след приключване на разследването, на базата на представените материали по досъдебното производство, прокурорът прецени, че има събрани достатъчно доказателства срещу обвиненото лице, той изготвя обвинителен акт и го внася в

		съда. С това действие на прокурора, на практика досъдебното производство завършва, и започва съдебното производство. На базата на внесения обвинителен акт в съда се образува съдебно дело по реда на НПК. В досъдебното наказателно производство защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
1.4.1.10.	1.4.2.1.	Престъпленията против правата на гражданите (политически права, неприкосновеност на помощение, жилище, превозно средство, кореспонденция и др) са сред деянията, които не подлежат на разследване от следователи. В досъдебното наказателно производство защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.2.	Престъпленията против правата на гражданите (политически права, неприкосновеност на помещение, жилище, превозно средство, кореспонденция и др.) се разследват от „разследващи полицаи“ в МВР. Постановлението, с което разследващият орган се е произнесъл по досъдебното производство подлежи на обжалване с устна/писмена жалба пред наблюдаващия прокурор. Той на свой ред е длъжен да се произнесе по жалбата в 3-дневен срок от подаването й. В досъдебното наказателно производство, защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.3.	След като протече разследването, всички материали заедно с доклада на разследващия орган се предоставят на прокурора. Това означава, че досъдебното производство е на последната си фаза, а именно:“ действия на прокурора след приключване на разследването“. Прокурорът е длъжен да прецени дали има достатъчно доказателства, за да внесе обвинителен акт в съда. Ако няма събрани достатъчно доказателства, делото може да бъде прекратено, или върнато с указания до разследващия орган. Ако прокурора прецени, че има достатъчно доказателства за внасяне на обвинителния акт в съда, той го прави. В досъдебното наказателно производство защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от

		момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.
	1.4.2.4.	Ако след приключване на разследването, на базата на представените материали по досъдебното производство, прокурорът прецени, че има събрани достатъчно доказателства срещу обвиненото лице, той изготвя обвинителен акт и го внася в съда. С това действие на прокурора, на практика досъдебното производство завършва, и започва съдебното производство. На базата на внесения обвинителен акт в съда се образува съдебно дело по реда на НПК. В досъдебното наказателно производство защитникът (адвокатът) на заподозряното/обвиненото лице, може да окаже помощ от момента на задържането на лицето и/или от привличането му като обвиняем. Разследващият орган е длъжен да разясни на обвинаемия, че има право на защитник, и да му осигури възможност незабавно да се свърже с него.

<u>При избраният по т.1.5 отговор от общия алгоритъм следва:</u>

V допълнителен алгоритъм в три части:
(препраща първо към спецификата на съдебното производство (1.5.1), , и ползването/неползването на правна помощ и нуждата от такава (1.5.2))

I част на допълнителния алгоритъм

1.5.1. Образуваното съдебно дело е: **(**трябва да се избере само един от посочените отговори)

1.5.1.1. Наказателно дело от общ характер[55]

1.5.1.2. Частно наказателно дело [56]

1.5.1.3. Гражданско дело[57]

1.5.1.4. Производство по търговски спор[58]

[55] Производство за престъпления от общ характер по НК, което започва след съставен и внесен от прокурора обвинителен акт в съда.
[56] Производство, което започва по частна тъжба на засегнатото от престъпление по НК лице(тъжител)
[57] Бракоразводно/за недействителност (нищожност/унищожаемост) на брака, за родителски права, за издръжка; за наследство; за делба; за собственост; за неизпълнение на договор; за отмяна на дарение, по трудови спорове и др. по СЗ, ЗЗД,СК, ЗН

1.5.1.5. Дело по заведен колективен иск[59]

1.5.1.6. Бързо производство [60]

1.5.1.7. Охранително производство [61]

1.5.1.8. Заповедно производство[62]

1.5.1.9. Производство по търговска несъстоятелност [63]

1.5.1.10. Административно дело[64]

II част на допълнителния алгоритъм

[58] Съдебното производство е пред Окръжен съд като първа инстанция по търговски спор, който може да бъде за: сключването, тълкуването, действителността, изпълнението, неизпълнението или прекратяването на търговска сделка; приватизационен договор, договор за обществена поръчка, концесионен договор или договор за ПЧП; участие в търговско дружество или кооперация; установяване на недопустимост, нищожност, или вписване на несъществуващо обстоятелство в търговския регистър; във връзка с конкурентното право (по повод картелни споразумения, решения и съгласувани практики), концентрация на стопанска дейност, нелоялна конкуренция и злоупотреба с монополно или господстващо положение.

[59] По чл. 379-388 ГПК, като това са дела, защитаващи групов интерес, при които кръга на засегнатите лица е определяем, но не е определен.

[60] Изчерпателно посочени в чл. 310 ал.1 т.1 от ГПК искове, в т.ч трудовите спорове (за трудово възнаграждение, за обезщетение поради уволнение, за признаване на уволнението за незаконно и неговата отмяна, за възстановяване на предишната работа). По реда на бързото поризводство се разглеждат и исковете за защита на права върху обекти на интелектуална собственост по ЗАПСП, ЗПРПМ, ЗМГО, ЗПД, ЗТИС и Закона за закрила на новите сортове растения и породи животни. По реда на бързото поризводство се разглеждат и исковете за установяване и преустановяване на нарушение на права на потребителите по ЗЗП.

[61] Охранителните производства са: за установяване на факти с правно значение – осиновяване, произход и др. (чл.542-548 ГПК); обявяване на отсъствие или смърт (чл.549 – 552 ГПК); производство по открито наследство (чл.553 – 559 ГПК); обезсилване на ценни книжа (чл.560-568 ГПК);

[62] Производство пред Районен съд за издаване на заповед за изпълнение (чл.410 ал.1 ГПК) или заповед за незабавно изпълнение.

[63] Съдебно производство на универсално принудително изпълнение за удовлетворяване кредиторите на длъжник (по правило търговец), който е неплатежоспособен или свръхзадлъжнял. Производството се открива с решение на Окръжния съд (съда по несъстоятелността) по седалището на длъжника.

[64] Дело, заведено пред Административен съд по искания за: издаване, изменение, отмяна или обявяване на нищожност на административни актове; обявяване на нищожност или унищожаване на споразумения по Административно-процесуалния кодекс; защита срещу неоснователни действия и бездействия на администрацията; защита срещу незаконно принудително изпълнение; обезщетения за вреди от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на административни органи и длъжностни лица; обезщетения за вреди от принудително изпълнение; обявяване на нищожност, обезсилване или отмяна на решения, постановени от административните съдилища; установяване неистинността на административни актове.

1.5.2. По образуваното съдебно дело: (трябва да се избере само един от посочените отговори)

1.5.2.1. Се защитавам сам

1.5.2.2. Ползвам адвокат, който съм наел

1.5.2.3. Ползвам служебен защитник

1.5.2.4. Нямам защитник, но се нуждая от правна помощ.

Решения:

Допълнителен алгоритъм 1.5 (1.5.1)

1.5.1.1.	1.5.2.1.	Ако се защитавате сам по наказателно дело от общ характер, е добре да знаете, че делото се образува след внесен от прокурора обвинителен акт в съда. Почти винаги в наказателните дела от общ характер участва прокурор, в качеството на държавен обвинител. С внасяне на обвинителния акт от прокурора се дава начало на съдебната фаза на наказателния процес – това е т.нар. втора фаза на наказателния процес. Тя има няколко етапа: подготовка на делото за разглеждане в съдебно заседание (осъществява се от съдия-докладчик, на който делото е разпределено на случаен принцип след влизането му съда) и съдебна фаза (в която делото се разглежда по същество от съдебния състав, чрез провеждането на едно или няколко съдебни заседания) Съдебната фаза има няколко последователни етапа: даване ход на делото; съдебно следствие; съдебни прения; последна дума на подсъдимия и произнасяне на присъдата от съда. Съдебното производство е триинстанционно, тъй като делото може да премине контрола на 3 инстанции. Първата инстанция е първоинстанционен съд (най-често районен). Присъдата, която е произнесена от него се обжалва пред втората инстанция – въззивен съд (най-често окръжен, а може да е и апелативен – когато първата инстанция е окръжен съд). Решението на втората (въззивна)инстанция се обжалва пред трета инстанция – касационен съд (Върховен касационен съд).
	1.5.2.2.	Ако сте наел адвокат с договор за правна защита, с който сте го упълномощили да Ви представлява в извършването на всички правни действия по делото, Вие сте направили правилен избор. Удачният защитник в наказателни дела от общ характер е адвокат по наказателно право, тъй като той има не само познания, но и опит в прилагането на Наказателния кодекс (НК) и Наказателно-процесуалния кодекс (НПК).
	1.5.2.3.	Ако ползвате служебен защитник, той вероятно е определен от Адвокатската колегия, по разпореждане на съда, разглеждащ Вашето дело, по подадена от Вас молба за правна помощ.

		Ползването на служебен защитник от страна в процеса е изключително необходимо, в случай, че тя не разполага със средства за адвокатски хонорар, и няма правна подготовка (не е ориентирана в действията, с които би могла да организира по най-подходящия начин своята правна защита, и които са допустими по Наказателно-процесуалния кодекс (НПК)).
	1.5.2.4.	Ако нямате защитник, не разполагате със средства да адвокатски хонорар, но се нуждаете от правна защита, още в началната фаза на развитие на съдебното производство (при подготовката на съдебното заседание) или най-късно в първото открито заседание по разглеждане на делото, можете да депозирате устна/писмена молба до съда за ползване на правна помощ. Той е длъжен да разпореди назначаването на служебен защитник, който ще бъде определен със съдействието на Адвокатската колегия.
1.5.1.2.	1.5.2.1.	Наказателните дела от частен характер започват с частна жалба от пострадалото от престъплението лице (частен тъжител/частен обвинител), която ако е редовна и основателна, поставя началото на съдебната фаза – образуването на наказателно дело от частен характер. Подобни дела най-често се образуват за обида/клевета, но също и за други престъпления. Не е задължително участието на държавен обвинител (прокурор) в съдебното дело. То има две фази на развитие: подготовка на делото за разглеждане в съдебно заседание (осъществява се от съдия-докладчик, на който делото е разпределено на случаен принцип след влизането му съда) и съдебна фаза (в която делото се разглежда по същество от съдебния състав, чрез провеждането на едно или няколко съдебни заседания) Съдебната фаза има няколко последователни етапа: даване ход на делото; съдебно следствие; съдебни прения; последна дума на подсъдимия и произнасяне на присъдата от съда. Съдебното производство е триинстанционно, тъй като делото може да премине контрола на 3 инстанции. Първата инстанция е първоинстанционен съд (най-често районен). Присъдата, която е произнесена от него се обжалва пред втората инстанция – въззивен съд (най-често окръжен, а може да е и апелативен – когато първата инстанция е окръжен съд). Решението на втората (въззивната)инстанция се обжалва пред трета инстанция – касационен съд (Върховен касационен съд).
	1.5.2.2.	Ако сте наел адвокат с договор за правна защита, с който сте го упълномощили да Ви представлява в извършването на всички правни действия по делото, Вие сте направили правилен избор. Удачният защитник в наказателни дела е адвокат по наказателно право, тъй като той има не само познания, но и опит в прилагането на Наказателния кодекс (НК) и Наказателно-процесуалния кодекс (НПК).

	1.5.2.3.	Ако ползвате служебен защитник, той вероятно е определен от Адвокатската колегия, по разпореждане на съда, разглеждащ Вашето дело, по подадена от Вас молба за правна помощ. Ползването на служебен защитник от страна в процеса е изключително необходимо, в случай, че тя не разполага със средства за адвокатски хонорар, и няма правна подготовка (не е ориентирана в действията, с които би могла да организира по най-подходящия начин своята правна защита, и които са допустими по Наказателно-процесуалния кодекс (НПК)).
	1.5.2.4.	Ако нямате защитник, не разполагате със средства за адвокатски хонорар, но се нуждаете от правна защита, още в началната фаза на развитие на съдебното производство, можете да депозирате устна/писмена молба до съда за ползване на правна помощ. Той е длъжен да разпореди назначаването на служебен защитник, който ще бъде определен със съдействието на Адвокатската колегия.
1.5.1.3.	1.5.2.1.	Ако се защитавате сам по гражданско дело, е добре да знаете, че то се завежда по подадена от Вас искова молба до компетентния първоинстационен съд (обикновено районен съд, но съобразно спецификата и цената на иска, може да е и окръжен съд). Съдът проверява редовността и основателността на Вашия иск. Това се прави от съдията – докладчик в хода на т.нар. подготвително съдебно заседание При редовен и основателен иск, се образува съдебно производство и се насрочва открито съдебно заседание за решаване на делото. То има две функции – да се съберат допуснатите от съда доказателства (фазата на съдебното дирене) и да се проведат устните състезания. Призовават се свидетелите за разпит и вещите лица. Съдебното дирене приключва след събиране на всички допуснати доказателства, за което съдът се произнася с определение. Между приключването на съдебното дирене и устните състезания, съдът е длъжен отново да прикани страните към спогодба. Съдът дава ход на устните състезания, ако не се постигне спогодба между страните. При гражданските дела, съдът се произнася по спора, като постановява съдебно решение. С него той може да уважи или отхвърли иска; да признае/отрече спорното материално право. Съдебното решение се ползва със силата на присъдено нещо. То може да има конститутивно действие (да предизвика правна промяна в чужда правна сфера) или изпълнителна сила (важи за осъдителните решения).
	1.5.2.2.	Ако сте наел адвокат с договор за правна защита, с който сте го упълномощили да Ви представлява в извършването на всички правни действия по гражданското дело, Вие сте направили правилен избор. Удачният защитник в граждански дела е адвокат по гражданско право, тъй като той има не само познания, но и опит в прилагането на законите, уреждащи отношенията с гражданско-правен характер (по вещни, облигационни, семейни, наследствени,

		авторски права и др.) и по Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК).
	1.5.2.3.	Ако ползвате служебен защитник, той вероятно е определен от Адвокатската колегия, по разпореждане на съда, разглеждащ Вашето дело, по подадена от Вас молба за правна помощ. Ползването на служебен защитник от страна в процеса е изключително необходимо, в случай, че тя не разполага със средства за адвокатски хонорар, и няма правна подготовка (не е ориентирана в действията, с които би могла да организира по най-подходящия начин своята правна защита, и които са допустими по Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК)).
	1.5.2.4.	Ако нямате защитник, не разполагате със средства за адвокатски хонорар, но се нуждаете от правна защита, още в началната фаза на развитие на съдебното производство, можете да депозирате устна/писмена молба до съда за ползване на правна помощ. Той е длъжен да разпореди назначаването на служебен защитник, който ще бъде определен със съдействието на Адвокатската колегия.
1.5.1.4.	1.5.2.1.	Ако се защитавате сам в производство по търговски спорове, е добре да знаете, че то спада към т.нар. особени искови производства. Във фокуса на това производство стои изискването за бързина, като целта е делото да се разгледа в едно открито заседание. Тази цел се постига, чрез т.нар. „двойна размяна на книжа“., която замества подготвителното заседание в общото исково производство. При двойната размяна на книжа, след като съдът приеме исковата молба като редовна и основателна, той изпраща препис от нея заедно с приложенията на ответника, на който указва да подаде писмен отговор в 2-седмичен срок, задължителното съдържание на отговора и последиците от неподаването на отговор. С отговора на исковата молба, ответникът следва да се защити по същество. Ако не го направи, той губи възможността да направи това по-късно. След като приеме отговора, съдът е длъжен да изпрати препис от него заедно с приложенията на ищеца, който от своя страна в 2-седмичен срок може да подаде допълнителна искова молба. След като приеме допълнителната искова молба, съдът е длъжен да изпрати препис от нея заедно с приложенията на ответника, който може в 2-седмичен срок да подаде допълнителен отговор. Съдът се произнася с определение по всички предварителни въпроси, след като е проверил редовността на разменените м/у страните книжа и допустимостта на предявените от тях искове. След това съдът насрочва делото в открито заседание, като изпраща на ищеца допълнителния отговор. В откритото заседание, съдът следва да представи устен доклад и да даде възможност на страните да вземат отношение по него. В това заседание се събират допуснатите доказателства и се

		провеждат устните състезания.След това, съдът обявява денят, в който ще постанови своето решение. От този ден тече срокът за обжалване.
	1.5.2.2.	Ако сте наел адвокат с договор за правна защита, с който сте го упълномощили да Ви представлява в извършването на всички правни действия по търговския спор, Вие сте направили правилен избор. Удачният защитник в търговски дела е адвокат по търговско право, тъй като той има не само познания, но и опит в прилагането на законите, уреждащи отношенията с търговски характер по реда на Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК).
	1.5.2.3.	Ако ползвате служебен защитник, той вероятно е определен от Адвокатската колегия, по разпореждане на съда, разглеждащ Вашето дело, по подадена от Вас молба за правна помощ. Ползването на служебен защитник от страна в процеса е изключително необходимо, в случай, че тя не разполага със средства за адвокатски хонорар, и няма правна подготовка (не е ориентирана в действията, с които би могла да организира по най-подходящия начин своята правна защита, и които са допустими по Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК)).
	1.5.2.4.	Ако нямате защитник, не разполагате със средства за адвокатски хонорар, но се нуждаете от правна защита, още в началната фаза на развитие на съдебното производство, можете да депозирате устна/писмена молба до съда за ползване на правна помощ. Той е длъжен да разпореди назначаването на служебен защитник, който ще бъде определен със съдействието на Адвокатската колегия.
1.5.1.5.	1.5.2.1.	Ако се защитавате сам в производство по заведен колективен иск, е добре да знаете, че то спада към т.нар. особени искови производства. Колективният иск се завежда с цел задоволяване на групов интерес, в случай, че кръгът на засегнатите лица не е определен, но трябва да бъде определяем. Исковата молба трябва да отговаря на изискванията за редовност и основателност. Съдебното решение по колективен иск има някои особености – то действа не само за ищеца, но и за всички увредени лица, които са възприели пасивно поведение и не са заявили, че желаят да осъществят защитата си самостоятелно в отделен процес.И изключените от участие в делото лица, могат да се ползват от решението, с което колективния иск е уважен. Отхвърлянето на колективния иск не препятства възможността на лицата по него да получат защита в отделно, водено от тях дело.Решението на съда подлежи на въззивно и касационно обжалване, но не може да бъде отменено.
	1.5.2.2.	Ако сте наел адвокат с договор за правна защита, с който сте го упълномощили да Ви представлява в извършването на всички правни действия по колективния иск, Вие сте направили правилен избор. Удачният защитник в граждански дела от категорията на

		т.нар. особени искови производства е адвокат по гражданско право, тъй като той има не само познания, но и опит в прилагането на законите, уреждащи отношенията с гражданско-правен характер (по вещни, облигационни, семейни, наследствени, авторски права и др.) и по Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК).
	1.5.2.3.	Ако ползвате служебен защитник, той вероятно е определен от Адвокатската колегия, по разпореждане на съда, разглеждащ Вашето дело, по подадена от Вас молба за правна помощ. Ползването на служебен защитник от страна в процеса е изключително необходимо, в случай, че тя не разполага със средства за адвокатски хонорар, и няма правна подготовка (не е ориентирана в действията, с които би могла да организира по най-подходящия начин своята правна защита, и които са допустими по Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК)).
	1.5.2.4.	Ако нямате защитник, не разполагате със средства за адвокатски хонорар, но се нуждаете от правна защита, още в началната фаза на развитие на съдебното производство, можете да депозирате устна/писмена молба до съда за ползване на правна помощ. Той е длъжен да разпореди назначаването на служебен защитник, който ще бъде определен със съдействието на Адвокатската колегия.
1.5.1.6.	1.5.2.1.	Ако се защитавате сам в т.нар. бързо производство, е добре да знаете, че то е допустимо само за изрично посочени в Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК) искове - за трудово възнаграждение, за обезщетение поради уволнение, за признаване на уволнението за незаконно и неговата отмяна, за възстановяване на предишната работа; искове за опразване на наети и заети за послужване помещения; искове за защита на права върху обекти на интелектуална собственост и по Закона за закрила на новите сортове растения и породи животни; искове за установяване и преустановяване на нарушаването на права на потребителите по Закона за защита на потребителите. В бързото производство, съдът е длъжен да извърши проверката за редовност и основателност на исковата молба в деня на постъпването й, като откритото заседание следва да се насрочи след не по-късно от 3 седмици. По направените искания, съдът е длъжен да се произнесе в деня на постъпването им. Съдът трябва да обяви решението си с мотивите в 2 – седмичен срок след заседанието, на което е приключило разглеждането на делото.
	1.5.2.2.	Ако сте наел адвокат с договор за правна защита, с който сте го упълномощили да Ви представлява в извършването на всички правни действия по делото, Вие сте направили правилен избор. Удачният защитник в граждански дела е адвокат по гражданско право, тъй като той има не само познания, но и опит в прилагането на законите, уреждащи отношенията с гражданско-правен характер (по вещни, облигационни, семейни, наследствени, авторски права

		и др.) и по Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК).
	1.5.2.3.	Ако ползвате служебен защитник, той вероятно е определен от Адвокатската колегия, по разпореждане на съда, разглеждащ Вашето дело, по подадена от Вас молба за правна помощ. Ползването на служебен защитник от страна в процеса е изключително необходимо, в случай, че тя не разполага със средства за адвокатски хонорар, и няма правна подготовка (не е ориентирана в действията, с които би могла да организира по най-подходящия начин своята правна защита, и които са допустими по Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК)).
	1.5.2.4.	Ако нямате защитник, не разполагате със средства за адвокатски хонорар, но се нуждаете от правна защита, още в началната фаза на развитие на съдебното производство, можете да депозирате устна/писмена молба до съда за ползване на правна помощ. Той е длъжен да разпореди назначаването на служебен защитник, който ще бъде определен със съдействието на Адвокатската колегия.
1.5.1.7.	1.5.2.1.	Ако провеждате сам правната си защита в охранително производство, е добре да знаете, че това е удостоверително производство по повод на раждане, граждански брак, смърт, когато не е бил съставен официален документ или този документ е бил изгубен или унищожен, без да има възможност да бъде съставен или възстановен. Охранителните производства завършват с издаване на охранителен акт, чрез който не се дава защита и налага санкция по повод правен спор (засегнато материално право). Тук става дума за съдействие на лични и имуществени права, на което се основава всяко охранително производство. Същността на издадения в това производство охранителен акт се изразява в настъпването на благоприятни за молителя последици, без да се засяга правното положение на друго лице (чужди права и интереси). Охранителното производство може да започне само по писмена молба на заинтересованото лице, а не и служебно. Родово компетентен е Районния съд по постоянния адрес на молителя(този който подава молбата). Съдът разглежда молбата в закрито заседание, но ако прецени, че за правилното решение на делото е необходимо, то може да се разгледа в открито заседание.Съдебното решение, с което молбата за издаване на искания охранителен акт се уважава , не подлежи на обжалване. Но ако издаденият акт засяга правата на трети лица, те могат да се защитят по исков ред.
	1.5.2.2.	Ако сте наел адвокат с договор за правна защита, с който сте го упълномощили да Ви представлява в извършването на всички правни действия по охранителното производство, Вие сте направили правилен избор. Удачният защитник в граждански дела е адвокат по гражданско право, тъй като той има не само познания,

		но и опит в прилагането на законите, уреждащи отношенията с гражданско-правен характер (по вещни, облигационни, семейни, наследствени, авторски права и др.) и по Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК).
	1.5.2.3.	Ако ползвате служебен защитник, той вероятно е определен от Адвокатската колегия, по разпореждане на съда, разглеждащ Вашето дело, по подадена от Вас молба за правна помощ. Ползването на служебен защитник от страна в процеса е изключително необходимо, в случай, че тя не разполага със средства за адвокатски хонорар, и няма правна подготовка (не е ориентирана в действията, с които би могла да организира по най-подходящия начин своята правна защита, и които са допустими по Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК)).
	1.5.2.4.	Ако нямате защитник, не разполагате със средства за адвокатски хонорар, но се нуждаете от правна защита, още в началната фаза на развитие на съдебното производство, можете да депозирате устна/писмена молба до съда за ползване на правна помощ. Той е длъжен да разпореди назначаването на служебен защитник, който ще бъде определен със съдействието на Адвокатската колегия.
1.5.1.8.	1.5.2.1.	Ако се защитавате сам в заповедно производство, е добре да знаете, че в основата на това производство е издаването на заповед за принудително упражняване само на определени права на кредитора – т.ч: вземания за парични суми; право да се получи движима вещ, която длъжникът се е задължил да върне; право да се получи заложена вещ; право да се получи прехвърлена от длъжника вещ, на която съответства задължението му да я предаде на кредитора.При всички случаи исковете са подсъдни на Районен съд. Заявителят (този, който предявява иска) не е длъжен да посочва и представя доказателства за претендираното от него право на вземане. Правото (вземането), трябва да е изискуемо (да е настъпил падежа/момента за изпълнението му) трябва да е индивидуализирано (точно определено по стойност) трябва да е ликвидно (т.е безспорно установено по основание и размер), тъй като оспорването на това право от страна на длъжника препятства възможността за издаване на заповед за изпълнение. Заявлението за издаване на заповед за изпълнение следва да се подаде до Районния съд по настоящия адрес или по седалището на длъжника, в образец, утвърден в издадена от министъра на правосъдието наредба. Съдът разглежда заявлението в разпоредително заседание без призоваване на страните, като трябва да се произнесе по него в 3-дневен срок. При уважаване на заявлението, съдът издава заповед за изпълнение, препис от която се връчва на ответника. Когато не уважи заявлението, съдът се произнася с разпореждане, което може да се обжалва от заявителя с частна жалба. Заповедта за изпълнение влиза в сила, когато в

		законовия срок не е подадено възражение (то е оттеглено), или с влизане в сила на съдебното решение за уважаване на предявения от заявителя положителен установителен иск.
	1.5.2.2.	Ако сте наел адвокат с договор за правна защита, с който сте го упълномощили да Ви представлява в извършването на всички правни действия в заповедното производство, Вие сте направили правилен избор. Удачният защитник в граждански дела е адвокат по гражданско право, тъй като той има не само познания, но и опит в прилагането на законите, уреждащи отношенията с гражданско-правен характер и по Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК).
	1.5.2.3.	Ако ползвате служебен защитник, той вероятно е определен от Адвокатската колегия, по разпореждане на съда, разглеждащ Вашето дело, по подадена от Вас молба за правна помощ. Ползването на служебен защитник от страна в процеса е изключително необходимо, в случай, че тя не разполага със средства за адвокатски хонорар, и няма правна подготовка (не е ориентирана в действията, с които би могла да организира по най-подходящия начин своята правна защита, и които са допустими по Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК)).
	1.5.2.4.	Ако нямате защитник, не разполагате със средства за адвокатски хонорар, но се нуждаете от правна защита, още в началната фаза на развитие на съдебното производство, можете да депозирате устна/писмена молба до съда за ползване на правна помощ. Той е длъжен да разпореди назначаването на служебен защитник, който ще бъде определен със съдействието на Адвокатската колегия.
1.5.1.9.	1.5.2.1.	Ако се защитавате сам в производството по търговска несъстоятелност, е добре да знаете, че то е съдебно производство (ред, процедура) на универсално принудително изпълнение за удовлетворяване кредиторите на длъжник (по правило търговец), който е неплатежоспособен или свръхзадлъжнял. Производството започва по писмена молба на длъжник (ликвидатора)/ негов кредитор за откриване на производство по несъстоятелност. Преминава през няколко етапа: Подаване на молба за откриване на производството по несъстоятелност; Налагане на предварителни обезпечителни мерки; Откриване на производство по несъстоятелност; Установяване и попълване на масата на несъстоятелността; Предявяване на вземанията от кредиторите (тяхното приемане от сидика и одобряване от съда на списъка на приетите от синдика вземания); Оздравяване на предприятието на длъжника; Обявяване на длъжника в несъстоятелност; Осребряване на имуществото (правата), включено в масата на несъстоятелността; Разпределение на осребреното имущество м/у кредиторите; Приключване и прекратяване на поризводството по несъстоятелност. Компетентен е окръжния съд по седалището на длъжника – той е съдът по несъстоятелността.

	1.5.2.2.	Ако сте наел адвокат с договор за правна защита, с който сте го упълномощили да Ви представлява в извършването на всички правни действия в производството по търговска несъстоятелност, Вие сте направили правилен избор. Удачният защитник в търговски дела е адвокат по търговско право, тъй като той има не само познания, но и опит в прилагането на законите, уреждащи отношенията с търговски характер по Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК).
	1.5.2.3.	Ако ползвате служебен защитник, той вероятно е определен от Адвокатската колегия, по разпореждане на съда, разглеждащ Вашето дело, по подадена от Вас молба за правна помощ. Ползването на служебен защитник от страна в процеса е изключително необходимо, в случай, че тя не разполага със средства за адвокатски хонорар, и няма правна подготовка (не е ориентирана в действията, с които би могла да организира по най-подходящия начин своята правна защита, и които са допустими по Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК)).
	1.5.2.4.	Ако нямате защитник, не разполагате със средства за адвокатски хонорар, но се нуждаете от правна защита, още в началната фаза на развитие на съдебното производство, можете да депозирате устна/писмена молба до съда за ползване на правна помощ. Той е длъжен да разпореди назначаването на служебен защитник, който ще бъде определен със съдействието на Адвокатската колегия.
1.5.1.10.	1.5.2.1.	Ако се защитавате сам по административно дело е добре да знаете, че то е на практика втората фаза от трифазния административен процес. Първата фаза е издаването на индивидуален административен акт (от оправомощен за това административен орган). Втората фаза е оспорването на акта по административен ред (вътре в рамките на администрацията) или по съдебен ред (с административно дело), като при съдебното оспорване има първа инстанция (Административен съд)и касационно производство (пред Върховния административен съд). Оспорване означава възможност за изразяване на несъгласие със законосъобразността и целесъобразността на административния акт. То представлява и възможност да се изрази несъгласие с решението на компетентния административен орган. Третата фаза е изпълнението на административния акт. Първата и третата фаза са задължителни, а втората (съдебната)е възможна. За административното производство е известно, че то е двуинстанционно, макар последната инстанция също да се нарича касационна, както е при триинстанционното производство. Производството по оспорване пред съд започва по искане на заинтересувано лице или на прокурора. Съдът не може да се самосезира. Страни по делото са оспорващия, органа издал акта, а също така и заинтересованите лица. Съдът конституира страните

		служебно. Страните се призовават и им се връчват съобщения. Ако е предвидено предварително изпълнение със самия административен акт, то съдът може да спре това предварително изпълнение. Ако оспореният акт бъде отменен или изменен, решението има действие по отношение на всички. При административното дело се прилага Административно-процесуалния кодекс (АПК). АПК, взаимства от други закони възможността за сключване на споразумение. То прилича на спогодбата в гражданския процес. Споразумението може да се сключи при всяко положение на делото. То не може да противоречи на закона. Съдът го потвърждава с определение. С това определение се обезсилва издадения административен акт и се прекратява производството.
	1.5.2.2.	Ако сте наел адвокат с договор за правна защита, с който сте го упълномощили да Ви представлява в извършването на всички правни действия в административния процес, Вие сте направили правилен избор. Удачният защитник в административни дела е адвокат по административно право, тъй като той има не само познания, но и опит в прилагането на законите, уреждащи отношенията между гражданите/организациите и административните органи, издаващи административни актове по реда на Административно –процесуалния кодекс (АПК).
	1.5.2.3.	Ако ползвате служебен защитник, той вероятно е определен от Адвокатската колегия, по разпореждане на съда, разглеждащ Вашето дело, по подадена от Вас молба за правна помощ. Ползването на служебен защитник от страна в процеса е изключително необходимо, в случай, че тя не разполага със средства за адвокатски хонорар, и няма правна подготовка (не е ориентирана в действията, с които би могла да организира по най-подходящия начин своята правна защита, и които са допустими по Административно-процесуалния кодекс (АПК)).
	1.5.2.4.	Ако нямате защитник, не разполагате със средства за адвокатски хонорар, но се нуждаете от правна защита, още в началната фаза на развитие на съдебното производство, можете да депозирате устна/писмена молба до съда за ползване на правна помощ. Той е длъжен да разпореди назначаването на служебен защитник, който ще бъде определен със съдействието на Адвокатската колегия.

При избраният по т.1.6 отговор от общия алгоритъм следва:

VI допълнителен алгоритъм в две части

(препраща към спецификата на изпълнителното производство, като способ за принудително реализиране и защита на субективни права)

I част на допълнителния алгоритъм:

1.6.1. Взискател съм (започнал съм изпълнително производство):

1.6.1.1. Искам да реализирам правата си като взискател и имам изпълнителен лист[65]

1.6.1.2.Искам да избера съдебен изпълнител[66]

1.6.1.3.Нямам информация за сметки и имущество на длъжника.[67]

1.6.1.4.Съдебният изпълнител бездейства

1.6.1.5.Започнах изпълнително производство, но то е прекратено.[68]

1.6.1.6.Искам да получа събраните от съдебния изпълнител суми.

I част - решения

1.6.1.1.1 Трябва да поискам от районния съд издаване на изпълнителен лист въз основа на влязло в сила съдебно решение; заповед за изпълнение; спогодба и др.. Необходима е молба и платена такса

1.6.1.1.2 Може да се избира частен изпълнител. Трябва да съобразите района на действие на съдебния изпълнител, когато очаквате изпълнение върху недвижим имот. Изборът става с молба, която трябва да е придружена с оригинала на изпълнителния лист.

1.6.1.1.3 Трябва да поискате от съдия изпълнителя да направи проверка на имуществото на длъжника – това обхваща движими и недвижими вещи и банкови сметки. Трябва да имате предвид, че всяко действие на съдебния изпълнителя се таксува и ако длъжникът няма имущество разходите остават за ваша сметка

1.6.1.1.4 Ако преценя, че мога да сигнализирам Камарата на частните съдебни изпълнители, както и да обжалвам пред Окръжния съд

[65] Издава се от районния съд след влизане в сила на подлежащото на изпълнение решение. Само чрез избран от мен съдебен изпълнител мога да започна да събирам вземанията си
[66] Избира се с молба до съдебен изпълнител придружена с оригинала на изпълнителния лист
[67] Съдебният изпълнител прави проверка за наличието на имущество като обхваща банкови сметки и движимо и недвижимо имущество.
[68] Изпълнителното производство се прекратява от частния съдебен изпълнител и когато не се плати ако го поиска взискателя, изпълнителният лист е обезсилен, отменено е решението, по което е издаден изпълнителния лист, имуществото не може да бъде продадено, не са платени от взискателя такси и разноски по изпълнението, ако две години не са поискани от взискателя изпълнителни действия

1.6.1.1.5 Може да започнете ново с нов изпълнителен лист, освен ако длъжникът Ви не е изпълнил и не са ви изтекли сроковете за образуване

1.6.1.1.6 Трябва да сте посочили собствена сметка, на трябва да знаете че ако събере суми от длъжника първо удържа за разноските по събирането, после публичните вземанията на държавата и общината и най-накрая плаща на взискателя ако има останали средства.

II част на допълнителния алгоритъм:

1.6.2 Длъжник съм (и вече съм в изпълнително производство[69]):

1.6.2.1. Срещу мен има издаден изпълнителен лист, но може, ако взискателят прецени , да не започне изпълнително производство (например ако платя доброволно или знае, че нямам имущество).

1.6.2.2. Има започнало изпълнително производство, по което е издаден изпълнителен лист срещу мен и ми е изпратена покана за доброволно изпълнение[70]

1.6.2.3. Искам да бъде спряно изпълнителното производство

1.6.2.4. Искам да знам може ли да бъде отложено изпълнителното производства[71]

1.6.2.5. Искам да обжалвам налагането на глоби, насрочването на изпълнението върху несеквестируемо имущество отнемането на вещ или отстраняването от имот, защото не съм бил уведомен за започването на изпълнението

1.6.2.6. Пред кого мога да обжалвам налагането на глоби, насрочването на изпълнението върху несеквестируемо имущество отнемането на вещ или отстраняването от имот, защото не съм бил уведомен за започването на изпълнението.[72]

II част – решения

1.6.2.1. В този случай, ако преценявате, че действително дължите исканата сума може да платите. В противен случай, ако смятате, че не дължите, поради сложността на изпълнителния процес трябва да се консултирате с адвокат и то в срока за доброволно изпълнение, защото ако започне принудителното изпълнение разноските нарастват значително

1.6.2.2. В този случай, ако преценявате, че действително дължите исканата сума може да платите. В противен случай, ако смятате, че не дължите, поради сложността на изпълнителния процес трябва да се консултирате с адвокат и

[69] Разбира се с уведомлението за доброволно изпълнение.

[70] Мога да платя в седем дневен срок, ако смятам, че не мога да го оспорвам, но дължа и направените до този момент разноски

[72] Извършва се пред окръжния съд

то в срока за доброволно изпълнение, защото ако започне принудителното изпълнение разноските нарастват значително

1.6.2.3. Мога да искам това когато не съм участвал в процеса, имам отменено съдебно решение, по което е допуснато предварително изпълнение, ако взискателят ми прецени да го спре, по специално производство, ако интересът на взискателя (кредитора) е много малък. Мога да искам спиране и ако предоставя обезпечение по допуснатото предварително изпълнение на съдебното решение

1.6.2.4. Мога да отложа изпълнителното производство със споразумение между мен и съдебния изпълнител за разсрочване (плаща се първоначално 20% и по 10% всеки месец) Съдебния изпълнител спира производството. Ако се изпълни споразумението се изпълнителното производство се прекратява.

1.6.2.5. В този случай трябва да знам, че: Изпълнението не може да бъде насочено върху следните вещи на длъжника - физическо лице:

1. вещи за обикновено употребление на длъжника и на неговото семейство, посочени в списък, приет от Министерския съвет;
2. необходимата храна на длъжника и неговото семейство за един месец, а за земеделските стопани - до нова реколта, или равностойността и в други земеделски произведения, ако няма такава;
3. необходимите горива за отопление, готвене и осветление за три месеца;
4. машините, инструментите, пособията и книгите, необходими лично на длъжника, упражняващ свободна професия, или на занаятчия за упражняване на неговото занятие;
5. земите на длъжника - земеделски стопанин: градини и лозя с площ общо до 5 дка или ниви или ливади с площ до 30 дка, и необходимите за воденето на стопанството машини и инвентар, както и торовете, средствата за растителна защита и семето за посев - за една година;
6. необходимите две глави работен добитък, една крава, пет глави дребен добитък, десет пчелни кошера и домашните птици, както и необходимата храна за изхранването им до нова реколта или до пускането на паша;
7. жилището на длъжника, ако той и никой от членовете на семейството му, с които живее заедно, нямат друго жилище, независимо от това, дали длъжникът живее в него; ако жилището надхвърля жилищните нужди на длъжника и членовете на семейството му, определени с наредба на Министерския съвет, надвишаващата част от него се продава, ако са налице условията по чл. 39, ал. 2 от Закона за собствеността;
8. предвидените в друг закон вещи и вземания като неподлежащи на принудително изпълнение

1.6.2.6. Извършва се пред окръжния съд.

ГРАФИЧНО ОФОРМЛЕНИЕ И ДИЗАЙН НА ОЕП

ГРАФИЧНИ КОМПОНЕНТИ И СТИЛИЗИРАНЕ

Графично, изображенията, графиките и иконите, използвани в платформата, са заложени в таблица със стандарт за размерите и тяхното форматиране:

- Големи – 1920px, 1260px
- Средни – 920px, 640px
- Малки – 500px, 300px
- Икони – 110px, 110 px

Форматиране (подравняване):

- Централно в шаблона на страницата;
- Ляво в шаблона на страницата;
- Дясно в шаблона на страницата;

Оформлението на текстовете и информационните структури се характеризира в:

- Заглавие, форматирано в стандарт H2, позиция – ляво/дясно/център, двустранно подравнено;
- Подзаглавие, форматирано в стандарт H6, позиция – ляво/дясно, двустранно подравнено;
- Параграф, форматиран в стандарт 12 pt, двустранно подравнен;

Бутони:

Съществуват четири типа бутони в платформата:

- Информационни – ролята е да информират потребителите за състояние и статус на страницата или действието, което се очаква да предприемат и да се извърши.
- Предупреждаващи – ролята е да предупредят потребителя за очаквано/настъпващо – инициирано действие в системата.
- Напомнящи – ролята е да напомнят, нотифицират потребителя за очакван ход от негова стрна – насока.

- Активни – ролята е да покажат актуалния статус на алгоритъм, страница, графичен елемент и изпълнение на поредица от действия.

Визуализирането на информацията за хора с увреждания(зрителни) е подпомогнато от премащабиране и увеличаване на шрифта на всички текстове и информационни полета, с цел облекчаване и предоставяне на по-достъпен и лесен начин за двустранна комуникация с платформата. Разбира се с уточнението, че тази спецификация, няма как да облекчи напълно хора с трайни увреждания на зрителния апарат.

• Форма за регистрация на потребители: Представена във формата на формуляр, който се попълва от страна на потребителите, а именно с полета (e-mail, три имената, тел. за връзка, съобщение за активиране на профила).

• Контактна форма изградена в шаблона на формата за регистрация.

• Администраторски панел съобразен със всички страници и необходими пълни правни и администраторски редакции в платформата. Операции по създаване, редакция, обработка, обновяване и преглед, представени в структуриран панел, вертикално позициониран и подреден по приоритетност на използваните операции в платформата.

• Форум – визуално представен в рамка от тип – секции:

- теми/автори/мета-данни/брой/дата/блок за коментари.

• Страници и под-страници представени като корелационна зависимост от избора на страницата и под-страницата, т.е. структура с падащи менюта, прозорци и pop-overs елементи за представяне на гореизложените компоненти от графичен и цветови модел.

V Функционалности

Функционалностите заложени във външната среда на ОЕП се класифицират в следните компоненти:

- **Адаптивен модул за представяне на съдържанието:**
- **Функционално е програмиран модел, който разпознава използваното устройство и визуализира всички компоненти по платформата по оптимален и улеснен начин за преглед и прочит.**
- **Модул за търсене на съдържание:**
- **Функционално е програмиран модел, който по въведен стринг – дума, изречение и/или комбинация от цифри и букви търси в цялата база от данни**

съвместимост или шаблон, отговарящ за потърсената заявка от страна на потребителя въвел стринга.

- **Модул за преглед на външната среда без да се делегират специализирани права:**
- **Този модул предоставя възможност без оторизиране всеки достъпил платформата на посочения адрес да осъществи преглед, запознаване и почерпи информация от системата и това, което тя представя като способ за решаване на правни проблеми извън компетенциите на лицата търсещи решение на поставения въпрос от тяхна страна. Разрешен е достъпа за преглед и пренасочване към всички страници и под-страници, категории и под-категории с изключение на информацията, която се представя и съхранява в друга база от данни достъпна само за оторизирани – регистрирани потребители.**
- **Модул за хора с увреждания зрителни/слухови:**
- **Функционално е програмиран модул улесняващ лицата с увреждания зрителни/слухови като за зрителните увреждания може да е избира определена цветова схема, увеличаване на размера на шрифта експоненциално и увеличаване на насочващите съобщения и икони.**
- **За лицата със слухови увреждания системата предоставя модул с аудио възпроизвеждащи се текстове, които се възпроизвеждат в по-висока звукова честота.**
- **Модул за регистрация на потребители:**
- **Функционално е програмиран модул за регистрация на потребители, изразен в няколко полета за попълване от страна на потребителя.**
- **Модул за регистрация за специализирани лица от правния и правораздавателния сектор:**
- **Функционално е програмиран модул за регистрация на потребители, изразен в няколко полета за попълване от страна на потребителите.**
- **Модул за формуляр и запитване:**
- **Формуляр за запитване и препоръки към администратора на платформата – услуга Google Forms изпращата запитванията и препоръките към официалния мейл на платформата.**

- **Модул за публикуване на новина във форума:**
- **Модули за CRUD операции (Добавяне, Редактиране, Обновяване и Представяне/Публикуване):**
- **Множествен алгоритъм за решаване на поставен и потърсен казус – проблем от правно/юридическо естество, който не е от компетенцията на потребителя:**
- **Модул за социални мрежи:**
- **Модул за връзка с администратор:**
- **Модул за контактна форма:**

<u>Функционалности на вътрешна среда на ОЕП</u>

- **Модул за регистрация:**
- **Функционално е програмиран модул за регистрация на потребители, изразен в няколко полета за попълване от страна на потребителя.**
- **Модул за представяне на специализирана информация:**
- **Програмиран модул визуализиращ в карета/блокове текстово съдържание.**
- **Модул е-декларация:**
- **Заложената функционалност е със статут на „Напомняне“ на потребителите за услуги, които при пряка консултация с експерт ще бъдат заплатени към експерта и платформата не носи отговорност за финансовия разход, който би могъл да се предяви към потребителя.**
- **Модул за представяне на списъчен състав на партньори:**
- **Програмиран панел представящ в списъчен/табличен вид структурата на партньорите с възможност за сортиране по азбучен или друг приоритетен ред.**
- **Модул за представяне на списъчен състав на адвокати:**
- **Програмиран панел представящ в списъчен/табличен вид структурата на партньорите с възможност за сортиране по азбучен или друг приоритетен ред.**
- **Модул за представяне на списъчен състав на нотариуси:**

- **Програмиран панел представящ в списъчен/табличен вид структурата на партньорите с възможност за сортиране по азбучен или друг приоритетен ред.**
- **Модул за представяне на списъчен състав на съдии:**
- **Програмиран панел представящ в списъчен/табличен вид структурата на партньорите с възможност за сортиране по азбучен или друг приоритетен ред.**
- **Модул за представяне на списъчен състав на медиатори:**
- **Програмиран панел представящ в списъчен/табличен вид структурата на партньорите с възможност за сортиране по азбучен или друг приоритетен ред.**
- **Модул за представяне на списъчен състав на арбитри:**
- **Програмиран панел представящ в списъчен/табличен вид структурата на партньорите с възможност за сортиране по азбучен или друг приоритетен ред.**
- **Модул за представяне на списъчен състав на адвокати:**
- **Програмиран панел представящ в списъчен/табличен вид структурата на партньорите с възможност за сортиране по азбучен или друг приоритетен ред.**
- **Модул – контактна форма:**
- **Стандартизирана контактна форма за връзка с администраторите на платформата.**
- **Модул за сортиране и филтриране на съдържанието:**
- **Функционален модул за сортиране и филтриране на съдържанието използващ класически алгоритми на сортировка (азбучен ред, нарастващ ред, намаляващ ред, пирамидален ход)**
- **Модул класификатор:**
- **Селективно представяне на институции и лица за връзка от различните сфери правораздавателните органи.**
- **Модул за делегиране на права за достъп до определени компоненти на системата:**

- **Програмиран е модул за делегиране на права към потребителите, администраторите: (преглед, добавяне, модифициране, редактиране, изтриване, обновяване, управление по секции)**
- **Модул за възстановяване на данни за достъп:**
- **Функционален модул, който при запитване към администратора на платформата и към сървъра да извърши архивиране и възстановяване на изгубеното съдържание.**
- **Модул за връзка с администратор:**
- **Контактна форма за връзка с администратора.**
- **Посредством стандартизиран документ/електронен формуляр – заявка, администратора на ОЕП ще събира и ще публикува със съгласието на съответните правораздавателни органи и институции техни контактни данни – в това число: уеб адреси, контакти за връзка и др. реквизити. Администратора на ОЕП ще изисква периодично актуализиране на данните от страна на институциите.**
- **При избор на раздел потребителят ще бъда пренасочен/препратен на посочения електронен адрес (хипервръзка, линк) към страницата на избраната институция/орган.**

VI. Управление на платформата

За управлението на ОЕП ще бъде нает персонал, както следва:

- Вътрешен персонал на СНЦ ДС Искам да знам - 2 д.
- Персонал на партньора – Фондация „Отворена врата“ Перник – 1 лице

Те ще извършват необходимите дейности по администриране (управление) на платформата.

Приложение:

СПИСЪК НА СЪДЪРЖАНИЕТО В ОЕП В ЛИНКОВЕ:

Страници:
Начало: http://moetopravo.bg/
Ръководство: http://moetopravo.bg/?page_id=295
За Нас >> Искам да знам: http://moetopravo.bg/?page_id=159

За Нас >> Отворена врата: http://moetopravo.bg/?page_id=161
За Нас >> За проекта: http://moetopravo.bg/?page_id=163
За Хора с увреждания: http://moetopravo.bg/?page_id=192
За хора с увреждания стр. 2: http://moetopravo.bg/?page_id=194
Сигнали: http://moetopravo.bg/?page_id=571
Професионален регистър ОЕП: http://moetopravo.bg/?page_id=447
Информация и връзки с организации: http://moetopravo.bg/?page_id=165
Съд: http://moetopravo.bg/?page_id=167
Прокуратура: http://moetopravo.bg/?page_id=172
Арбитраж: http://moetopravo.bg/?page_id=170
Медиатори: http://moetopravo.bg/?page_id=186
Разследващи органи: http://moetopravo.bg/?page_id=176
Следствени органи: http://moetopravo.bg/?page_id=174
Съдебни изпълнители: http://moetopravo.bg/?page_id=178
Съдии по вписванията: http://moetopravo.bg/?page_id=180
Нотариуси: http://moetopravo.bg/?page_id=182
Адвокати: http://moetopravo.bg/?page_id=184

Регистрация във вътрешна среда (подаване на заявка): http://moetopravo.bg/?page_id=248
Страница след оторизиране и потвърдена регистрация: http://moetopravo.bg/?page_id=701
Регистрация за професионален регистър на ОЕП: http://moetopravo.bg/?page_id=659
Контакт с администратора: http://moetopravo.bg/?page_id=545
Форма за сигнали: http://moetopravo.bg/?page_id=571
Правила за работа във форум: http://moetopravo.bg/?page_id=696
Основен форум: http://moetopravo.bg/?forum=%d0%be%d0%b5%d0%bf-%d0%b4%d0%b5%d0%bc%d0%be

---

Общ алгоритъм: http://moetopravo.bg/oep-vatreshna-sistema/
Алгоритъм 1: 1.1.1.1 >> http://moetopravo.bg/oep-vatreshna-sistema/dist/1.1.1.1.html
Алгоритъм 2: 1.2.1.1 >> http://moetopravo.bg/oep-vatreshna-sistema/dist/1.2.1.1.html
Алгоритъм 3: 1.3.1.1 >> http://moetopravo.bg/oep-vatreshna-sistema/dist/1.3.1.1.html
Алгоритъм 4: 1.4.1.1 >> http://moetopravo.bg/oep-vatreshna-sistema/dist/1.4.1.1.html
Алгоритъм 5: 1.5.1.1 >> http://moetopravo.bg/oep-vatreshna-sistema/dist/1.5.1.1.html
Алгоритъм 6: 1.6.1.1 >> http://moetopravo.bg/oep-vatreshna-sistema/dist/1.6.1.1.html